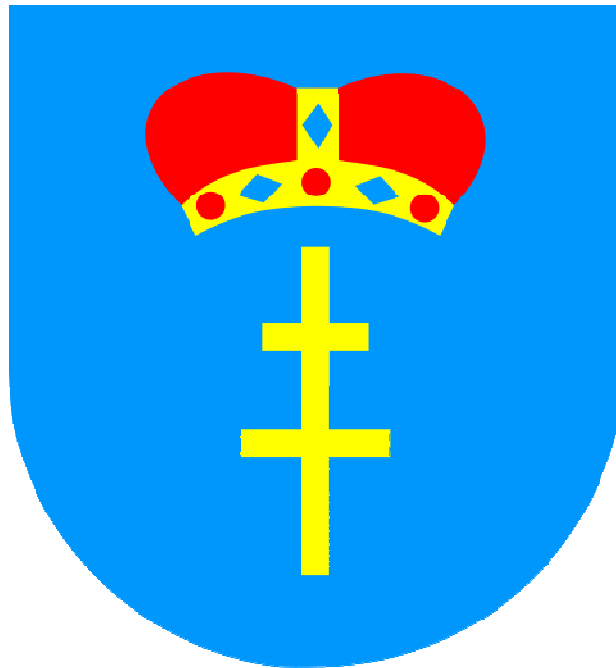

**Program Ochrony Środowiska
dla powiatu buskiego
na lata 2016-2020
z perspektywą do roku 2024**

2016 r.

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	4
WSTĘP	6
Podstawa prawna opracowania	6
STRESZCZENIE	7
Podstawowe informacje charakteryzujące obszar powiatu buskiego	8
Położenie geograficzne	8
Sytuacja demograficzna.....	9
Gospodarka rolna.....	10
Gospodarka leśna.....	12
Lasy	12
Turystyka.....	18
Uzdrowiska	18
Uzdrowisko Busko – Zdrój.....	19
Uzdrowisko Solec-Zdrój.....	20
Przemysł	23
Rynek pracy.....	25
Odnawialne źródła energii.....	26
OCENA STANU ŚRODOWISKA	27
Ochrona klimatu i jakości powietrza	27
Zagrożenia hałasem	34
Pola elektromagnetyczne	37
Gospodarowanie wodami	41
Gospodarka wodno –ściekowa	45
Zasoby geologiczne	48
Gleby	50
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstaniu odpadów	53
Zasoby przyrodnicze	60
Formy ochrony przyrody.....	60
Rezerваты przyrody.....	61
Parki krajobrazowe	64
Obszary chronionego krajobrazu	66
Pomniki Przyrody.....	71
Stanowiska dokumentacyjne.....	78
Użytki ekologiczne	82

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000	92
Zagrożenia poważnymi awariami.....	97
Adaptacja do zmian klimatu	97
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.....	100
Zagrożenie powodziami	100
Zagrożenie pożarowe	101
Zagrożenie osuwiskami	102
Działania edukacyjne	107
Monitoring środowiska.....	115
ANALIZA ZGODNOŚCI PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM, WOJEWÓDZKIM I POWIATOWYM.....	122
CELE, KIERUNKI INTERWENCJI ZADANIA I ICH FINANSOWANIE	159
Analiza SWOT	159
SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	188
Źródła finansowania zadań.....	189
Środki własne samorządu terytorialnego.....	189
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	189
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach.....	191
Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020.....	195
Szwajcarsko Polski Program Współpracy	198
Program Infrastruktura i Środowisko	199
SPIS TABEL.....	201
SPIS MAP	203

PSR 2010 - Powszechny Spis Rolny przeprowadzony w roku 2010

benzo(a)piren - B(a)P - jest przedstawicielem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Benzo(a)piren wykazuje małą toksyczność ostrą, zaś dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie. Jak inne WWA, jest kancerogenem chemicznym, a mechanizm jego działania jest genotoksyczny, co oznacza, że reaguje z DNA, przy czym działa po aktywacji,

CAFE - dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (Clean Air for Europe - Czyste Powietrze dla Europy),

GIOŚ - Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,

GUS - Główny Urząd Statystyczny,

JCWP - jednolita część wód powierzchniowych to oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich część. JCWP stanowi podstawową jednostkę wód powierzchniowych, której stan podlega ocenie i dla której podejmuje się niezbędne działania ochronne,

JCWpd - zgodnie z definicją podaną w Ramowej Dyrektywie Wodnej, jednolite części wód podziemnych - (groundwater bodies) obejmują te wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiającą pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych,

NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

PM10 - pył (PM - ang. particulate matter) jest zanieczyszczeniem powietrza składającym się z mieszaniny cząstek stałych, ciekłych lub obu naraz, zawieszonych w powietrzu i będących mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych. Pył zawieszony może zawierać substancje toksyczne takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (m.in. benzo(a)piren), metale ciężkie oraz dioksyny i furany. Cząstki te różnią się wielkością, składem i pochodzeniem. PM10 to pyły o średnicy aerodynamicznej do 10 µm, które mogą docierać do górnych dróg oddechowych i płuc,

PM2,5 - cząstki pyłu o średnicy aerodynamicznej do 2,5 µm, które mogą docierać do górnych dróg oddechowych i płuc oraz przenikać przez ściany naczyń krwionośnych. Jak wynika z raportów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), długotrwałe narażenie na działanie pyłu zawieszonego PM2,5 skutkuje skróceniem średniej długości życia. Szacuje się (2000 r.), że życie przeciętnego mieszkańca Unii Europejskiej jest krótsze z tego powodu o ponad 8 miesięcy.

Krótkotrwała ekspozycja na wysokie stężenia pyłu PM_{2,5} jest równie niebezpieczna, powodując wzrost liczby zgonów z powodu chorób układu oddechowego i krążenia oraz wzrost ryzyka nagłych przypadków wymagających hospitalizacji,

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach

RIPOK – Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych

RZZO – Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach,

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach

Program - Program Ochrony Środowiska dla powiatu buskiego na lata 2016-2020 z perspektywą na lata 2016-2020”

ZGOK Sp. z o.o. Rzędów – Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie

RCEE- Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w ramach Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie

SOPO – System Osłony Przeciwosuwiskowej

KRO – Karta Rejestracji Osuwiska

WSTĘP

PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy Prawo ochrony środowiska nastąpiła zmiana sposobu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska. Obecnie jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska. Podstawą prawną opracowania „Programu Ochrony Środowiska dla powiatu buskiego na lata 2016-2020 z perspektywą na lata 2016-2020” jest art.17 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013 poz.1232, z późn. zm.). Dokument ten nakłada na organy wykonawcze województwa, powiatu i gminy obowiązek opracowania programów dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Dokumenty te mają na celu realizowanie polityki ochrony środowiska zgodnie z zapisami w ww. Ustawie. Dotychczas obowiązującym dokumentem był „Program Ochrony Środowiska dla powiatu buskiego na lata 2012-2015” - Uchwała nr XXI/212/2012 Rady Powiatu w Busku-Zdroju z dnia 28 września 2012 r. w sprawie uchwalenia Programu ochrony środowiska dla powiatu buskiego na lata 2012-2015.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Program stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu powiatu buskiego.

„Program Ochrony Środowiska dla powiatu buskiego na lata 2016-2020 z perspektywą na lata 2016-2020” został przygotowany w oparciu o szereg dokumentów wymienionych w rozdziale Analiza zgodności Programu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym zgodnie z najnowszymi Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska sporządzonymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 roku.

STRESZCZENIE

Program zawiera podstawowe informacje na temat powiatu buskiego dotyczące położenia geograficznego, sytuacji demograficznej, gospodarki rolnej, leśnej, a także turystyki, uzdrowisk, przemysłu, rynku pracy i odnawialnych źródeł energii.

Przeprowadzono również analizę zgodności Programu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

Dokonano oceny stanu środowiska w podziale na następujące obszary interwencji: ochronę klimatu i jakości powietrza, zagrożenie hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarkę wodno – ściekową, zasoby geologiczne, gleby, gospodarkę odpadami i zapobieganie powstaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami. Opisano również zagadnienia związane z adaptacjami do zmian klimatu, nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska, działaniami edukacyjnymi, monitoringiem środowiska

Wyznaczono cel nadrzędny Programu w oparciu o dokumenty strategiczne

Zrównoważony rozwój powiatu buskiego wykorzystujący walory uzdrowiskowe i ekologiczne powiatu oraz otwarty na innowacje
--

, kierunki interwencji, zadania oraz harmonogram finansowy kierując się analizą SWOT. Podano założone źródła finansowania zaplanowanych zadań, a także system realizacji Programu.

W wyniku realizacji Programu stan środowiska w powiecie buskim ulegnie poprawie. Brak realizacji zadań zawartych w Programie spowoduje pogorszenie stanu środowiska w powiecie.

PODSTAWOWE INFORMACJE CHARAKTERYZUJĄCE OBSZAR POWIATU BUSKIEGO

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Powiat buski położony jest w południowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego i graniczy z powiatami: kazimierskim, pińczowskim, kieleckim, staszowskim oraz należącym do województwa małopolskiego – powiatem dąbrowskim. Przez powiat przebiegają dwie drogi krajowe, są to drogi: numer 73 Kielce-Tarnów i numer 79 Sandomierz-Kraków.

MAPA 1 POŁOŻENIE POWIATU BUSKIEGO NA TLE WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojew%C3%B3dztwo_%C5%9Bwi%C4%99tokrzyskie#/media/File:Swietokrzyskie_powiaty.svg

W skład powiatu buskiego wchodzi osiem gmin:

1. Busko-Zdrój – gmina miejsko – wiejska,
2. Gnojno – gmina wiejska,
3. Nowy Korczyn - gmina wiejska,
4. Pacanów - gmina wiejska,
5. Solec-Zdrój - gmina wiejska,
6. Stopnica- gmina miejsko – wiejska,
7. Tuczępy - gmina wiejska,
8. Wiślica - gmina wiejska.

MAPA 2 GMINY WCHODZĄCE W SKŁAD POWIATU BUSKIEGO

Źródło: https://www.osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=14&id_p=274&id_g

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Powiat buski o powierzchni administracyjnej zgodnie z danymi GUS na rok 2014 zajmuje powierzchnię 968 km². W poniższej tabeli przedstawiono powierzchnię gmin wchodzących w skład powiatu buskiego. Największą gminą jest gmina miejsko - wiejska Busko - Zdrój, a najmniejszą gmina wiejska Tuczępy.

TABELA 1 POWIERZCHNIA POSZCZEGÓLNYCH GMIN W POWIECIE BUSKIM - STAN NA ROK 2014

Lp.	Gmina	Rodzaj gminy	Powierzchnia gminy w km ²
1	Busko - Zdrój	gmina miejsko - wiejska	236
2	Gnojno	gmina wiejska	96
3	Nowy Korczyn	gmina wiejska	117
4	Pacanów	gmina wiejska	125
5	Solec - Zdrój	gmina wiejska	85
6	Stopnica	gmina miejsko - wiejska	125
7	Tuczępy	gmina wiejska	84
8	Wiślica	gmina wiejska	100
	Powiat buski	-	968

Źródło: www.stat.gov.pl stan na 31 XII 2014 r.

Liczba ludności zamieszkującej go wg GUS na dzień 31.12.2014 wynosi 73 750 osób. W poniższej tabeli przedstawiono liczbę ludności na terenie poszczególnych gmin powiatu buskiego.

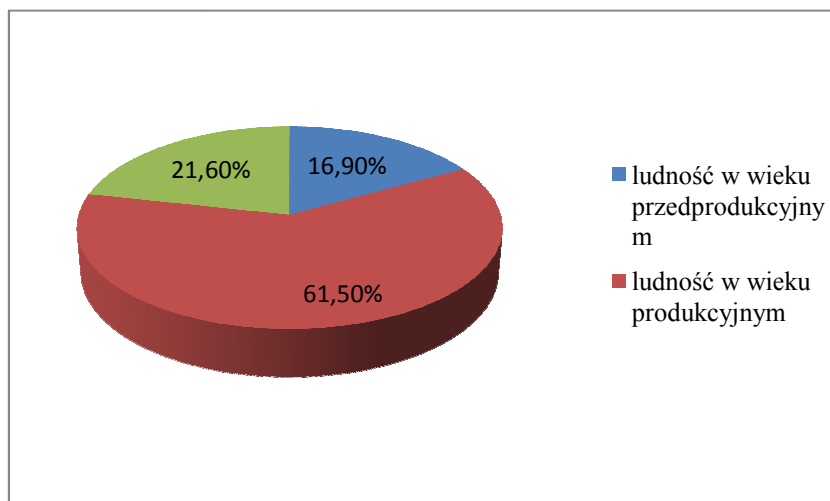
Najliczniejszą gminą jest gmina miejsko – wiejska Busko – Zdrój, a najmniej liczną gmina wiejska Tuczępy.

TABELA 2 LICZBA LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU BUSKIEGO - STAN NA ROK 2014

Lp.	Gmina	Rodzaj gminy	Liczba ludności
1	Busko - Zdrój	gmina miejsko - wiejska	32 889
2	Gnojno	gmina wiejska	4 514
3	Nowy Korczyn	gmina wiejska	6 215
4	Pacanów	gmina wiejska	7 597
5	Solec - Zdrój	gmina wiejska	5 079
6	Stopnica	gmina miejsko - wiejska	7 771
7	Tuczępy	gmina wiejska	3 758
8	Wiślica	gmina wiejska	5 627
	Powiat buski	-	73 450

Źródło: www.stat.gov.pl stan na 31 XII 2014 r.

Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 16,9 %, w wieku produkcyjnym 61,5%, poprodukcyjnym 21,6% ogółu ludności zamieszkującej powiat. Graficznym obrazem tej sytuacji jest poniższy wykres.

WYKRES 1 LICZBA LUDNOŚCI W GRUPACH: PRZEDPRODUKCYJNEJ, PRODUKCYJNEJ I POPRODUKCYJNEJ NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl stan na 31 XII 2014 r.

GOSPODARKA ROLNA

Zgodnie z najnowszym Powszechnym Spisem Rolnym z roku 2010 na terenie całego powiatu buskiego znajduje się 14 471 gospodarstw rolnych. Najwięcej gospodarstw rolnych znajduje

się na terenie gminy Busko –Zdrój - 4979, druga pod względem ilości gospodarstw to gmina Pacanów z liczbą 1903, najmniej gospodarstw posiada gmina Tuczępy 975. W celu zobrazowania tej sytuacji dane dotyczące ilości gospodarstw na terenie poszczególnych gmin powiatu buskiego przedstawiono poniżej w postaci tabelarycznej i graficznej.

TABELA 3 ILOŚĆ GOSPODARSTW ROLNYCH NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU BUSKIEGO ORAZ ICH STRUKTURA OBSZAROWA, PSR 2010

Lp.	Jednostka terytorialna	Ogółem	Gospodarstwa rolne				
			do 1 ha włącznie	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 -15 ha	15 ha i więcej
			2010	2010	2010	2010	2010
1	Busko-Zdrój	4 979	1533	2634	634	115	63
2	Gnojno	1 148	123	557	356	86	26
3	Nowy Korczyn	1 372	89	702	422	112	47
4	Pacanów	1 903	255	950	502	133	63
5	Solec-Zdrój	1 082	124	549	300	79	30
6	Stopnica	1 803	245	918	489	114	37
7	Tuczępy	975	152	587	194	27	15
8	Wiślica	1 209	136	525	401	108	39
9	Powiat buski ogółem	14 471	2657	7422	3298	774	320

Źródło: www.stat.gov.pl

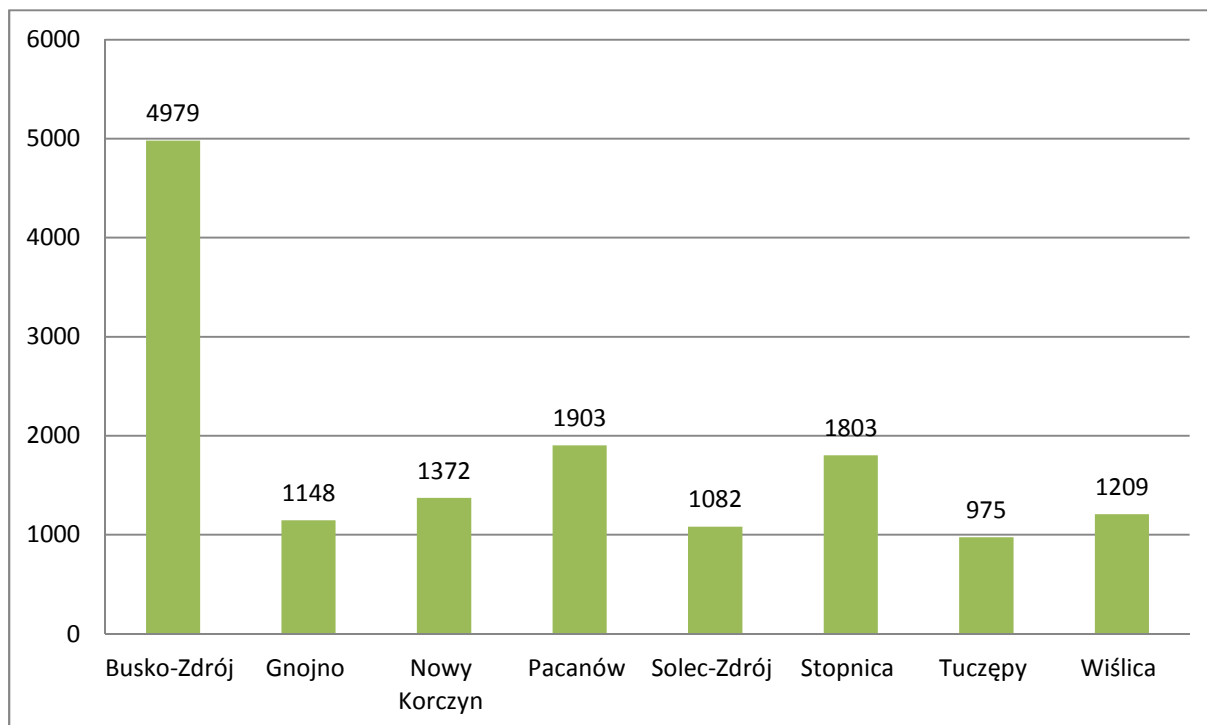

TABELA 4 ILOŚĆ GOSPODARSTW ROLNYCH W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU BUSKIEGO, PSR 2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PSR 2010 z www.stat.gov.pl

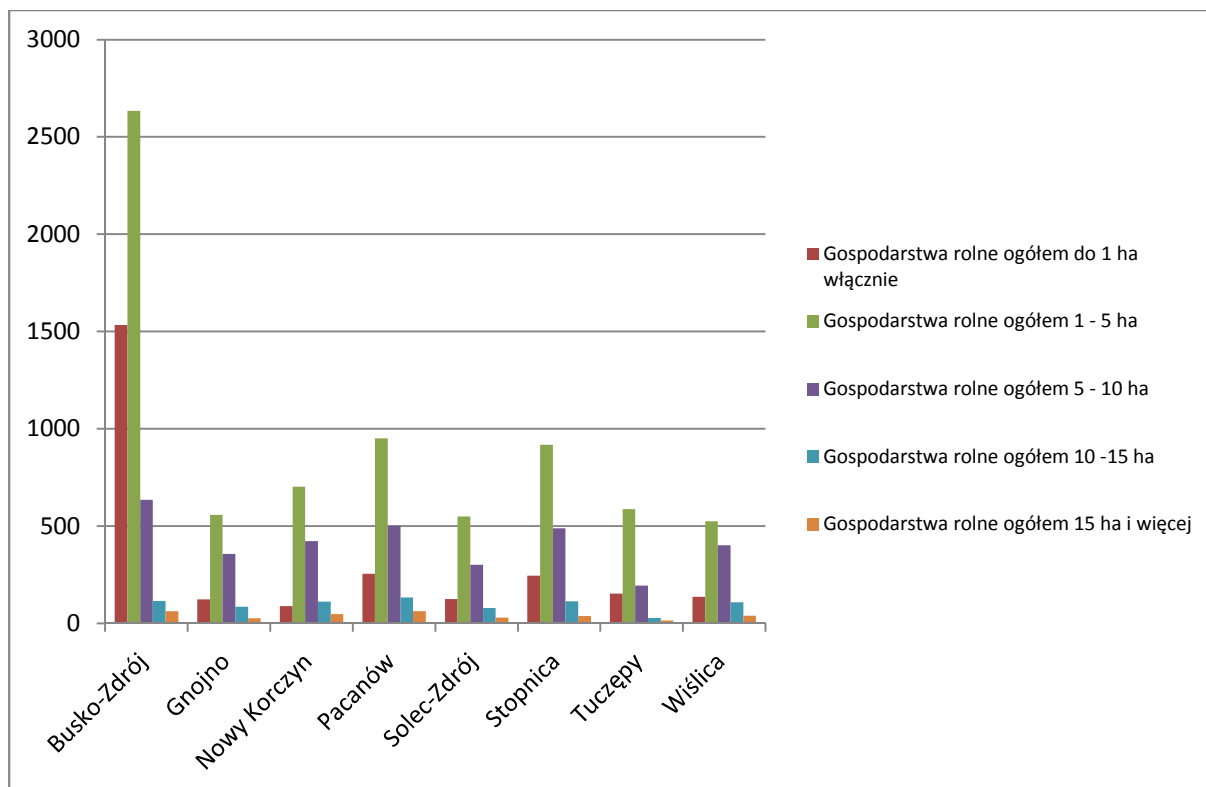

TABELA 5 STRUKTURA OBSZAROWA GOSPODARSTW ROLNYCH NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU BUSKIEGO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PSR 2010 z www.stat.gov.pl

Na podstawie powyższego wykresu stwierdzamy, że we wszystkich gminach powiatu buskiego najliczniej reprezentowane są gospodarstwa rolne o powierzchni w przedziale od 1 do 5 ha. Natomiast najmniej liczną grupę we wszystkich gminach powiatu buskiego stanowią gospodarstwa rolne o powierzchni 15 ha i więcej.

GOSPODARKA LEŚNA

LASY

Lasy spełniają bardzo różnorodne funkcje w sposób naturalny, którymi są:

- ✓ funkcje ekologiczne (ochronne) – zapewniające stabilizację stosunków wodnych, ochronę gleb przed erozją, kształtują klimat, stabilizują układ atmosfery, tworząc warunki do zachowania gatunków i ekosystemów, zachowując różnorodność i złożoność krajobrazu,
- ✓ funkcje produkcyjne – polegające na pozyskiwaniu drewna (w 2011 roku pozyskano 978 m³ grubizny, pochodziła ona w całości z lasów prywatnych) z zachowaniem odnawialności, prowadzenie gospodarki łowieckiej oraz rozwijaniu turystyki,
- ✓ funkcje społeczne – które służą kształtowaniu korzystnych warunków zdrowotnych i rekreacyjnych dla społeczeństwa.

Lasy mają istotne znaczenie gospodarcze i są kluczowym elementem bezpieczeństwa ekologicznego oraz mają szczególne znaczenie w ochronie środowiska naturalnego.

Lasy spełniają znaczną rolę w likwidowaniu zanieczyszczeń środowiska naturalnego. Absorpcja pyłów wynosi w nich 30-50 % (1 ha buczyn pochłania średnio 70 ton pyłów), a także następuje absorpcja substancji gazowych (np. w olszynach do 85 % azotanów, fluoru i dwutlenku siarki). Ważnym elementem jest tłumienie fal akustycznych (w łąkach na odległość 100 m od źródła dźwięku) wynosi od 70-90%.

Lesistość powiatu buskiego wynosi 10,8%. Podczas , gdy lesistość województwa świętokrzyskiego, gdzie leży powiat buski wynosi 28,2%. Na terenie powiatu buskiego lasy zajmują powierzchnię 10 462,07 ha. Ponad połowę - 52,89% stanowią lasy prywatne, lasy będące własnością gmin należących na terenie powiatu buskiego to tylko 0,62% ogólnej powierzchni lasów. Lasy będące własnością Skarbu Państwa zajmują powierzchnię 4 864,57 ha, co stanowi 46,5% powierzchni lasów na terenie powiatu buskiego. W celu przedstawienia poniższej sytuacji posłużono się formą tabelaryczną oraz graficzną.

Lesistość na terenie poszczególnych gmin powiatu buskiego jest bardzo zróżnicowana. Największą lesistością charakteryzuje się gmina Tuczępy - 25,5%, natomiast najmniejszą gmina Pacanów, zaledwie 0,70%.

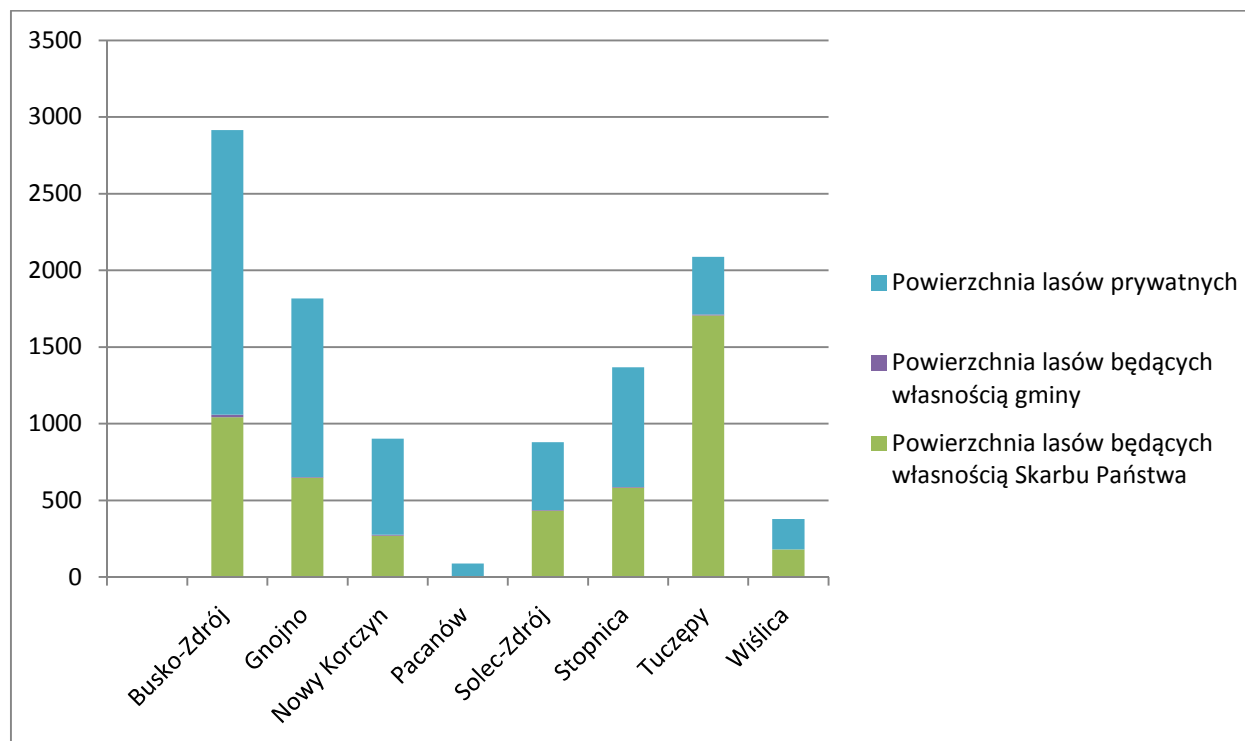
TABELA 6 STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA LASÓW NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO, STAN NA ROK 2014

Lp.	Jednostka terytorialna	Lesistość	Powierzchnia lasów ogółem	Powierzchnia lasów będących własnością Skarbu Państwa	Powierzchnia lasów będących własnością gminy	Powierzchnia lasów prywatnych
1	Busko-Zdrój	12,40%	2 912,00	1 043,00	16,00	1 856,00
2	Gnojno	18,80%	1 811,80	647,80	4,00	1 164,00
3	Nowy Korczyn	7,70%	896,74	269,74	6,00	627,00
4	Pacanów	0,70%	88,34	1,34	0,00	87,00
5	Solec-Zdrój	10,40%	881,31	433,31	4,00	443,00
6	Stopnica	10,80%	1 364,06	583,06	3,00	781,00
7	Tuczępy	25,50%	2 129,01	1 705,51	6,00	377,00
8	Wiślica	3,80%	378,81	180,81	0,00	198,00
9	Powiat buski ogółem	10,80%	10 462,07	4 864,57	39,00	5 533,00

Źródło: www.stat.gov.pl oraz Starostwo Powiatowe w Busku - Zdroju

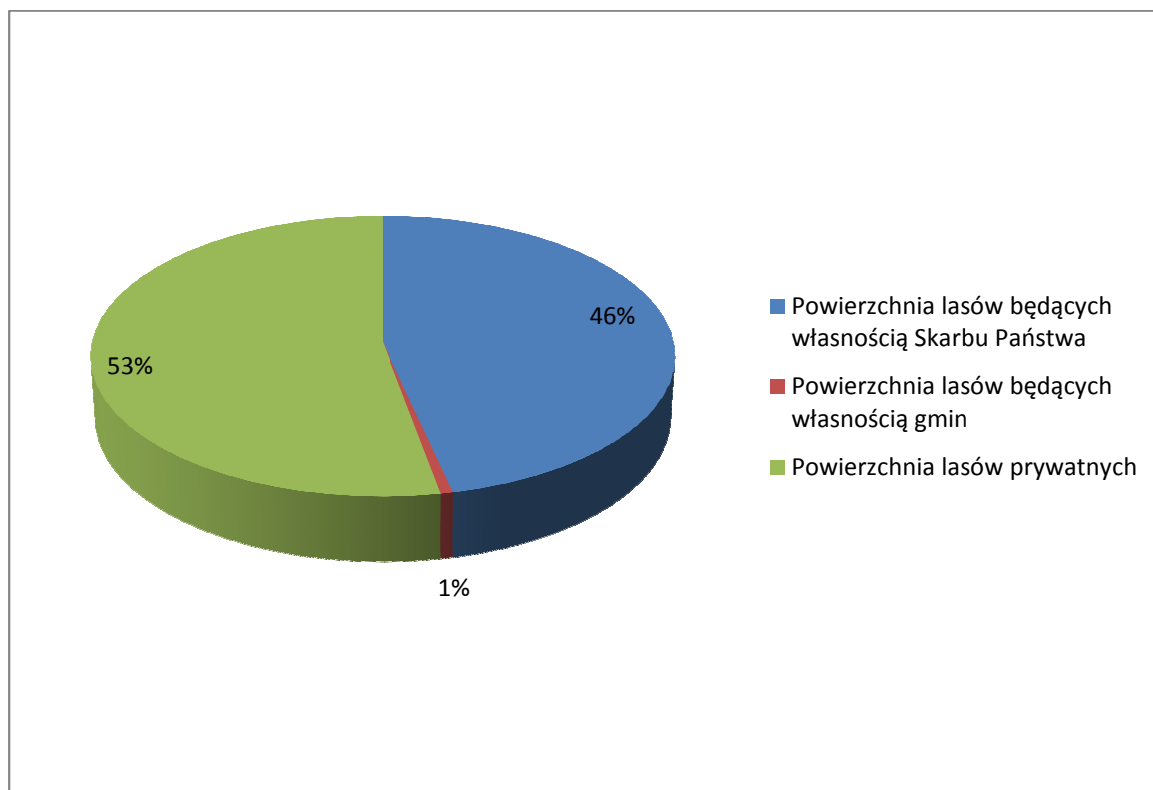
Lasy prywatne stanowią większą część arealu leśnego poszczególnych gmin powiatu buskiego.

WYKRES 2 STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA LASÓW NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU BUSKIEGO, STAN NA ROK 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl

Powierzchnia lasów będących własnością Skarbu Państwa stanowi około 46% ogółu powierzchni lasów w powiecie buskim, 53% stanowią lasy prywatne a 1% lasy będące własnością gmin.

WYKRES 3 STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA LASÓW NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO , STAN NA ROK 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl

Lasy powiatu buskiego należące do Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych znajdują się w większości w ramach Nadleśnictwa Chmielnik, jedynie niewielkie fragmenty gmin Busko - Zdrój i Wiślica wchodzą w skład Nadleśnictwa Pińczów, stąd też charakterystykę gospodarki leśnej oparto na „Planie Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Chmielnik: Chmielnik, Stopnica na okres od 1.01.2013 r. do 31.12.2022 r.” Dla lasów prywatnych i lasów będących własnością gmin sporządzane są dokumenty zwane Uproszczonymi planami lasów oraz Inwentaryzacje stanu lasu.

Stan zdrowotny lasów pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Chmielnik, mimo występujących zagrożeń, należy uznać za dobry, a stan sanitarny stabilny.

W ostatnim okresie nasila się występowanie szkodników owadzych, a wśród nich największe zagrożenie stanowiły i mogą potencjalnie stanowić: chrabąszczowate, szeliniak sosnowiec, brudnica mniszka, piędzik siewierak i przedzimek oraz przypłaszczek granatek. Z wyżej wymienionych owadów największe szkody w drzewostanach (około 300 ha) wyrządziła brudnica mniszka w latach

2003-2005. W tym przypadku, przeprowadzano zabieg zwalczania poprzez oprysk lotniczy. Pozostałe szkodniki owadzie mimo iż odnotowano ich występowanie, nie stanowiły większego zagrożenia dla drzewostanów, a ograniczanie i zwalczanie ich populacji prowadzono przy użyciu metod mechanicznych i chemicznych naziemnych.

Corocznie Nadleśnictwo zwalczało na niewielkich powierzchniach w uprawach osutkę sosny oraz mączniaka dębu. W drzewostanach (szczególnie na gruntach porolnych), obserwuje się szkody spowodowane przez korzeniowca wieloletniego oraz grzyby opieńkowe.

Zanotowano ponadto uszkodzenia wywołane przez czynniki abiotyczne: okiść śniegową, wiatry, powodujące wywroty i złomy, a także zakłócenia gospodarki wodnej (obniżenie się poziomu wód gruntowych) oraz przymrozki.

Czynnikiem szkodotwórczym była i pozostaje nadal zwierzyna, powodująca swymi żerami zagrożenie dla drzewostanów i udatności upraw. Skutecznym zabezpieczeniem upraw przed zgryzaniem było:

- palikowanie modrzewii,
- zabezpieczenie pączków szczytowych pakułami,
- grodzenie siatką.

Coraz większego znaczenia nabierają szkody w drzewostanach wyrządzane przez bobry. Uszkodzenia polegają głównie na zgryzaniu, ścinaniu i korowaniu drzew, zgryzaniu sadzonek na uprawach oraz podtapianiu drzewostanów.

TURYSTYKA¹

Na terenie powiatu buskiego funkcjonuje wiele gospodarstw agroturystycznych a uzdrowiskowy charakter powiatu podnosi atrakcyjność regionu. Powiat posiada dobrze zorganizowaną i szeroką bazę rekreacyjną. Busko-Zdrój ma bardzo szeroko rozbudowaną bazę noclegowo-gastronomiczną. Liczne pensjonaty, domy gościnne, hoteliki, restauracje i kawiarnie zapewniają wygodę i umiarkowane ceny.

Miłośnikom pięknej przyrody i kameralnych form wypoczynku proponujemy urlop w gospodarstwach agroturystycznych. Na uwagę zasługują możliwe długie spacery po uroczych lasach, połączone z udanym grzybobraniem, wędkowanie, nauka jazdy konnej, przejażdżki bryczkami, zimą kuligi, nauka stolarstwa artystycznego i tkania na krosnach, ogniska czy spożywanie posiłków regionalnych.

Dużą atrakcją powiatu buskiego jest Koziołek Matołek – bohater komiksu dziecięcego autorstwa Kornela Makuszyńskiego. Rozsławił on Pacanów na całą Polskę – bawiąc i ucząc młodszych i starszych. Pacanów otrzymał miano Europejskiej Stolicy Bajki i może poszczycić się wspaniałą, nowo wybudowaną siedzibą Europejskiego Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie z ofertą kulturalną i edukacyjną dla dzieci i młodzieży a także ich rodziców i dziadków.

Powiat buski słynie również z licznych, popularnych w kraju imprez kulturalnych, do których należą, odbywające się w Busku-Zdroju: Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamroz, Ogólnopolski Festiwal Piosenki „Niechaj zabrzmi Bukowina” im. Wojtka Belona, Buskie Spotkania z Folklorem, Przegląd Orkiestr Dętych Ochotniczych Straży Pożarnych, Lato z Chopinem, Wystawa Fotografii „Ponidzie”, Dni Buska-Zdroju, Festiwal Zdrowia, a także Festiwal Kultury Dziecięcej w Pacanowie, Kingonalia w Nowym Korczynie czy Europejskie Dni Wiślicy.

UZDROWISKA

Uzdrowiskiem w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o leczeniu uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, tekst jednolity z 24 kwietnia Dz.U.2012 poz. 651 jest obszar, na terenie którego prowadzone jest lecnictwo uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarach naturalnych surowców leczniczych. W przypadku spełnienia wymogów, o których wyżej mowa, obszarowi nadawany jest status uzdrowiska.

¹ <http://www.powiat.busko.pl/pl/charakterystyka-powiatu.html>

Status uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej stwarza podstawy prawno – organizacyjne do prowadzenia na danym obszarze lecznictwa uzdrowiskowego oraz działalności wypoczynkowej i turystycznej. Polskie uzdrowiska działają na podstawie ustawy uzdrowiskowej i aby uzyskać status uzdrowiska muszą posiadać:

- Klimat lokalny o walorach leczniczych,
- Unikalne, naturalne złoża surowców uzdrowiskowych,
- Zakłady opieki zdrowotnej udzielające świadczeń z zakresu lecznictwa uzdrowiskowego przez wysokokwalifikowane kadry medyczne,
- Obiekty szpitalne i sanatoryjne z pełnym zapleczem o wysokim standardzie,
- Urządzenia przeznaczone do korzystania z uzdrowiskowych zasobów naturalnych,
- Wymagania określone w przepisach prawa o ochronie i kształtowaniu środowiska,
- Odpowiedni obszar pozwalający na wyodrębnienie stref ochrony uzdrowiskowej,
- Pełną infrastrukturę techniczną,
- Znaczenie ponadlokalne.

Do największych bogactw geologicznych powiatu należą złoża gipsu i siarki oraz ich pochodne, a także złoża borowiny. Na terenie powiatu występują bogate złoża wód leczniczych: siarczanosłonych i solanek jodkobromkowych. Zasoby te przyczyniły się do powstania i rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w Busku-Zdroju i Solcu- Zdroju. Zlokalizowane są tutaj liczne specjalistyczne sanatoria i zakłady przyrodolecznicze, dysponujące bogatą bazą leczniczą i zatrudniające wyspecjalizowaną kadrę medyczną. Leczone są tu m.in. schorzenia reumatologiczne, pourazowe i neurologiczne, dermatologiczne, układu krążenia i choroby cywilizacyjne.

UZDROWISKO BUSKO – ZDRÓJ

Obszar uzdrowiska obejmuje powierzchnię Miasta i Gminy Busko-Zdrój. Na obszarze uzdrowiska wydzielono trzy strefy ochrony uzdrowiskowej²:

- Strefa A ochrony uzdrowiskowej – o powierzchni 167 ha,
- Strefa B ochrony uzdrowiskowej – o powierzchni 812 ha
- Strefa C ochrony uzdrowiskowej – o powierzchni 10 013 ha

Największe bogactwo – wody mineralne- zaczęło się tworzyć około pół miliarda lat temu. Wycofujące się morze miocenne pozostawiło w tej okolicy wielkie pokłady gipsu. Na drodze redukcji gipsu powstała siarka. Dolina buskiego uzdrowiska otoczona jest z trzech stron wzniesieniami o charakterze kredowo –wapiennym, a od strony zachodniej zamykają ją złoża gipsu. Wszystko to powoduje, że woda gruntowa nawet na nieznaczej głębokości zawiera dużą

² Uchwała nr XXVII/298/09 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 26.03.2009 Rady Gminy Solec – Zdrój z dnia 20.04.2009 roku

ilość soli mineralnych i siarki. Gruntowe wody siarczkowe mieszają się z podchodzącymi ku górze głębinowymi solankami. Powstaje specyficzny i unikalny typ wody leczniczej siarczano – słonej.

Woda siarczkowa zwana inaczej siarczkowo – siarkowodorową zalicza się do bardzo rzadko spotykanych wód leczniczych. Zawiera ona siarczki z uwalniającym się siarkowodorem. Stawia ona Busko-Zdrój w rzędzie unikalnych uzdrowisk w Europie. Woda siarczkowo – siarkowodorowa stosowana jest do kąpeli wannowych, kuracji pitnych oraz do płukania jamy ustnej. Woda ta powoduje wzrost aktywności hormonów. Zmniejsza niedobory siarki w organizmie. Braki jej występują w chorobach gośćcowych. Podczas kąpeli siarka wnika przez skórę do krwioobiegu i przedostaje się do chorych tkanek (ścięgien, więzadeł, chrząstek, kości oraz narządów wewnętrznych). W wyniku tego leczenia usuwane są zapalne produkty przemiany materii, zmniejszają się obrzęki, łagodnieją bóle. Poprawia się ruchomość stawów. Następuje też wzrost odporności organizmu, obniża się poziom cholesterolu we krwi. Kąpiele siarczkowe stosowane są przy wielu chorobach skóry.

Woda jodkowo – bromkowa pochodzi z głębszych pokładów morza miocenińskiego sprzed milionów lat. Wykorzystuje się ją do leczenia (zawartość jodu i selenu). Kąpiele jodkowo-bromkowe stosuje się w niektórych chorobach układu krążenia oraz układu vegetatywnego. Selen, który zawarty jest w tej wodzie jest niezbędny do utrzymania w zdrowiu mięśnia sercowego i naczyń krwionośnych. Selen uznawany jest za niezbędny mikroelement, który prawdopodobnie przeciwdziała powstawaniu nowotworów i powoduje wzrost odporności organizmu na choroby.

Borowina ma szerokie zastosowanie w tzw. zabiegach bodźcowych przy leczeniu schorzeń reumatycznych. Rozdrobniona, zmieszana z gorącą wodą na papkę używana jest do okładów. Czynniki leczniczymi są ciała estrogenne, kwasy huminowe, białka i garbniki. W trakcie zabiegu następuje wyciąganie z organizmu toksycznych czynników przemiany materii i innych szkodliwych związków, a wprowadzanie na ich miejsce czynników działających korzystnie, np. hormonów. Do Buska-Zdroju na kurację i wypoczynek przybywa każdego roku 50 tysięcy osób.

UZDROWISKO SOLEC-ZDRÓJ

Obszar uzdrowiska obejmuje powierzchnię całej gminy i wynosi 85,07 km². Na obszarze uzdrowiska wydzielono trzy strefy ochrony uzdrowiskowej³:

- Stefa A ochrony uzdrowiskowej - obszar o powierzchni 84 ha, wyliczony wskaźnik terenów zieleni (biologicznie czynnych) 79 %. Obejmuje obszar na którym są zlokalizowane lub planowane do lokalizacji zakłady i urządzenia lecznictwa

³ Statut Uzdrowiska Solec-Zdrój – Załącznik nr 1 Uchwały nr XXVII/22/09 Rady Gminy Solec – Zdrój z dnia 20.04.2009 roku

uzdrowiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu lub obsłudze pacjenta i turysty, a w szczególności pensjonaty, restauracje i kawiarnie.

- Strefa B ochrony uzdrowiskowej – obszar o powierzchni 544 ha, wyliczony wskaźnik terenów zieleni (biologicznie czynnych) 84% stanowi bezpośrednią ochronę uzdrowiskowej strefy A.
- Strefa C ochrony uzdrowiskowej – obszar o powierzchni 7879 ha, wyliczony wskaźnik terenów zieleni (biologicznie czynnych) 87% i stanowi granicę obszaru uzdrowiska.

Wody mineralne w rejonie Solca –Zdroju odkryto podczas poszukiwania złóż soli kamiennej w końcu XVIII wieku. Od 1824 roku datuje się stosowanie wód mineralnych tego rejonu w lecznictwie. W 1826 r. wykonano w pobliżu Solca szyb o głębokości 91,5 m (później kilkakrotnie pogłębiany i oczyszczany). Szyb ten nazwano „Szybem Soleckim”. Eksploatowana przy jego pomocy woda, ujęta z utworów kredy, była podstawą rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego. W 1837 roku, osada Solec została zaliczona w poczet uzdrowisk polskich. Główne wskazania lecznicze to: choroby narządów ruchu, reumatyczne oraz ortopedyczno –urazowe. Najczęściej w uzdrowisku leczy się: przewlekłe stany zapalne narządów ruchu, a ponadto schorzenia obwodowego układu nerwowego, choroby kobiece i przewlekłe zatrucia metalami ciężkimi⁴.

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny w Warszawie w dniu 15 października 2008 roku wydał Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze wody z otworu „Szyb Solecki” w miejscowości Solec - Zdrój Nr HU- 75a/WL-2/2008 w którym na podstawie wyników badań właściwości fizyko – chemicznych i chemicznych oraz stanu mikrobiologicznego wody z ujęcia „Szyb Solecki” w miejscowości Solec – Zdrój, na terenie gminy Solec – Zdrój, województwo świętokrzyskie stwierdza się, że spełnia ona wymagania określone dla MINERALNEJ WODY LECZNICZEJ, SWOISTEJ, 1,99% CHLORKOWO – SODOWEJ, JODKOWEJ. Woda ta może być wykorzystana w lecznictwie uzdrowiskowym do kąpeli leczniczych, wg wskazań lekarskich, dotyczących określonych schorzeń jak również stężenia związków siarki (II) w wodzie stosowanej do kąpeli.

Charakterystyka i klasyfikacja fizykochemiczna wody oraz szczególne uwarunkowania jej stosowania do zabiegów leczniczych. Wyniki analiz fizykochemicznych z lat 2005, 2007-2008 wskazują, że skład wody z odwiertu „ Szyb Solecki”, a zwłaszcza zawartość w niej składników charakterystycznych ulegają zmianom tylko w ramach naturalnych wahań, uwarunkowanych czynnikami geologicznymi.

W wodzie tej oznaczono głównie chlorki 9 319,0 mg/dm³ i siarczany 3 174,0 mg/dm³, sodu 5 364,0 mg/dm³, wapnia 974,1 mg/dm³ i magnezu 403,1 mg/dm³. Spośród składników

⁴ Operat uzdrowiskowy uzdrowisko Solec –Zdrój, czerwiec 2008j

swoistych, występują w tej wodzie siarczki w stężeniu od 232,4 mg/dm³ oraz jodki w stężeniu 10,1 mg/dm³ (dane z analizy wykonanej w lutym 2008 r.).

W wodzie tej nie stwierdzono składników chemicznych i mikroorganizmów wskazujących na kontakt z zanieczyszczeniem zewnętrznym.

Zawartość siarkowodoru i siarczków powyżej 100 mg/dm³ kwalifikuje tę wodę do silnie aktywnych wód siarczkowych. Wykorzystanie tej wody do kąpeli powinno podlegać specjalnemu nadzorowi w celu ograniczenia ulatniania się gazowego siarkowodoru z wody zarówno przed jej dostarczeniem do stanowisk zabiegowych jak też podczas wykonywania zabiegu.

W oddziaływaniu biochemicznym na organizm w czasie kąpeli w tego typu wodzie czynnikami aktywnymi są głównie związki siarki (II). Działanie to polega na ich wpływie keratolitycznym (rozmiękczenie i złuszczenie naskórka) i intensyfikacji metabolizmu w skórze, jak też oddziaływaniem ogólnym na organizm siarki pochłoniętej przez skórę. Działanie siarki, która przenika do narządów wewnętrznych utrzymuje się przez wiele godzin po zabiegu.

Reakcje wywołane oddziaływaniem siarczków i siarkowodoru powodują poprawę krążenia obwodowego, ruchomości stawów i stanu chrząstek stawowych.

Poza „Szybem Soleckim” (głębokość 170 m, zasoby eksploatacyjne $Q_e=0,46$ m³/h przy depresji $S_e=30$ m) wykorzystywane są jeszcze ujęcia „Solec 2 Karol” (głębokość 121,6 m, zasoby eksploatacyjne $Q_e=0,5$ m³/h przy depresji $S_e=75$ m) i „Solec 2B” (głębokość 121,3 m).

W wyniku przeprowadzonych poszukiwań geologicznych natrafiono w odległości 2 km od uzdrowiska na solankę o zawartości siarkowodoru osmiokrotnie większej niż w dotychczas eksploatowanych źródłach. Ujęcie wody „Malina” w Wełninie jest unikalne w skali światowej. „Malina” swoimi właściwościami przewyższa wszystkie naj słynniejsze źródła siarkowe w świecie.

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny w Warszawie w dniu 8 sierpnia 2008 roku wydał Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze wody z odwiertu „Malina” (Wełnin) w miejscowości Wełnin Nr HU-75/WL-4/2008 w którym na podstawie wyników badań właściwości fizykochemicznych i chemicznych oraz stanu mikrobiologicznego wody z odwiertu „Malina” (Wełnin) w miejscowości Wełnin, na terenie Gminy Solec _Zdrój, województwo świętokrzyskie stwierdza się, że spełnia ona wymagania określone dla: MINERALNEJ WODY LECZNICZEJ, SWOISTEJ 3,97% CHLORKOWO – SODOWEJ (SOLANKI), SIARCZKOWEJ, JODKOWEJ. Woda ta może być wykorzystywana do kąpeli indywidualnych, wg wskazań lekarskich, z uwzględnieniem zaleconego stężenia siarkowodoru i wodorosiarczków w wodzie zabiegowej.

Charakterystyka i klasyfikacja fizykochemiczna wody oraz szczególne uwarunkowania jej stosowania do zabiegów leczniczych.

Wyniki analiz fizykochemicznych i chemicznych wody z odwiertu „Malina” (Wełnin) z lat 2003,2007 i 2008 wskazują, że ogólna zawartość rozpuszczonych w tej wodzie składników mineralnych oraz składników charakterystycznych (chlorki, sól, siarczki i siarkowodór, jodki) ulega naturalnym wahaniom uwarunkowanym lokalnymi czynnikami geologicznymi.

Aktualne badania wykazały ogólne stężenie rozpuszczonych składników mineralnych wynoszące 39 695,57 mg/dm³ w tym 12 330,0 mg/dm³ sodu oraz 21 600,0 mg/dm³ chlorków. Woda z odwiertu „Malina” (Wełnin) zawiera też w bardzo wysokim stężeniu związki siarki (II) 830 mg/dm³ a także jodki w stężeniu 33,8 mg/dm³. Składniki te oraz ogólna mineralizacja tej wody są głównymi czynnikami aktywnymi fizjologicznie oddziaływującymi intensywnie na skórę i cały organizm. Działanie keratolityczne (rozmiękczenie i złuszczenie naskórka) zwiększa też przenikanie związków siarki (II) i jodu przez skórę do narządów wewnętrznych. Wywołuje tym samym poprawę krążenia obwodowego i wpływa korzystnie na stan chrząstek stawowych oraz ruchomości stawów.

W wodzie tej nie stwierdzono składników chemicznych i mikroorganizmów wskazujących na kontakt z zanieczyszczeniem zewnętrznym.

Oznaczona zawartość siarkowodoru kwalifikuje wodę z odwiertu „Malina” (Wełnin) do bardzo silnie aktywnych wód siarczkowych i wskazuje na potrzebę rozcieńczenia jej do kąpieli – wodą spełniającą wymagania określone dla wody do spożycia przez ludzi (np. wodociągową).

Kąpiel powinna być wykonywana w warunkach chroniących kuracjusza i personel przed wdychaniem ulatniającego się z wody siarkowodoru (zabezpieczenie wanien przykryciem, wentylacja pomieszczeń, pomiar stężenia H₂S w powietrzu).

PRZEMYSŁ

Powiat buski to typowy region rolniczy, gdzie nie ma wielkich ośrodków przemysłowych. Analizując ilość jednostek gospodarczych pod względem podziału wg sekcji PKD 2007 widzimy, że najwięcej jednostek gospodarczych spośród 5 541 działających na powiatu buskiego działa w sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle), a następnie w sekcji F (Budownictwo).

TABELA 7 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych	Liczba jednostek gospodarczych Rok 2013	Liczba jednostek gospodarczych Rok 2014
Ogółem	5 541	5 541
Podmioty gospodarki narodowej sektor publiczny	193	191
Podmioty gospodarki narodowej sektor prywatny	5348	5350

Źródło: www.stat.gov.pl

TABELA 8 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKCJI PKD 2007 NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD		Liczba jednostek gospodarczych
			Rok 2014
1.	Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	112
2.	Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	2
3.	Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	354
4.	Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5
5.	Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	18
6.	Sekcja F	Budownictwo	930
7.	Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1785
8.	Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	334
9.	Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	221
10.	Sekcja J	Informacja i komunikacja	76

Lp.	Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD		Liczba jednostek gospodarczych
			Rok 2014
11.	Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	137
12.	Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	88
13.	Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	324
14.	Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	89
15.	Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	99
16.	Sekcja P	Edukacja	182
17.	Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	320
18.	Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	97
19.	Sekcja S i T	Pozostała działalność usługowa Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	368
Ogółem			5 541

Źródło: www.stat.gov.pl

RYNEK PRACY

Według danych GUS na terenie powiatu buskiego liczba pracujących to 29 560 osób w tym 14 192 mężczyzn i 15 368 kobiet. Osób bezrobotnych zarejestrowanych w roku 2014 było 2 901 z czego 1 333 to były kobiety, a 1 568 mężczyźni. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym to 6,4 %.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

TABELA 9 ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII – TYPY INSTALACJI I ICH MOC NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU BUSKIEGO

Typ instalacji	Ilość instalacji; Moc [MW]							
	Busko - Zdrój	Gnojno	Nowy Korczyn	Pacanów	Solec - Zdrój	Stopnica	Tuczępy	Wiślica
Elektrownia wiatrowa	0	1 szt. o mocy 75 MW	bd	bd	0	bd	135	0
Wykorzystująca promieniowanie słoneczne	1. 1666 instalacji solarnych – budynki prywatne ;moc 6,8 [MW] 2. jedna instalacja solarna – budynek Pływalni Miejskiej;0,33 MW 3. jedna instalacja fotowoltaiczna;0,03 MW	bd	bd	bd	150 Moc 0,5 [MW]	bd	0	210
Inne	0	bd	bd	bd	0	bd	0	0

Źródło: Ankietyzacja gmin

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

Na poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu mają wpływ wielkość napływowej i lokalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza, warunki klimatyczne i topografia terenu. Głównymi źródłami zanieczyszczeń do atmosfery na terenie powiatu buskiego są rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów na drogach występujących na terenie powiatu buskiego wymienionych w rozdziale Komunikacja i transport.

Substancjami zanieczyszczającymi, mającymi największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzącymi z procesów spalania energetycznego są: tlenki azotu (NO-NO₂), dwutlenek siarki (SO₂), tlenek węgla (CO) i pyły.

Od środków transportu największy udział w emisji mają: tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO-NO₂) i benzen (C₆H₆).

Na terenie województwa świętokrzyskiego wydzielono 2 strefy dla których dokonuje się oceny jakości powietrza: miasto Kielce i strefę świętokrzyską. Powiat buski jest zaliczany do strefy świętokrzyskiej

TABELA 10 KLASYFIKACJA STREFY ŚWIĘTOKRZYSKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW OKREŚLONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ZA ROK 201

Lp.	Nazwa zanieczyszczenia	Klasa strefy
1.	Dwutlenek azotu NO₂ tlenki azotu tworzą się w reakcji azotu i tlenu we wszystkich procesach spalania. Głównym źródłem emisji dwutlenku azotu jest komunikacja samochodowa i energetyka.	A
2.	Dwutlenek siarki SO₂ głównym źródłem dwutlenku siarki są paleniska przemysłowe i domowe, spalające paliwa stałe, zwłaszcza węgiel kamienny (zawierający siarkę) w celach energetycznych. Wysokie stężenia SO ₂ są notowane w okresie od października do marca	A
3.	Tlenek węgla CO Tlenek węgla otrzymuje się przez niecałkowite utlenianie węgla (półspalanie gazu np. ziemnego) lub reakcję węgla z parą	A

Lp.	Nazwa zanieczyszczenia	Klasa strefy
	wodną. Jest składnikiem ważnych gazów technicznych: miejskiego, generatorowego, syntezowego, wodnego. Wykorzystywany jako reduktor do wydzielania metali z ich tlenków.	
4.	Benzen C₆H₆ głównym źródłem zanieczyszczenia benzenem jest transport drogowy. Powstaje w wyniku niepełnego spalania paliw wysokooktanowych. Innymi źródłami tego zanieczyszczenia są między innymi lakiernie i wszelkiego rodzaju zakłady stosujące w procesie produkcyjnym różnego rodzaju rozpuszczalniki lub inne rodzaje Lotnych Związków Organicznych	A
5.	Pył PM₁₀ Drobnny pył zawieszony PM ₁₀ (particulate matter) jest mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych zawierającą substancje toksyczne, takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (m.in. benzo(a)piren, metale ciężkie oraz dioksyny i furany). Pył przedostaje się do organizmu przede wszystkim przez drogi oddechowe lub pośrednio przez układ pokarmowy, kiedy spożywana jest skażona żywność (szczególnie dotyczy to metali ciężkich). Stwierdzono, że cząstki o średnicach większych od 10 μm zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych, skąd są wydalane. Pył zawieszony PM ₁₀ przenika do płuc, ale się tam nie akumuluje, może akumulować się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Grupą szczególnie narażoną na negatywne oddziaływanie pyłów są osoby starsze, dzieci i osoby cierpiące na choroby dróg oddechowych i układu krwionośnego.	C
6.	Pył PM_{2,5} Pył zawieszony PM _{2,5} (particulate matter) jest mieszaniną substancji organicznych	A

Lp.	Nazwa zanieczyszczenia	Klasa strefy
	<p>i nieorganicznych. Do atmosfery emitowany jest jako zanieczyszczenie pierwotne powstające w wyniku procesów antropogenicznych i naturalnych oraz jako zanieczyszczenie wtórne, powstające w wyniku przemian dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, amoniaku, lotnych związków organicznych i trwałych związków organicznych.</p> <p>Pył PM_{2,5} jest również zanieczyszczeniem transgranicznym, transportowanym na odległość do 2500 km. W powietrzu może pozostawać przez wiele dni lub tygodni, a sedymentacja i opady nie usuwają go z atmosfery.</p> <p>Pył zawieszony PM_{2,5} przenika do najgłębszych partii płuc, gdzie jest akumulowany, stanowiąc poważny czynnik chorobotwórczy, osiada na ściankach pęcherzyków płucnych utrudniając wymianę gazową, powodują podrażnienie naskórka i śluzówki, zapalenie górnych dróg oddechowych oraz wywołując choroby alergiczne, astmę, nowotwory płuc, gardła i krtani</p>	
7.	<p>Benzo(a)piren BaP Występują w dymie podczas spalania niecałkowitego, m.in. w dymu tytoniowego (dym z 1 papierosa zawiera 0,16 µg tej substancji), smogu, powstającego w wyniku niskiej emisji, głównie wskutek spalania śmieci (najczęściej tworzyw sztucznych).. Z powodu obecności w dymie, benzopireny dostają się do żywności podczas wędzenia potraw. Duża ilość benzopirenów, ok. 1,5%, znajduje się w smole pogazowej.</p>	C
8.	<p>Arsen As źródła antropogeniczne arsenu to</p>	A

Lp.	Nazwa zanieczyszczenia	Klasa strefy
	uboczną emisję w wyniku procesów wydobywania i hutnictwa rud metali nieżelaznych spalanie paliw kopalnianych (głównie węgla brunatnego i kamiennego)	
9.	Kadm Cd Znaczne ilości kadmu zawierają rudy cynku i paliwa kopalne (np. węgiel kamienny). W wyniku ich wydobywania i przetwarzania jego znaczne ilości uwalniają się do atmosfery, hydrosfery i gleb. Kadm jest pierwiastkiem niezwykle toksycznym (wielokrotnie bardziej niż arsen)	A
10.	Nikiel Ni Emisja niklu do powietrza to wynik spalania paliw, zwłaszcza węgla, produktów ropopochodnych a także palenia papierosów. Źródłem niklu są procesy technologiczne w rafineriach, galwanizerniach i wytwórniach akumulatorów zasadowych	A
11.	Ołów Pb Ołów i jego związki należą do silnych trucizn, przedostają się do organizmu i gromadzą się w nim wywołując niebezpieczną chorobę – ołowicę. Zanieczyszczenie ołowiem ma również swoje źródło w komunikacji, gdzie wykorzystuje się czteroetylek ołowiu, który ma działanie przeciwstukowe. Narażony na niebezpieczeństwo skażenia jest obszar znajdujący się na odcinku 5-50 metrów od ruchliwych ulic oraz na odcinku 2-4 km od fabryk stosujących związki ołowiu.	A
12.	Ozon O₃ jest tzw. zanieczyszczeniem wtórnym. Powstaje w wyniku procesów fotochemicznych w troposferze. Do prekursorów takiej reakcji należą m.in. tlenki azotu, których powstaje najwięcej w procesie spalania w silnikach samochodowych. Zanieczyszczenie ozonem jest więc silnie powiązane z zanieczyszczeniami	A

Lp.	Nazwa zanieczyszczenia	Klasa strefy
	komunikacyjnymi przyczynowo, ale nie obszarowo. Najwyższe stężenia ozonu notuje się przeważnie w pewnym oddaleniu od głównych linii komunikacyjnych. Ozon jest zanieczyszczeniem, którego stężenie na terenach miejskich i wiejskich jest podobne. Jest to spowodowane przenoszeniem tlenków azotu poza obszary miejskie. Obserwuje się ujemną korelację wyników tlenku azotu z wynikami ozonu	D2

Źródło: Stan środowiska w województwie świętokrzyskim Raport 2015, WIOŚ w Kielcach

Oznaczenie klas przyjęto wg instrukcji GIOŚ:

- **A** – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych
- **B** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji (tylko w przypadku oceny jakości powietrza pod kątem pyłu zawieszonego PM_{2,5})
- **C** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe
- **D1** – jeżeli stężenie zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekracza poziomu celu długoterminowego
- **D2** – jeżeli stężenia zanieczyszczenia ozonem na terenie strefy przekracza poziom celu długoterminowego

TABELA 11 WYNIKI POMIARÓW DECYDUJĄCE O KLASIE JAKOŚCI POWIETRZA W 2014 ROKU (OCHRONA ROŚLIN , POZIOMY DOPUSZCZALNE)

Lp	Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników	Poziom dopuszczalny substancji w powietrzu $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Strefa świętokrzyska $\mu\text{g}/\text{m}^3$
1.	NO _x	rok	30	12
2.	SO ₂	Rok Pora zimowa 1X-31 XII	20	Rok: 7 Pora zimowa: 9

Źródło: Stan środowiska w województwie świętokrzyskim Raport 2015, WIOŚ w Kielcach

TABELA 12 WYNIKI POMIARÓW DECYDUJĄCE O KLASIE JAKOŚCI POWIETRZA W 2014 ROKU (OCHRONA ROŚLIN , POZIOM DOCELOWY I CEL DŁUGOTERMINOWY)

Nazwa Substancji	Okres uśredniania wyników	Poziom docelowy substancji w powietrzu $\mu\text{g}/\text{m}^3\text{h}$	Poziom celu długoterminowego substancji w powietrzu $\mu\text{g}/\text{m}^3\text{h}$	Strefa świętokrzyska $\mu\text{g}/\text{m}^3\text{h}$
Ozon	Okres wegetacyjny 1V-31 VII	18 000	6 000	17749

Źródło: Stan środowiska w województwie świętokrzyskim Raport 2015, WIOŚ w Kielcach

Niska emisja, pochodząca głównie z lokalnych kotłowni i gospodarstw indywidualnych stanowi lokalnie poważny problem w szczególności na terenach wiejskich. Źródła niskiej emisji są bardzo rozproszone. Charakteryzują się także sezonowością – wyraźnie wzrastają w sezonie grzewczym zaś w lecie ich znaczenie jest niewielkie.

Emisja zanieczyszczeń, ilość zanieczyszczeń pyłowych lub gazowych odbierana przez środowisko; jest miarą stopnia jego zanieczyszczenia definiowaną jako stężenie zanieczyszczeń w powietrzu (wyrażane w jednostkach masy danego zanieczyszczenia, np. ditlenku siarki, na jednostkę objętości powietrza lub w ppm, ppb) oraz jako depozycja zanieczyszczeń -ilość danego zanieczyszczenia osiadającego na powierzchni ziemi.

TABELA 13 PORÓWNANIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO NA LATA 2013-2014

Rodzaj emisji	2013 r.	2014r.
Emisja zanieczyszczeń pyłowych	Ilość [Mg/r.]	
✓ ogółem	26	17
✓ ze spalania paliw	23	16
✓ węglowo – grafitowe, sadza	2	1
Emisja zanieczyszczeń gazowych	Ilość [Mg/r.]	Ilość [Mg/r.]
✓ ogółem	30 408	23 213
✓ ogółem bez dwutlenku węgla	498	170
✓ dwutlenek siarki	373	71
✓ tlenki azotu	65	49
✓ tlenek węgla	59	50
✓ dwutlenek węgla	29 910	23 043
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń	Ilość [Mg/r.]	Ilość [Mg/r.]
✓ pyłowe	57	54
✓ gazowe	2	0

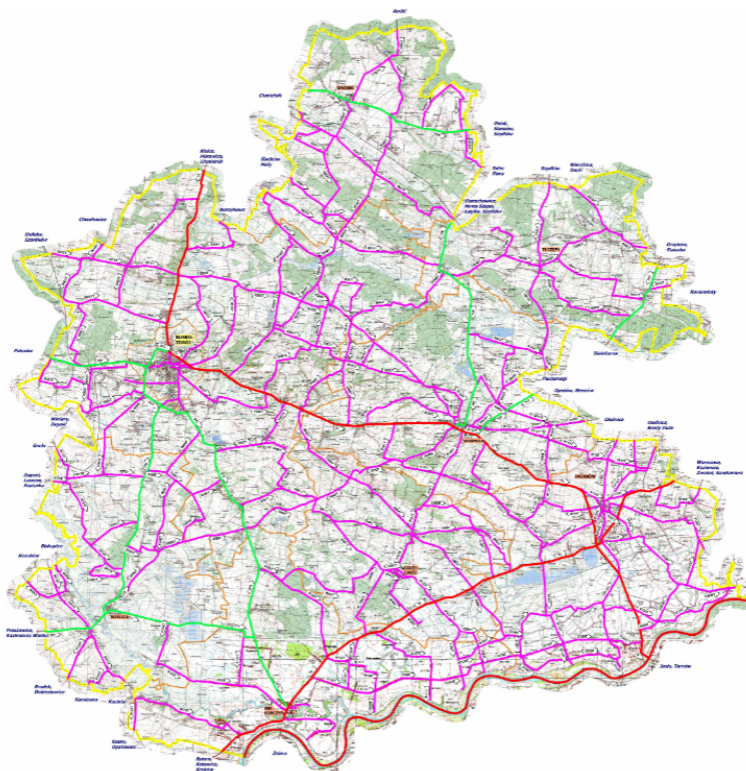
Źródło: <http://www.stat.gov.pl/bdl>

Porównując dane z lat 2014 i 2013 zauważamy spadek emisji zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych.

ZAGROŻENIA HAŁASEM

Największe zagrożenie środowiska hałasem powoduje zazwyczaj przemysł i komunikacja. Pewne lokalne uciążliwości w tym zakresie mogą wynikać z funkcjonowania istniejących zakładów przemysłowych oraz usługowych. W takich przypadkach należy przestrzegać zasadę, iż hałas i wibracje przekraczające dopuszczalne granice natężenia nie mogą sięgać poza obręb działki, na której są wytwarzane.

Hałas komunikacyjny - wraz ze wzrostem natężenia ruchu obserwuje się coroczny przyrost poziomów hałasu komunikacyjnego. W celu ograniczenia uciążliwości wynikających z nadmiernego hałasu komunikacyjnego należy dążyć min., utrzymania dobrej nawierzchni dróg i ulic, dobrej organizacji ruchu itp. Źródła hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu buskiego są związane przede wszystkim z eksploatacją systemu dróg kołowych. Przez obszar powiatu przebiegają ważne szlaki komunikacyjne: drogi krajowe nr 73 i 79 oraz drogi wojewódzkie nr 756,757,765,767,771,776 i 973.

MAPA 3 SIEĆ DRÓG PUBLICZNYCH POWIATU BUSKIEGO

Znaczenie kolorów linii:

Jezdnie: Kategoria drogi

krajowe —

powiatowe —

wojewódzkie —

W roku 2014 WIOŚ w Kielcach wykonywał pomiary monitoringowe hałasu drogowego między innymi na terenie miejscowości Busko -Zdrój oraz Wiślica. Monitoring hałasu obejmował pomiary, które służyły określeniu wskaźników krótkookresowych (L_{AeqD} i L_{AeqN}) mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska. Wyniki tych badań przedstawione są w poniższej tabeli.

TABELA 14 WYNIKI POMIARÓW I OCENA HAŁASU DROGOWEGO W ROKU 2014

Rejon badań	Współrzędne punktu	Data pomiaru	Odległość od krawędzi jezdni [m]	Wysokość punktu pomiar.	Wskaźnik poziomu dźwięku	Wynik	Norma	Przekroczenie	Rodzaj terenu
Busko - Zdrój									
Pkt 1 ul. Bohaterów Warszawy	N50°28'14,57" E20°41'40,7"	08-09.07.14	10	4	L _{AeqD}	63,6	61	2,6	szkoła
					L _{AeqN}	55,4	56	-	
Pkt 1 ul. Bohaterów Warszawy	N50°28'14,57" E20°41'40,7"	10-11.07.14	20	4	L _{AeqD}	63,1	61	2,1	szkoła
					L _{AeqN}	54,6	56	-	
Wiślica									
Pkt 1 Wiślica	N50°20'43,01" E20°40'07,68"	07-08.10.14	10	4	L _{AeqD}	65,2	65	0,2	Zabudowa zagrodowa
					L _{AeqN}	56,3	56	0,3	

Źródło: Stan środowiska w województwie świętokrzyskim Raport 2015, WIOŚ w Kielcach

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Pole elektromagnetyczne (wg Ustawy Prawo Ochrony Środowiska) to pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz, tworzących zakres promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego. Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM), w tym promieniowanie niejonizujące zaliczane jest do podstawowych rodzajów zanieczyszczeń środowiska naturalnego.

Zgodnie z art. 123 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi okresowe badania poziomów Pól elektromagnetycznych w środowisku.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne od zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono z naturalnych źródeł takich jak Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Dodatkowo w środowisku występują sztuczne pola elektromagnetyczne, które związane są z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie, a jego najważniejszymi źródłami są:

- ✓ stacje bazowe telefonii komórkowej,
- ✓ stacje i linie energetyczne,
- ✓ nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB – radio i radiostacje amatorskie,
- ✓ wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji,
- ✓ urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Ciągły rozwój techniki powoduje znaczny wzrost ilości nadajników radiowo – telewizyjnych oraz stacji bazowych telefonii komórkowej.

TABELA 15 STACJE BAZOWE TELEFONII KOMÓRKOWEJ NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Sieć	Miejscowość	Adres	Technologie	ID Stacji
1.	Aero 2	Busko - Zdrój	ul. Mickiewicza 11 – maszt TP Emitel	UMTS900	14634
2.	Play	Busko - Zdrój	ul. Mickiewicza 11 – maszt TP Emitel	GSM1800 GSM900 UMTS2100 UMTS900	BUS3301
3.	Orange	Busko - Zdrój	ul. Mickiewicza 11 – maszt TP Emitel	GSM1800 GSM900 UMTS2100	1926

4.	Orange	Busko - Zdrój	ul. Bohaterów Warszawy 110	GSM900 UMTS2100	6446
5.	T- Mobile	Busko - Zdrój	ul. Bohaterów Warszawy 110	GSM1800 GSM900 UMTS2100	52454
6.	T- Mobile	Busko - Zdrój	ul. Mickiewicza 11 - maszt TP Emitel	GSM1800 GSM900 UMTS2100	52455
7.	NeTWorks!	Busko - Zdrój	ul. Bohaterów Warszawy 110	UMTS900	6446
8.	NeTWorks!	Busko - Zdrój	ul. Mickiewicza 11 - maszt TP Emitel	UMTS900	1926
9.	Orange	Gnojno	Wieża PTK Centertel	GSM900	4102
10.	T- Mobile	Gnojno	Wieża PTK Centertel	GSM900	52426
11.	NeTWorks!	Gnojno	Wieża PTK Centertel	UMTS900	4102
12.	Aero 2	Nowy Korczyn	Były maszt T- Mobile przy DW973	UMTS900	12402
13.	Plus	Nowy Korczyn	Były maszt T- Mobile przy DW973	GSM900	12402
14.	Orange	Pacanów	Wieża Polkomtela	GSM900	3980
15.	T- Mobile	Solec -Zdrój	Maszt własny	GSM900	52435
16.	NeTWorks!	Solec -Zdrój	Maszt własny	UMTS900	7410
17.	Orange	Solec -Zdrój	Maszt własny	GSM900	7410
18.	Orange	Stopnica	Maszt własny	GSM900	3295
19.	T-Mobile	Stopnica	ul. Mickiewicza 5a - maszt	GSM900	55197
20.	NeTWorks!	Stopnica	ul. Mickiewicza 5a - maszt	UMTS900	55197
21.	NeTWorks!	Stopnica	Maszt własny	UMTS900	3295

22.	T - Mobile	Stopnica	Maszt własny	GSM900	52430
23.	Plus	Stopnica	Maszt Orange przy DK73	GSM900	10247
24.	T- Mobile	Wiślica - Gorysławice	Wieża PTK Centertel	GSM1800 GSM900 UMTS2100	52035
25.	Aero2	Wiślica - Gorysławice	Wieża PTK Centertel	UMTS2100	10279
26.	Plus	Wiślica - Gorysławice	Wieża PTK Centertel	GSM900	10279
27.	NeTWorks!	Wiślica - Gorysławice	Wieża PTK Centertel	UMTS2100	3975
28.	Orange	Wiślica - Gorysławice	Wieża PTK Centertel	GSM900	3975
29.	T mobile	Dobrów	Komin Zakładów Siarkopol działka 121/2	GSM900	55204

Źródło: <http://beta.btsearch.pl/bts>

Na terenie powiatu buskiego w roku 2013 WIOŚ w Kielcach prowadził pomiary monitoringowe poziomów PEM między innymi w Wiślicy i Tuczępach, a w roku 2014 w Busku-Zdroju, Nowym Korczynie i Gnojnie.

W żadnym z punktów pomiarowych objętych badaniem poziomu pól elektromagnetycznych na terenie województwa świętokrzyskiego, a co za tym idzie również na terenie powiatu buskiego w latach 2013 - 2014 nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnej wynoszącej 7 V/m. Poniżej przedstawiono w formie tabelarycznej wyniki pomiarów PEM na terenie powiatu buskiego w latach 2013-2014.

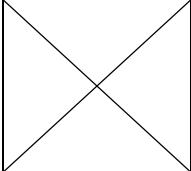
TABELA 16 WYNIKI POMIARÓW MONITORINGOWYCH POZIOMÓW PEM W ŚRODOWISKU W 2013 I ROKU 2014.

Lp.	Miejscowość	Położenie punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń PEM	Niepewność pomiarów	Średnia arytmetyczna z uśrednionych wartości natężeń PEM dla danego obszaru usytuowania województwa
				V/m	+V/m	V/m
Rok 2013						
Tereny wiejskie						
1	Wiślica	ul. Podwale 2	N50°20'48,30" E20°06'22,20"	0,10	0,02	0,11
2	Tuczępy	Parking przed Urzędem Gminy i Poczta	N50°31'00,30" E20°59'34,10"	0,10	0,02	0,11
Rok 2014						
Miasta o liczbie mieszkańców poniżej 50 tys.						
1	Busko -Zdrój	Skrzyżowanie ul. Staszica i Prusa (przy parkingu sklepu Lidl)	N50°28'30,18" E20°43'06,48"	0,50	0,11	0,23
Tereny wiejskie						
2	Nowy Korczyn	Rynek 18	N50°17'57,66" E20°48'35,22"	0,15	0,03	0,19
3	Gnojno	Plac na terenie SP im. M. Konopnickiej	N50°36'14,22" E20°50'27,66"	0,15	0,03	0,19

Źródło: Stan środowiska w województwie świętokrzyskim Raport 2015, WIOŚ w Kielcach

GOSPODAROWANIE WODAMI

TABELA 17 JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD OCENIANE NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Nazwa ocenianej JCW	Kod ocenianej JCW	Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Silnie zmieniona lub sztuczna jcw (T/N)	Program monitoringu (MD, MO lub MB)	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	Wskaźniki fizykochemiczne poniżej stanu/potencjału dobrego	STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	Ocena spełniania wymagań dla obszarów chronionych (MOPI, N2000, MORE, MOEU)	STAN JCW
1	Maskalis do dopływu z Olganowa (bez cieku)	PLRW2000721685	Maskalis - Chotel Czerwony	N	MO	III	II	PSD	BZT ₅ azot amonowy azot Kjeldahla	Umiarkowany		N MOEU	Zły

	od Broniny)								fosforany				
2	Nida od Cieku od Korytnicy do ujścia	PLRW20001021 699	Nida – Nowy Korczyn	T	MO	III	II	II		Umiarkowany	PSD_sr	N MOEU, N2000, MOPI	Zły

Źródło: Stan środowiska w województwie świętokrzyskim Raport 2015

Maskalis JCWP Maskalis do dopływu z Olganowa (bez Cieku od Broniny).

Rzeka Maskalis (lewostronny dopływ Nidy), podzielona jest na 2 JCWP: Maskalis do dopływu z Olganowa (bez cieku od Broniny) o typie cieku 7 (potok wyżynny węglanowy z substratem gruboziarnistym), która badana była w punkcie Maskalis - Chotel Czerwony (10,1 km biegu rzeki) oraz Maskalis od dopływu z Olganowa do ujścia o typie cieku 9. W roku 2013 w ppk Maskalis – Chotel Czerwony badania prowadzono w ramach monitoringu operacyjnego oraz monitoringu wód na o obszarach chronionych (eutrofizacja komunalna). W roku 2014 nie prowadzono badań tej JCW.

Stan ekologiczny JCWP oceniono jako umiarkowany, o czym zdecydowała II klasa badanego w 2013 roku fitobentosu. Elementy fizykochemiczne (2013) sklasyfikowano jako poniżej stanu dobrego, ze względu na przekroczenia dopuszczalnych wartości stężeń: BZT₅, azotu amonowego, azotu Kjeldahla oraz fosforanów. Elementom hydromorfologicznym nadano II klasę. Wody ocenianej JCWP nie spełniały wymagań dla obszarów chronionych, pod kątem zagrożenia eutrofizacją komunalną.

Ze względu na brak badań elementów fizykochemicznych nie dokonano oceny stanu chemicznego. Ogólny stan wód oceniono jako zły, ze względu na umiarkowany stan ekologiczny.

Nida – JCWP Nida od cieku od Korytnicy do ujścia.

W JCWP Nida od Cieku od Korytnicy do ujścia o typie cieku 10 (średnia rzeka wyżynna – zachodnia) zlokalizowane są 2 ppk: Nida Wiślica (23,2 km biegu rzeki) i Nida – Nowy Korczyn (6,1 km biegu rzeki). W roku 2013 jednolitą badano w punkcie Nowy Korczyn w ramach monitoringu operacyjnego oraz monitoringu wód na obszarach chronionych (Natura 2000, eutrofizacja komunalna), natomiast w roku 2014 – monitoringu badawczego pod kątem weryfikacji rzeczywistego zagrożenia substancjami chemicznymi z grupy WWA. W ppk Wiślica badania prowadzono corocznie pod kątem spełnienia wymagań dla wód powierzchniowych, wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

W silnie zmienionej JCWP potencjał ekologiczny sklasyfikowano jako umiarkowany, o czym zdecydowała II klasa : fitobentosu (2013) oraz ichtiofauny (2011) i makrofitów (2011). Badane w roku 2011 makrobezkręgowce bentosowe uzyskały klasę II. Nie odnotowano przekroczeń norm dla klasy II wśród elementów fizykochemicznych i substancji z grupy specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych (2011). Elementom hydromorfologicznym nadano II klasę.

Wody ocenianej JCWP spełniały dodatkowe wymagania dla wód wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, natomiast nie spełniały wymagań dla obszarów chronionych Natura 2000 oraz dla obszarów zagrożonych eutrofizacją pochodzenia komunalnego.

Stan chemiczny oceniono jako poniżej dobrego ze względu na przekroczoną wartość średniorocznego stężenia sumy wskaźników z grupy WWA: benzo (g,h,i) perylenu oraz indeno (1,2,3 -cd) PIRENU.

Ogólny stan wód tej JCWP oceniono jako zły, ze względu na umiarkowany potencjał ekologiczny i stan chemiczny sklasyfikowany jako poniżej dobrego.

Na terenie sołectwa Górki, gmina Wiślica, powiat buski znajduje się duży, około 350 ha kompleks stawów, który jest atrakcyjnym terenem obserwacji ornitologicznych. Częsty, bardzo niski stan wody na wielu stawach przyciąga ptaki siewkowate. Gniazduje tu: bąk, bączek, błotniak stawowy, czernica, gęś gęgawa, podróżniczek, podgorzałka, rybitwa czarna, rycyk, zielonka wiele innych gatunków. W okolicy można zaobserwować też wiele interesujących, bywa że rzadkich ptaków, np. bociana czarnego, czaplę białą, kormorana, ohara. Stawy wchodzą w skład Gospodarstwa Rybackiego w Górkach. Są tam hodowane są karpie, karmione naturalnym pokarmem i inne gatunki ryb. Znajdują się tam m.in. Staw Królewski, Staw Krakowski, Kasztelan, Marian, Staw Litewski, Hetman, Żaczki Lisie, Żaczki Motorowe.

GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Wskaźnik zwodociągowania powiatu wynosi 90,6%. Gmina Gnojno, Tuczepy i Wiślica są zwodociągowane w 100%, pozostałe gminy powiatu również charakteryzują się wysokim poziomem zwodociągowania – od 86% do 98%.

TABELA 18 INFORMACJE NA TEMAT SIECI WODOCIĄGOWEJ W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU BUSKIEGO, STAN NA 2014 R

Lp.	Gmina	Wskaźnik zwodociągowania gminy	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej
1	Busko-Zdrój	98%	281,80 km
2	Gnojno	100%	111 km
3	Nowy Korczyn	86%	163,8 km
4	Pacanów	99%	215,12 km
5	Solec - Zdrój	98%	101,2 km
6	Stopnica	98%	125,7 km
7	Tuczepy	100%	59,1 km
8	Wiślica	100%	101,6 km
	Powiat buski*	90,6%	1151,7

Źródło :Informacje z poszczególnych gmin powiatu buskiego, *www.stat.gov.pl

TABELA 19 INFORMACJE NA TEMAT OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Gmina	Nazwa/ lokalizacja	RLM	Przepustowość projektowa m ³ /d	Dociążenie %
1.	Busko-Zdrój	Oczyszczalnia Ścieków Komunalnych w Siesławicach	32 853	4700	100
2.	Gnojno	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna w Gnojnie	702	75,3	40
3.	Nowy Korczyn	Grotniki Duże	3 439	288,5	45
4.	Pacanów	Słupia	1 150	210	85
5.	Solec - Zdrój	Solec-Zdrój/Węłnin	5 220	700	60
6.	Solec - Zdrój	Świniary	2 995	300	80

7.	Stopnica	Oczyszczalnia Lemna w Fałęcinie Nowym	9006	1028	60
8.	Tuczępy	Tuczępy	1300	170	50
9.	Tuczępy	Brzozówka	66	12	50
10.	Tuczępy	Oczyszczalnie przydomowe 425 sztuk	X	X	X
11.	Wiślica	Jurków	2 175	552	25
12.	Powiat buski				

Źródło :Informacje z poszczególnych gmin powiatu buskiego

TABELA 20 INFORMACJE NA TEMAT SIECI KANALIZACYJNEJ NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU BUSKIEGO, STAN NA 2014 R.

Lp.	Gmina	Wskaźnik skanalizowania gminy	Długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej	Ścieki odprowadzane do kanalizacji	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	Długość sieci kanalizacji deszczowej	Wskaźnik dotyczący obszaru objętego siecią kanalizacji deszczowej
1	Busko-Zdrój	Miasto 91% Sołectwa 29%	166,13 km	2100,8 tys.m ³ /rok	62,8%	26,40 km	78%
2	Gnojno	8,5%	2,6 km	10 818 tys.m ³ /rok	8,7%	0 km	0%
3	Nowy Korczyn	33,44%	49,82 km	26 690 tys.m ³ /rok	33,44%	765,65 km	b.d.
4	Pacanów	20,67%	50,06 km	44 000 tys.m ³ /rok	22%	0 km	0%
5	Solec-Zdrój	75%	80,86 km	221 000 tys.m ³ /rok	75%	2,6 km	b.d.
6	Stopnica	60%	135,8 km			1,6 km	b.d.
7	Tuczępy	70%	16,9 km	52 tys.m ³ /rok	16,16	0 km	0%
8	Wiślica	47%	53,25 km	b.d.	47%	0 km	0%
9	Powiat buski*	50,1%	519,5 km		52,3 %		

Źródło :Informacje z poszczególnych gmin powiatu buskiego, *www.stat.gov.pl

ZASOBY GEOLOGICZNE

Zgodnie z Rejestrem Obszarów Górniczych Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie powiatu buskiego znajdują się następujące obszary górnicze (OG) oraz tereny górnicze (TG).

TABELA 21 OBSZARY I TERENY GÓRNICZE NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Nazwa przestrzeni	Typ	Nr w rejestrze	Status	Położenie	Złoże
1.	Siwice	TG	XIV/1/16	zniesiony	-	Siwice
2.	Dobrzyniewo Cegielnia	TG	II/1/17	zniesiony	-	Uników-Galów-Szaniec, Dobrzyniewo Cegielnia
3.	Busko II	TG	5/1/2	aktualny	Busko-Zdrój	Busko II
4.	Zaborze	TG	10-13/1/2	zniesiony	Busko - Zdrój	Zaborze
5.	Brak danych	TG	6/5/18 WUG	zniesiony	-	Busko II
6.	Brak danych	TG	4/14/135/WUG	zniesiony	-	Skotniki
7.	Brak danych	TG	4/14/184/WUG	zniesiony	-	Siesławice
8.	Kików 1	TG	10-13/2/111	aktualny	-	Kików 1
9.	Las Winiarski	TG	5/1/73	aktualny	-	Las Winiarski
10.	Busko II	OG	5/1/2a	aktualny	Busko - Zdrój	Busko II
11.	Skotniki	OG	4/14/135 WUG	zniesiony	-	Skotniki
12.	Siesławice	OG	4/14/184 WUG	zniesiony	-	Siesławice
13.	Kików 1	OG	10-13/2/111	aktualny	Kików, dz. 102,103	Kików 1
14.	Las Winiarski	OG	5/1/73	aktualny	Las Winiarski	Las Winiarski
15.	Busko - Północ	OG	5/1/77	aktualny	Busko Zdrój	Busko - Północ
16.	Busko -Północ	TG	5/1/77	-	-	Busko - Północ
17.	Dobrowoda	OG	5/1/78	aktualny	Dobrowoda, Gadawa	Dobrowoda
18.	Dobrowoda	TG	5/1/78	-	-	Dobrowoda
19.	Busko	OG	6/5/18 WUG	zniesiony	-	Busko II
20.	Dobrzyniewo Cegielnia	OG	II/1/17	zniesiony	-	Dobrzyniewo Cegielnia

21.	Siwice	OG	XIV/1/16	zniesiony	-	Siwice
22.	Solec	OG	5/1/31	zniesiony	Solec - Zdrój	Solec - Zdrój
23.	Grzybów I	OG	6/1/1	zniesiony	-	Wola Żyzna, Grzybów - Gacki
24.	Zaborze	OG	10-13/1/2	zniesiony	Busko - Zdrój	Zaborze
25.	Grzybów I	TG	6/1/1	zniesiony	-	-
26.	Wełnin	TG	5/1/59	aktualny	Kraków	-
27.	Wełnin	OG	5/1/59	aktualny	Wełnin, Zielonki, Kolonia	Wełnin
28.	Solec-Zdrój	TG	-	aktualny	-	-
29.	Solec-Zdrój	OG	5/1/60	aktualny	Solec-Zdrój	Solec-Zdrój
30.	Niziny	TG	-	aktualny	-	-
31.	Niziny	OG	10-13/3/186	aktualny	Niziny dz. 691,692	Niziny
32.	Młyny I	TG	-	aktualny	-	-
33.	Młyny I	OG	10-13/3/93	aktualny	Młyny dz. 640	Młyny I
34.	Górka	TG	XIV/1/26	zniesiony	Kazimierza Wielka	-
35.	Górka	OG	XIV//26	zniesiony	Busko - Zdrój, Owczary	Górka
36.	Słupia Pacanowska - Cegielnia	TG	10-13/1/8	zniesiony	Połaniec	-
37.	Słupia Pacanowska - Cegielnia	OG	10-13/1/8	zniesiony	Słupia Pacanowska	Słupia Pacanowska - Cegielnia
38.	Kików 2	TG	-	aktualny	-	-
39.	Kików 2	OG	10-13/3/211	aktualny	Kików, dz. Nr 101	Kików 2

Źródło :<http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=2>

GLEBY

Obecnie nie ma wyników badań gleby z terenu powiatu buskiego. Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Kielcach nie prowadzi badań w tym zakresie z powodu braku środków finansowych. Takimi badaniami nie dysponuje również Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach. Chcąc właściwie zagospodarować gleby na tym terenie w kierunku rolnictwa ekologicznego należałoby przeprowadzić takie badania. Bez nich jedynie , co można powiedzieć to, że na terenie powiatu buskiego dominują gleby na podbudowie węglanowej. Wapń znajdujący się w glebie przy wysokim pH powoduje ograniczone wchłanianie żelaza powodując np. chlorozę wapniową, uwstecznia się również fosfor w glebie. Taki skład gleby powoduje również, że jeżeli w glebie znajdowałyby się metale ciężkie, np. kadm i ołów to ograniczone jest ich wchłanianie. Na terenie Niecki Nidziańskiej znajdują się również rędziny gipsowe, które z racji swego składu (siarczan wapnia) nie wymagają wapnowania. Bez rzetelnej wiedzy, na temat, która gleba wymaga wapnowania, nie można dobrze uprawiać gleby. Wapnowanie gleby, której jest to niepotrzebne można jedynie zaszkodzić i w ten sposób wyłączyć glebę z użytkowania rolniczego na 10 – 20 lat. W świetle powyższego, a także z uwagi na rozdrobnienie gospodarstw i stąd wynikającą trudność w samodzielnym sfinansowaniu badań przez poszczególnych rolników należy szukać źródła finansowania takich badań. W przypadku potrzeby wapnowania powiat buski dysponuje znakomitymi bo naturalnymi źródłami wapnia, którymi są dolomity i kredy, które można stosować w przypadku rolnictwa ekologicznego.

TABELA 22 KLASA BONITACJI GRUNTÓW ORNYCH W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Nazwa Gminy	Klasa bonitacji gruntów ornych [ha]									
		Klasa I	Klasa II	Klasa IIIa	Klasa IIIb	Klasa IVa	Klasa IVb	Klasa V	Klasa VI	Klasa VIz	Razem
1	Busko -Zdrój	1,23	148,48	1 190,04	2 061,81	3 707,97	3 661,78	3 075,97	1 538,87	0,00	15 386,15
2	Gnojno	0,00	45,00	306,00	417,00	1 359,00	1 811,00	1 325,00	710,00	67,00	6 040,00
3	Nowy Korczyn	309,78	1 171,52	1 083,57	803,23	1 452,57	1 237,00	1 141,20	246,53	10,86	7 456,26
4	Pacanów	575,80	1 805,55	1 968,03	1 233,01	2 224,51	577,86	443,57	98,34	0,00	8 926,67
5	Solec -Zdrój	45,40	120,60	437,30	276,40	1 565,20	1 947,70	1 170,00	363,10	0,00	5 925,70
6	Stopnica	220,07	575,90	1 458,07	1 066,64	1 857,11	1 361,90	1 302,23	719,53	0,00	8 561,45
7	Tuczepy	20,30	246,10	398,90	949,10	978,90	888,30	893,10	344,60	0,00	4 719,30
8	Wiślica	407,00	709,00	457,00	632,00	1 196,00	1 354,00	930,00	249,00	17,00	5 951,00
9	Razem	1 579,58	4 822,15	7 298,91	7 439,19	14 341,26	12 839,54	10 281,07	4 269,97	94,86	62 966,53

Źródło :opracowanie własne na podstawie danych z gmin powiatu buskiego

TABELA 23 KLASA BONITACJI ŁĄK I PASTWISK NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Nazwa Gminy	Klasa bonitacji łąk i pastwisk [ha]						
		Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Razem
1	Busko -Zdrój	0,00	2,72	444,14	1 740,11	854,67	313,26	3 354,90
2	Gnojno	0,00	8,00	164,00	612,00	369,00	96,00	1 249,00
3	Nowy Korczyn	0,00	11,76	286,05	980,83	489,73	131,06	1 899,43
4	Pacanów	9,76	66,55	547,24	636,46	98,23	63,15	1 421,39
5	Solec -Zdrój	0,00	6,90	138,00	763,70	263,50	72,80	1 244,90
6	Stopnica	0,00	6,59	274,33	874,71	443,88	121,72	1 721,23
7	Tuczepy	0,00	0,20	227,10	674,00	242,00	59,90	1 203,20
8	Wiślica	0,00	15,00	425,00	1 149,00	771,00	146,00	2 506,00
9	Razem	9,76	117,72	2 505,86	7 430,81	3 532,01	1 003,89	14 600,05

Źródło :opracowanie własne na podstawie danych z gmin powiatu buskiego

GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTANIU ODPADÓW

Zgodnie z WPGO 2012-2018 teren województwa świętokrzyskiego został podzielony na 6 regionów gospodarki odpadami komunalnymi, w ramach których założono funkcjonowanie jednego regionalnego zakładu zagospodarowania odpadów (dalej RZZO), w zakresie którego winny funkcjonować regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, tj. instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów, instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Ponadto w województwie wyznaczono 27 instalacji do zastępczej obsługi regionów na wypadek awarii instalacji regionalnych. Gminy należące do powiatu buskiego zostały przyporządkowane do Regionu 5.

TABELA 24 INSTALACJE REGIONALNE ZASTĘPCZE W REGIONIE 5

Rodzaj instalacji RIPOK	Liczba RIPOK w Regionie	Ilość instalacji zastępczych w Regionie
RIPOK A, B, C (RZZO Rzędów) RIPOK C (Dobrowoda, Staszów)	5	7

Źródło :Program Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025

Opis RZZO Rzędów⁵.

Lokalizacja: Gmina: Tuczępy, Staszów Powiat: buski, staszowski, Województwo: świętokrzyskie.

Obszar objęty przedsięwzięciem: obręb Dobrów, Rzędów, obręb Grzybów

Zasięg działania przedsięwzięcia obejmuje następujące gminy udziałowców ZGOK Sp. z o.o. w Rzędowie: Staszów, Połaniec, Łubnice, Oleśnica, Rytwiany, Szydłów (powiat staszowski),

Nowy Korczyn, Pacanów, Solec Zdrój, Tuczępy, Wiślica (powiat buski), Kazimierza Wielka, Czarnocin, Opatowiec, Bejsce (powiat kazimierski), Pińczów, Kije (powiat pińczowski) i Raków (powiat kielecki). Jest to obszar o powierzchni łącznej około 2024 km², zamieszkały przez około 153 tys. osób.

W ramach projektu "Kompleksowy system gospodarki odpadami komunalnymi w Rzędowie gmina Tuczępy" wybudowano Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi (ZGOK) na terenie byłej Kopalni Siarki „Grzybów”, na gruntach leżących w obrębie miejscowości Dobrów, Rzędów, gmina Tuczępy, powiat buski, a częściowo na terenie gminy Staszów, powiat Staszów (składowisko odpadów komunalnych po segregacji). Inwestycja objęła budowę kompleksowego zakładu gospodarki odpadów komunalnych z technologią segregacji, kompostowania odpadów organicznych, belowania surowców wtórnych i składowania pozostałości po segregacji.

⁵ <http://www.zgokrzedow.pl/projekt/informacje-ogolne/>

W skład Kompleksowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Rzędowie gmina Tuczępy wchodzi między innymi:

- zakład sortowni odpadów wraz z kompostownią oraz obiektami towarzyszącymi (waga samochodowa wraz z portiernią, myjnia płytowa, budynek socjalno – biurowy, magazyn surowców wtórnych z warsztatem, budynek z pomieszczeniem do demontażu odpadów wielkogabarytowych, plac na odpady budowlane, zbiornik na ścieki technologiczne, magazyn odpadów problemowych (niebezpiecznych), biofiltr do kompostowni pryzmowej, plac przyjęcia odpadów zielonych, zbiornik na ścieki opadowe z dróg i placów);
- pierwsza kwatery składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne o powierzchni 1,0 ha, a w dnie ok. 0,66 ha, wraz obiektami towarzyszącymi (kontener socjalny, zbiornik na odcieki (ziemny), zbiornik bezodpływowy na ścieki sanitarne, zbiornik na ścieki deszczowe, waga samochodowa najazdowa, brodzik dezynfekcyjny, separator olejowy, plac na materiał na przysypki);
- samochód dostawczy do transportu odpadów niebezpiecznych, posiadający dopuszczenia ADR z niezbędnym wyposażeniem (pojemniki);
- kampania edukacyjna dla mieszkańców gmin;

ZGOK jest wyposażony w technologię segregacji, kompostowania odpadów organicznych i belowania surowców wtórnych, co pozwoli przyjmować odpady zmieszane, zielone, surowcowe oraz wielkogabarytowe. Zakład, przy przyjętych w Projekcie założeniach przygotowany będzie do przyjęcia rocznie ok. 25 000-30 000 Mg odpadów komunalnych.

Podstawowe parametry techniczne wyposażenia ZGOK przedstawiają się następująco:

- linia sortownicza o długości 80 m i maksymalnej dopuszczalnej wysokości ok. 10 m; moc zainstalowana na poziomie ok. 240 kW przy współczynniku wykorzystania energii ok. 0,7;
- segregacja mechaniczna na sicie bębnowym umożliwiającym rozdzielanie odpadów na 3 frakcje: drobna (do 20 mm) przeznaczona do przesypywania warstw składowanych odpadów; średnia (do 80-100 mm) kierowana przenośnikiem taśmowym na linię przygotowania masy organicznej do kompostowania; gruba (powyżej 80-100 mm) kierowana układem przenośników taśmowych do kabin sortowniczych w celu dalszej ręcznej segregacji);
- segregacja ręczna na przenośnikach sortowniczych w kabinach wyposażonych w instalacje ogrzewania oraz wentylacji;

- osobna linia do przyjmowania i sortowania odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki (możliwość uruchomienia gdy nie pracuje linia główna, niższe zużycie energii elektrycznej);
- prasowanie uzyskanych surowców wtórnych na prasie stacjonarnej w baloty, transport wózkiem widłowym do tymczasowego magazynowania;
- rozdrabnianie materiału kierowanego do kompostowania na przewoźnym rozdrabniaczu; mieszanie za pomocą ładowarki kołowej teleskopowej;
- kompostowanie w pryzmach napowietrznych, oparte na naturalnych procesach biochemicznych;
- plac do kompostowania wyposażony w instalacje do napowietrzania i nawilżania pryzm oraz odwodnienia;
- zasysanie powietrza z pryzm przy zastosowaniu wentylatora promieniowego i dezodoryzacja powietrza przy użyciu biofiltru.

TABELA 25 SKŁADOWISKA NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Gmina	Czynne składowiska odpadów komunalnych	Instalacja do której trafiają odpady z terenu gminy	Nieczynne składowiska	Czynne składowisko odpadów niebezpiecznych
1.	Busko -Zdrój	Dobrowoda Jedna instalacja (065) §2 ust. 1 pkt.47) Składowisko odpadów, mogące przyjmować odpady w ilości nie mniej niż 10 t na dobę lub o całkowitej pojemności nie mniejszej niż 25 000 t. Zlokalizowane w miejscowości Dobrowoda gm. Busko-Zdrój.	Uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 czerwca 2014 r. Nr XLIV/791/14 w sprawie zmiany uchwały Nr XXI/361/12, w części dotyczącej instalacji do mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielonych ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadającej się w całości lub części do odzysku, jako instalację przewidzianą do zastępczej obsługi regionu wpisano instalację w miejscowości. Dobrowoda. Zgodnie z zapisem WPGO, instalacja regionalna w Dobrowodzie jest instalacją do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów	brak	brak

		<p>Składowisko eksploatowane jest od 1993 r. Maksymalna pojemność składowiska – 876 000 Mg.</p>	<p>komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie odpadów przez okres nie krótszy niż 15 lat (C).</p> <p>Eksploatującym regionalną instalację jest: Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Busku-Zdroju. Marszałek Województwa Świętokrzyskiego decyzją znak: OWŚVII.7222.32.2013 z dnia 26.11.2013 r. udzielił pozwolenia zintegrowanego dla instalacji do składowania odpadów, z wyłączeniem odpadów obojętnych, o zdolności przyjmowania ponad 10t odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25 000 ton. Ustalenia decyzji obowiązują do dnia 25 listopada 2023 r.</p> <p>Decyzją znak: OWŚVII.7222.1.2015 z dnia 01.04.2015 r. Marszałka Województwa Świętokrzyskiego wprowadzono zmiany w pkt. 3.1 decyzji znak: OWŚVII.7222.32.2013 z dnia 26.11.2013 r.</p> <p>Regionalną instalacją do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych</p>		
--	--	---	---	--	--

			odpadów komunalnych i wydzielenia ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku jest instalacja w miejscowości Rzędów 40, 28-142 Tuczepy na podstawie uchwały nr XLIV/791/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXI/361/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2012-2018.		
2.	Gnojno	Raczyce	RZZO Rzędów	brak	brak
3.	Nowy Korczyn	brak	RZZO Rzędów	?	brak
4.	Pacanów	brak	RZZO Rzędów	?	brak
5.	Solec -Zdrój	brak	RZZO Rzędów	brak	brak
6.	Stopnica	brak	RZZO Rzędów	Nieczynne składowisko gminne w Klepiu Dolnym – zamknięte i	brak

				zrekultywowane	
7.	Tuczępy	brak	RZZO Rzędów	brak	Dobrów
8.	Wiślica	brak	RZZO Rzędów	„Psia Górka”, wysypisko częściowo monitorowane (piezometry), częściowo zrekultywowane	brak

Źródło :Program Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025, informacje z poszczególnych gmin,
<http://www.zgokrzedow.pl/projekt/informacje-ogolne/>

ZASOBY PRZYRODNICZE

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody tekst jednolity z 21 września 2015 poz.1651 formami ochrony przyrody są:

TABELA 26 WYSTĘPOWANIE POSZCZEGÓLNYCH FORMY OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Formy ochrony przyrody	Występowanie na terenie powiatu buskiego
1.	parki narodowe	Nie występują
2.	rezerваты przyrody	4
3.	parki krajobrazowe	2
4.	obszary chronionego krajobrazu	4
5.	obszary Natura 2000	4
6.	pomniki przyrody	17
7.	stanowiska dokumentacyjne	3
8.	użytki ekologiczne	6
9.	zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Nie występują
10.	ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów	liczne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Kielce

REZERWATY PRZYRODY

Art. 13 ustawy o ochronie przyrody: **rezerwat przyrody** obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Na obszarach graniczących z rezerwatem przyrody może być wyznaczona otulina.

Uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem.

TABELA 27 REZERWATY PRZYRODY NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Nazwa rezerwatu przyrody	Powierzchnia z aktualnej podstawy prawnej [ha]	Gmina	Rodzaj	Podstawa prawna utworzenia rezerwatu	Plan ochrony – podstawa prawna
1.	Owczary	0,56	Busko - Zdrój	słonoroślowy	1) Zarządzenie MLiPD z 05.05.1959r. (MP Nr 53 z 1959, poz.254). Obwieszczenie Woj. Święt. z 15.10.2001 (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 107 poz.1270) 2) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 30 kwietnia 2015r. w sprawie rezerwatu „Owczary” (Dz. Urz. Woj. Święt. poz.1536 z	Zarządzenie Nr 1/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 27 marca 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz.1478.

					dn. 05.05.2015r.)	
2.	Góry Wschodnie	1,66	Wiślica	stepowy	<p>1) Zarządzenie MLiPD z 13.08.1959r. (MP Nr 76 z 1959, poz.408). Obwieszczenie Woj. Świąt. z 15.10.2001 (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 107 poz.1270)</p> <p>2) Zarządzenie nr 8/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 27.11.2012r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2012r. poz.3283.)</p>	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 listopada 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Góry Wschodnie” (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz.3123 z dn. 21.11.2014 r.). Ustanowiony na okres 20 lat.
3.	Skorocice	7,17	Wiślica	stepowy	<p>1) Zarządzenie MLiPD z 21.01.1960r. (MP Nr 17 z 1960, poz.85). Obwieszczenie Woj. Świąt. z 15.10.2001 (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 107 poz.1270)</p> <p>2) Zarządzenie nr 6/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 27.11.2012r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2012r. poz.3281.)</p>	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 30 stycznia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz.531.). Ustanowiony na okres 20 lat.
4.	Przęślin	0,90	Wiślica	stepowy	1) Zarządzenie MLiPD z 28.03.1960r. (MP Nr 37 z 1960, poz.186). Obwieszczenie Woj. Świąt. z 15.10.2001 (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 listopada

					107 poz.1270) 2) Zarządzenie nr 7/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 27.11.2012r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2012r. poz.3282.)	w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Przęślin” 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz.3136 z dn. 24.11.2014 r.). Ustanowiony na okres 20 lat.
--	--	--	--	--	--	---

Źródło: RDOŚ Kielce

PARKI KRAJOBRAZOWE

Art. 16 ustawy o ochronie przyrody: **park krajobrazowy** obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Na obszarach graniczących z parkiem krajobrazowym może być wyznaczona otulina.

Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, która określa jego nazwę, obszar, przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla danego parku krajobrazowego lub jego części wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 17 ust. 1, wynikające z potrzeb jego ochrony.

TABELA 28 PARKI KRAJOBRAZOWY NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Park krajobrazowy	Pow. [ha]	Gminy w granicach parku	Gminy w granicach otuliny parku	Obowiązująca podstawa prawna	Uwagi
	Szaniecki Park Krajobrazowy	11 289,60	Część gmin: Busko - Zdrój, Chmielnik, Kije, Pińczów, Solec - Zdrój, Stopnica	Część gmin: Busko - Zdrój, Chmielnik, Kije, Solec - Zdrój, Stopnica	Uchwała Nr XLIX/875/44 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Szanieckiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz.3149 z	Na terenie otuliny parku utworzono Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu

					dn. 25.11.2014 r.)	
	Nadnidziański Park Krajobrazowy	22 888,60	Część gmin: Busko -Zdrój, Imielno, Kije, Michałów, Nowy Korczyn, Opatowiec, Pińczów, Wiślica, Złota	Część gmin: Busko -Zdrój, Chmielnik, Imielno, Kije, Michałów, Nowy Korczyn, Opatowiec, Pińczów, Wiślica, Złota	Uchwała Nr XLIX/874/44 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego (Dz.Urz. Woj. Świąt. poz.3148 z dn. 25.11.2014 r.)	Na terenie otuliny parku utworzono Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu

Źródło: RDOŚ Kielce

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Art. 23 ustawy o ochronie przyrody: **obszar chronionego krajobrazu** obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, która określa jego nazwę, położenie, obszar, sprawującego nadzór, ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy właściwe dla danego obszaru chronionego krajobrazu lub jego części wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 24 ust. 1, wynikające z potrzeb jego ochrony.

TABELA 29 OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Nazwa obszaru chronionego krajobrazu	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Gmina	Opis przebiegu granicy	Opis
1.	Chmielnicko – Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu	1995.09.29 Rozporządzenie nr 12/95 Wojewody Kieleckiego Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr	60 733	Uchwała Nr XXXV/620/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Chmielnicko –	Gnojno, Szydłów, części obszarów gmin: Busko - Zdrój, Chmielnik, Łągów, Kije,	W Załączniku Nr 1 do Uchwały Nr XXXV/620/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r.	Położony w centralnej części województwa, o krajobrazie rolniczo – leśnym. Przyrodniczymi funkcjami tego terenu jest ochrona wód

		21 poz.145		Szydłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. poz.3312)	Morawica, Pierzchnica, Stopnica, Raków, Tuczępy		powierzchniowych, a w szczególności rzeki: Czarnej Staszowskiej, Wschodniej i Sanicy oraz rola korytarza ekologicznego o znaczeniu regionalnym i lokalnym
2.	Solecko- Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu	1995-09-29 Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 21 poz.145	47 347	Uchwała Nr XXXV/621/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Solecko - Pacanowskiego Obszaru	Oleśnica, Pacanów, części obszarów gmin: Busko – Zdrój, Nowy Korczyn, Solec – Zdrój	W załączniku Nr 1 do Uchwały Nr XXXV/621/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r.	Położony w połudnowej części województwa, stanowi osłonę Szanieckiego Parku Krajobrazowego. Strategicznym kierunkiem ochrony obszaru jest ochrona walorów

				Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz.3313)	Stopnica, Tuczępy, Wiślica		przyrodniczych doliny Wisły, będących ważnymi korytarzami ekologicznymi, a także zabezpieczenie przed antropopresją wód lecznicznych uzdrowisk Solca- Zdroju i Buska- Zdroju.
3.	Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu	2001.10.17 Rozporządzenie Nr 335/2001 Wojewody Świętokrzyskiego (Dz. U. Woj. Świąt. Nr 108 poz.1271)	13 757	Uchwała Nr XLIX/883/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Szanieckiego Obszaru	Części gmin: Busko - Zdrój, Chmielnik, Kije, Solec- Zdrój, Stopnica	W załączniku Nr 1 do uchwały XLIX/883/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie	Położony na terenie otuliny Szanieckiego Parku Krajobrazowego, w południowej części województwa. Tereny te obejmuje się ochroną ze względu na

				Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz.3157 z dn. 25.11.2014 r.)		Szanieckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.	bogactwo ekosystemów i zróżnicowany krajobraz i rzeźbę terenu oraz funkcję korytarzy ekologicznych.
4.	Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu	20001.10.17 Rozporządzenie Nr 335/2001 Wojewody Świętokrzyskiego (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 108 poz.12710	26 312	Uchwała Nr XLIX/882/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Nadnidziańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz.3156 z dn. 25.11.2014 r.)	Części gmin: Busko- Zdrój, Chmielnik, Imielno, Kije, Michałów, Nowy Korczyn, Opatowiec, Pińczów, Wiślica, Złota	W załączniku nr 1 do Uchwały Nr XLIX/882/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Nadnidziańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	Położony na terenie otuliny Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego , w południowej części województwa. Tereny te obejmuje się ochroną ze względu na bogactwo ekosystemów i zróżnicowany krajobraz i rzeźbę

							terenu oraz funkcję korytarzy ekologicznych.
--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: RDOŚ Kielce

POMNIKI PRZYRODY

Art. 40 i 44 ustawy o ochronie przyrody: **pomnikami przyrody** są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskini

TABELA 30 POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Nazwa pomnika/gatunek	Miejscowość	Rok utworzenia	Opis
1.	Jaskinia gipsowa	Skotniki Górne, gm. Wiślica	1987	Jaskinia zlokalizowana w obrębie urwiska skalnego zbudowanego z gipsów szkieletowych serii gipsowej badenu, otwór jaskini położony na wys. Ok. 8 m od podstawy urwiska ma 9 m szerokości i 0,75 m. wys. Składa się z jednego wgłębnego korytarza o szerokości 10 m i długości 15 m

2.	Odślonięcie geologiczne	Łatanice, gm. Wiślica	1987	<p>Stare wyrobisko o wymiarach 110x60 cm. W ścianie N i E odsłania się dolna część profilu serii gipsowej badenu, budując ją gipsy szklicowe wielkokrystaliczne oraz leżące nad nimi grubokrystaliczne.</p>
3.	Odślonięcie geologiczne	Gorysławice, gm. Wiślica	1987	<p>Skarpa dł. 60 m, wysokości 4 m, w której odsłania się dolna część profilu serii gipsowej badenu. Budują ją gipsy szklicowe tworzące równoległe zrosty kryształów, tzw. jaskółcze ogony o wysokości do 2 m, nad nimi gipsy grubokrystaliczne z przewarstwieniami gipsów mikrytowych.</p>

4.	Odślonięcie geologiczne	Wiślica, gm. Wiślica	1987	Kopuła gipsowa zbudowana z gipsów serii gipsowej badenu o wysokości 5 m. i długości przy podstawie 9,5 m, odślonięcie ukazuje poprzeczny przekrój kopuły zbudowanej z gipsów szkieletowych o szablanych o wyraźnym uławiceniu
----	-------------------------	----------------------	------	---

5.	Odślonięcie geologiczne	Chotel Czerwony, gm. Wiślica	1996	Ściana skalna dł.40 m i wys. 5m z dolnej i środkowej części profili serii gipsowej badenu, w spągu ściany gipsy szklicowe, przykrywają je gipsy grubokrystaliczne, zbudowane z wydłużonych kryształów gipsu o bezładnym ułożeniu porowo wypełnione gipsem mikrytowym
6.	Odślonięcie geologiczne	Chotel Czerwony, gm. Wiślica	1987	Próg skalny długości 80 m i wysokości 5 m z odsłoniętymi gipsami wielokrystalicznymi
7.	Dęby szypułkowe – 3 szt.	Kameduły, gm. Busko - Zdrój	1998	Deby bezszypułkowe 30 sztuki – obwód pni drzew na wysokości 130 cm: I – 280 cm, II – 320 cm, III – 340 cm. Położony w otulinie

8.	Odsłonięcie geologiczne	m. Busko- Zdrój, gm. Busko -Zdrój	1987	Próg skalny w górnej części wzniesienia o długości 12 m i wysokości 4 m zbudowany z gipsów wielkokrystalicznych tzw. szklicowych
9.	Odsłonięcie geologiczne -Zimne Wody	Busko- Zdrój, gm. Busko -Zdrój	2002	Próg skalny wysokości 5 m w zboczu wzniesienia zbudowanego z serii gipsowej badenu; w dolnej części odsłonięcie długości 8 m, wysokości 3,5 m, widoczne gipsy wielkokrystaliczne tzw. „jaskółcze ogony”; u podstawy źródło dające początek strumykowi płynącemu głęboko wciętą malowniczą dolinką

10.	Dęby szypułkowe 2 szt.	Balice, gm. Gnojno	1986	Dęby szypułkowe 2 szt. – o obwodzie pni 375 cm i 450 cm. Rosną w lesie sosnowym
11.	Źródło podzboczowe	Płońnia, Gm. Gnojno	1987	Źródło na zboczu doliny rzeki Radnia – dwa wypływy
12.	Źródło szczelinowe	Skadla, gm. Gnojno	1987	Źródło znajduje się przy drodze, woda wypływa z bloków skalnych. Drugi wypływ znajduje się w szczelinach w skarpie polnej drogi
13.	Zespół jaskiń krasowych	Kików, gm. Solec - Zdrój	2001	Jaskinie powstałe w wapieniach i piaskowcach jurajskich i kredowych
14.	Granitowy głaz narzutowy	Chinków, gm. Solec - Zdrój	1987	Granitowy głaz narzutowy
15.	Modrzew europejski	Smogorzów, gm. Stopnica	2003	Modrzew europejski obwód pnia na wys. 130 cm – 282; wiek. Ok. 200 lat. Położony w otulinie.

16.	Dąb szypułkowy 1 szt.	Oblekoń, gm. Pacanów	2006	Dąb szypułkowy o obwodzie 342 cm rośnie na placu Szkoły Podstawowej w Oblekoni. Wiek około 150 lat.
17.	Dąb szypułkowy 1 szt.	Wójcza, gm. Pacanów	2014	Dąb szypułkowy o obwodzie 540 cm. Rośnie na działce położonej w obrębie gruntów wsi Wójcza na działce nr 497/3. Wiek około 250 lat

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Buskiego na lata 2011-2015

STANOWISKA DOKUMENTACYJNE

Stanowisko dokumentacyjne jest to forma ochrony przyrody nieożywionej obejmująca miejsca ważne pod względem naukowym i dydaktycznym. Najczęściej chroni ona specyficzne formacje i profile geologiczne, twory mineralne, warstwy zawierające nagromadzenia skamieniałości, miejsca, z których pochodzą nowo odkryte gatunki fauny lub flory kopalnej, jaskinie i schroniska podskalne oraz wyrobiska powierzchniowe i podziemne. Stanowiska dokumentacyjne często mogą być miejscami zupełnie nie niewyróżniającymi się na powierzchni ziemi lecz muszą być oznakowane tablicami. Sankcjom prawnym podlega tam jakiegokolwiek niszczenie lub przekształcanie chronionego obiektu. Nie można też w żaden sposób ingerować w glebę, wydobywać minerałów, torfu ani skamieniałości. Ochroną na stanowiskach dokumentacyjnych objęta jest cała fauna i flora. Stanowiska dokumentacyjne należą do obiektowych, czyli indywidualnych form ochrony przyrody.

TABELA 31 STANOWISKA DOKUMENTACYJNE NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Nazwa	Data utworzenia	Pow.	Obowiązująca podstawa prawna	Gmina	Obręb ewidencyjny Nr działki	Opis obszaru
1.	Zajęcza Góra	2002.02.19	11,19	Rozporządzenie Nr 17/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie uznania za stanowiska dokumentacyjne (Dz. Urz.. Woj.	Busko -Zdrój	Skotniki Małe 225,237	Kamieniołom wapienny – najniższą część profilustanowią wapienie (górna – jura – kimeryd). Ponad nimi występują zlepieńce z fosforytami przechodzące ku górze w zlepieńce (górna kreda – cenoman), a następnie margle

				Świętokrzyskiego Nr 23, poz. 289)			z poziomami krzemieni (górną kreda – turon).Utwory te są nachylone pod kątem 30°ku S-E. Na rozmytej powierzchni jury i kredy leży gładowisko powstałe na skutek abrazji klifowego wyprzeża, utworzone z bloków ośrednicy do 0,7 m.Reprezentuje on miocen – baden. Leżące powyżej wapienie zostały usunięte przy eksploatacji.
2.	Ściana łomiku	002.02.19		Rozporządzenie Nr 17/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie uznania za stanowiska dokumentacyjne (Dz. Urz.. Woj.	Busko -Zdrój	Młyny 152	Sciana łomiku o wysokości do 4 m. w zachodniej części widoczne są drobnoziarniste słabo związane piaskowce z wkładką wapienia mikrytowego. W ich obrębie przez silny prąd wody została wyerodowana rynna o głębokości 4 m wypełniona

				Świętokrzyskiego Nr 23, poz. 289)			przekątnie warstwowanymi żwirami, które w środkowej części przechodzą w przekątniewarstwowane blokowisko. Poszczególne bloki dochodzą do 1,4 m długości, są one utworzone z mikrytowych wapieni miocenu (sarmotu dolnego) i niekiedy zawierają interesującą florę liściową, a także lądowe i słodkowodne ślimaki. Wszystkie osady odsłonięte na terenie obiektu reprezentują miocen, a ściślej dolny sarmat.
3.	Odsłonięcie geologiczne	2002.06.25		Uchwała Nr XXVIII/331/2002 Rady miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 25.06.2002 r. w sprawie uznania za	Busko -Zdrój	Siesławice 523,525	Sciana starego wyrobiska o długości 70 m i wysokości 5 m, w której odsłania się środkowa część profilu serii gipsowej badenu.

				stanowisko dokumentacyjne "Odsłonięcie geologiczne w Siesławicach" (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 182 , poz.2301			
--	--	--	--	---	--	--	--

Źródło: RDOS Kielce

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Art. 42 i 44 ustawy o ochronie przyrody: **użytkami ekologicznymi** są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

TABELA 32 UŻYTKI EKOLOGICZNE NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Nazwa użytku ekologicznego	Rodzaj użytku ekologicznego	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Gmina	Obręb ewid. Nr działek ewidencyjnych	Opis lokalizacji
1.	Ostra Góra		2002.06.25	0,9	Uchwała Nr XXVIII/330/2002 Rady Miejskiej w Busku -Zdroju z dnia 25 czerwca 2002 r, w sprawie uznania za użytek ekologiczny wzgórza „Ostra Góra” w Skotnikach Małych (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 182 poz 2300)	Busko-Zdrój	Skotniki Małe 6	-

Lp.	Nazwa użytku ekologicznego	Rodzaj użytku ekologicznego	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Gmina	Obręb ewid. Nr działek ewidencyjnych	Opis lokalizacji
2.	Słone źródło w Szczerbaku wie	Płaty nieużytkowanej roślinności	2002.02.19	0,21	Rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego Nr 19/2002 z dnia 19 lutego 2002 w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Święt. z dnia 25 lutego 2002 Nr 23 poz 291)	Wiślica	Sczerbaków 145	Działka 145. Usytuowane jest wśród gruntów użytkowanych rolniczo, około 300 m na północ od drogi Wiślica – Nowy Korczyn, na zachód od kompleksu stawów hodowlanych w Górkach. Położony jest na gruntach

Lp.	Nazwa użytku ekologicznego	Rodzaj użytku ekologicznego	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Gmina	Obręb ewid. Nr działek ewidencyjnych	Opis lokalizacji
								Skarbu Państwa (w zarządzie Urzędu Gminy Wiślica) obejmuje on łąkę ze słonym źródłem o powierzchni 0,21 ha wokół którego rosną słonolubne rośliny

Lp.	Nazwa użytku ekologicznego	Rodzaj użytku ekologicznego	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Gmina	Obręb ewid. Nr działek ewidencyjnych	Opis lokalizacji
3.	Łąka śródleśna w Wełninie	Płaty nieużytkowanej roślinności	2002.02.01	3,55	Uchwała Nr XXXIV/179/2002 Rady Gminy Solec – Zdrój z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Świąt. z dnia 8 lipca 2002 Nr 97 poz 1116)	Solec -Zdrój	Wełnin 650/9	Łąka zlokalizowana jest 2,5 km na południe od Solca-Zdroju
4.	Wąwóz Kikowski		2001.10.12	9,57	Uchwała Nr III/24/02 Rady Gminy Solec – Zdrój z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Świąt. z dnia 18 lutego 2003 Nr 23 poz 283)	Solec - Zdrój	Kików 389,431,444 ,432	Wąwóz stanowi oddział 136 A leśnictwa Stopnica, około 0,5 km na północ od wsi Kików i zagaje Kikowskie

Lp.	Nazwa użytku ekologicznego	Rodzaj użytku ekologicznego	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Gmina	Obręb ewid. Nr działek ewidencyjnych	Opis lokalizacji
5.	Gipskowe wzniesienie		2004.11.12	0,15	Uchwała Nr XXII/139/04 Rady Gminy w Wiślicy z dnia 12 listopada 2004 r. w sprawie objęcia ochroną w formie użytków ekologicznych dwóch gipsowych pagórków położonych na działce Nr 9/5 w miejscowości Górki Gmina Wiślica (Dz. Urz. Woj. Świąt. z dnia 24 stycznia 2005 Nr 17, poz.236	Wiślica	Górki 9/5	Gipsowe wzniesienie porośnięte murawą ksenotermiczną ze związku Cristobrachypodium pinnati. Położony na gruntach stanowiących własność prywatną Gospodarstwa Rybackiego „Górki” Sp. z

Lp.	Nazwa użytku ekologicznego	Rodzaj użytku ekologicznego	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Gmina	Obręb ewid. Nr działek ewidencyjnych	Opis lokalizacji
								0.0. . Usytuowany w bezpośrednim sąsiedztwie stawu hodowlanego „Żaczki i Lisie”, po zachodniej stronie drogi biegnącej (groblą pomiędzy stawami) w kierunku zabudowań

Lp.	Nazwa użytku ekologicznego	Rodzaj użytku ekologicznego	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Gmina	Obręb ewid. Nr działek ewidencyjnych	Opis lokalizacji
								miejsowości Górki.
6.	Gipsowy Pagórek		2004-11-12	0,34	Uchwała Nr XXII/139/04 Rady Gminy w Wiślicy z dnia 12 listopada 2004 r. w sprawie objęcia ochroną w formie użytków ekologicznych dwóch gipsowych pagórków położonych na działce Nr 9/5 w miejscowości Górki Gmina Wiślica (Dz. Urz. Woj. Świąt. z dnia 24 stycznia 2005 Nr 17, poz.236	Wiślica	Górki 9/5	Pagórek z odsłonięciem drobnokrystalicznych gipsów laminowanych o długości 30 m i wysokości 2-3 m porośnięty murawami ksenotermicznymi ze ze

Lp.	Nazwa użytku ekologicznego	Rodzaj użytku ekologicznego	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Gmina	Obręb ewid. Nr działek ewidencyjnych	Opis lokalizacji
								<p>związku Cristo- Brachypodio n pinnati. Położony na gruntach stanowiącyc h własność prywatną Gospodarstw a Rybackiego „Górki” Sp. z o.o. . Usytuowany w bezpośredni m sąsiedztwie</p>

Lp.	Nazwa użytku ekologicznego	Rodzaj użytku ekologicznego	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Gmina	Obręb ewid. Nr działek ewidencyjnych	Opis lokalizacji
								stawu hodowlanego „Żaczki i Lisie”, po zachodniej stronie drogi biegnącej (groblą pomiędzy stawami) w kierunku zabudowań miejscowości Górki, na zachód od użytku ekologicznego

Lp.	Nazwa użytku ekologiczne go	Rodzaj użytku ekologiczneg o	Data utworzeni a	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Gmina	Obręb ewid. Nr działek ewidencyjny ch	Opis lokalizacji
								wzniesienia gipsowego.

Źródło: RDOS Kielce

EUROPEJSKA SIEĆ EKOLOGICZNA NATURA 2000

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego, wdrażanym od 1992 r. w sposób spójny pod względem metodycznym i organizacyjnym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej.

Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 jest dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków i dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, które zostały transponowane do polskiego prawa, głównie do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

TABELA 33 OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW NATURA 2000 NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Nazwa obszaru	Kod	Gmina	Pow. w gminie z aktu prawnego[ha]	Status Obszaru	Plan Zadań Ochronnych – podstawa prawna
Dolina Nidy	PLB260001	Busko - Zdrój	7,5	Obszar specjalnej ochrony ptaków, wyznaczony Rozporządzeniem Ministra	1) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Nida PLB260001 (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2014 r. poz.1477 z dn.05.05.2014 r.) 2) zarządzenie Regionalnego Dyrektora oOchrony Środowiska w Kielcach z dnia 24 listopada 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowieniaplanu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Nidy PLB260001 (Dz.urz. Woj. Świąt. z 20014 r. poz. 3296 z dn.
		Chęciny	12,6		
		Imielno	1779,9		
		Kije	1777,8		
		Michałów	977,4		
		Nowy Korczyn	1677,6		
		Opatowiec	124		
		Pińczów	4984,0		
		Sobków	2092,7		
		Wiślica	4336,3		

		Złota	2186,3		04.12.2014r.).
--	--	-------	--------	--	----------------

Źródło: RDOŚ Kielce

TABELA 34 SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK NATURA 2000 W POWIECIE BUSKIM

Nazwa obszaru	Kod	Gmina	Pow. w gminie z aktu prawnego [ha]	Status obszaru	Plan Zadań Ochronnych - podstawa prawna
Ostoja Kozubowska	PLH260029	Czarnocin	85,49	Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty – Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2015/69 z dnia 03.12.2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2014) 9072, (Dz.U. UE L 2015.18.1 z dn. 23.01.2015 r.) Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty – Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2015/69 z dnia 03.12.2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla	1) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Ostoja Kozubowska PLH260029 (Dz.Urz.Woj. Świąt. z 2014 r. poz.1476 z dn 05.05.2014) 2) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 5 listopada 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Kozubowska PLH260029 (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz.2946 z dn. 07.11.2014 r.)
		Działoszyce	1,32		
		Michałów	529,2		
		Pińczów	2286,76		
		Wiślica	64,66		
		Złota	1289,34		
Ostoja	PLH260003	Busko-	570,98	wykazu terenów mających znaczenie dla	1) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora

Nidziańska		Zdrój		Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2014) 9072, (Dz.U. UE L 2015.18.1 z dn. 23.01.2015 r.)	Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 29 kwietnia 2014 w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Ostoja Nidziańska PLH260003 (Dz. Urz. Woj. Świet. z 2014 r. poz. 1479 z dn05.05.2014 r.) 2) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 25 listopada 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nidziańska PLH260003(Dz.Urz. Woj. Świąt. poz.3283 z dn. 02.12.2014 r.)
		Imielno	2312,41		
		Kije	1755,62		
		m. Pińczów	651,12		
		Michałów	1633,06		
		Nowy Korczyn	1604,95		
		Opatowiec	119,54		
		Pińczów	9277,17		
		Wiślica	7101,15		
		Złota	1489,24		
Ostoja Szaniecko Solecka	PLH260034	Busko-Zdrój	2993,28	Jak wyżej	1) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Ostoja Nidziańska PLH260034 (Dz.Urz.Woj. Świąt. z 2014 r. poz.1449 z dn. 29.04.2014) 2) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 5
		Chmielnik	385,63		
		Gnojno	168,25		
		m. Busko - Zdrój	107,85		
		Nowy Korczyn	1186,52		

		Pacanów	931,46		listopada 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja szaniecko –Solecka PLH260034 (Dz. Urz. Woj. Święt. poz.3280 z dn. 02.12.2014 r.)
		Solec - Zdrój	1566,85		
		Stopnica	534,27		
		Wiślica	98,77		

Źródło: RDOŚ Kielce

ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR), albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR). Zasady zaliczania zakładów do kategorii zakładów o zwiększonym ryzyku albo zakładów o dużym ryzyku określił Minister Gospodarki w drodze rozporządzenia z dnia 10 października 2013 r.-w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. 2013 r. 1479 z późn. zm.).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach prowadzi wykaz takich zakładów. Na terenie powiatu buskiego znajduje się jeden zakład ZDR jest to Grupa Azoty Kopalnie i Zakłady Chemiczne Siarki „Siarkopol” Spółka Akcyjna Grzybów, 28-200 Staszów. Zakład Produkcji Chemicznej w Dobrowie, 28-142 Tuczępy. Na terenie powiatu buskiego nie ma żadnego zakładu ZZR.

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Reakcja poszczególnych sektorów gospodarki na zmiany klimatu ma inny przebieg. Są to zmiany powolne, a gdy odnieść je do koncentracji gazów cieplarnianych to reakcje klimatu na nie następują z dużym opóźnieniem. Także proces adaptacji gospodarki, dobrze zaplanowany, może być realizowany, systemowo, przy rozłożonych na dłuższy okres kosztach działań dostosowawczych.

Do sektorów najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu należy zaliczyć: energetykę, budownictwo, rolnictwo, turystykę i rekreację.

Sektor energetyczny reaguje na zmiany bezpośrednio. Im wyższa temperatura powietrza, tym większe zużycie energii przez systemy klimatyzacyjno – wentylacyjne, a im niższa, tym większe staje się zapotrzebowanie na energię do ogrzania pomieszczeń. Zmiany klimatyczne mogą doprowadzić do redukcji przepływu w rzekach wykorzystywanych do chłodzenia urządzeń w elektrowniach cieplnych i nuklearnych. Może także nastąpić zmiana reżimu hydrologicznego rzek, co zakłóci pracę elektrowni wodnych.

Sektor budownictwa może stanąć przed problemem niedostatecznej wytrzymałości konstrukcji, nieodpowiednich materiałów oraz niedostosowanych norm budowlanych do bardzo silnych wiatrów i obciążeń konstrukcji śniegiem.

Sektor rolnictwa musi się liczyć ze zmianami w uprawie roślin i modyfikacją agrotechniki przez zmiany w doborze uprawianych gatunków roślin czy rejonizacji produkcji. Istnieją udokumentowane dowody, że niektóre choroby zakaźne zwierząt (zwłaszcza przenoszone przez owadziech wektorów cechujących się sezonowością, co jest związane z ociepleniem klimatu) są konsekwencją zmiennych warunków dla wegetacji roślin i bytowania zwierząt. W tej sytuacji sektor rolniczy musi liczyć się z podjęciem specjalistycznych prac adaptacyjnych nad epidemiologią chorób zakaźnych zwierząt domowych.

Klimat Ziemi jest zjawiskiem zmiennym i złożonym, a wpływa na niego wiele czynników. Na obecnym etapie rozpoznania nie jesteśmy w stanie jednoznacznie określić, w jakim stopniu ocieplenie powietrza na powierzchni Ziemi jest spowodowane procesami energetycznymi działalności człowieka, a w jakim czynnikami naturalnym, w tym zjawiskami zachodzącymi na powierzchni Słońca.

Nieprawidłowo realizowane przez człowieka procesy energetyczne najbardziej szkodzą tu i teraz, dlatego należy podejmować kompleksowe działania ochronne, adaptacyjne i łagodzące skutki, tzn.:

- Rozwijać nowe technologie racjonalniej wykorzystujące surowce energetyczne,
- Racjonalnie oszczędzać energię,
- Ograniczać emisję gazów cieplarnianych oraz zwiększać ich absorpcję,
- Ograniczyć zużycie nieodnawialnych źródeł energii na rzecz źródeł odnawialnych,
- Ograniczać emisje toksyczną pochodzącą z różnych źródeł transportu, upowszechniać w społeczeństwie ekologiczne środki transportu , w tym rowery,
- Szeroko stosować handel emisjami,
- Wprowadzać mechanizmy finansowe wspierające działania zmierzające do redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- Prowadzić ciągłą działalność edukacyjną, szkoleniową, obejmującą całe społeczeństwo, wszystkie grupy wiekowe i zawodowe, a także władze na szczeblu centralnym i lokalnym.

W szczególności należy podjąć następujące działania na rzecz redukcji gazów cieplarnianych:

W przemyśle

- Modernizować technologie produkcji, m.in. przez wdrażanie najlepszych praktyk, wprowadzać innowacje i poprawiać wydajność,
- Ograniczać zużycie energii i innych mediów na jednostkę produktu,
- Stosować zamiennik F-gazów w urządzeniach chłodniczych i klimatyzacyjnych,
- Wprowadzać nowoczesne metody zarządzania i kontroli,

W energetyce i budownictwie

- Rozwijać różne formy produkcji energii ze źródeł odnawialnych: woda, wiatr, słońce, biogaz, odpady drewna, geotermia (w tym energetyka rozproszona),
- Wprowadzać różne mechanizmy finansowe wspierające produkcję energii z odnawialnych źródeł energii z odnawialnych źródeł energii,
- Rozszerzać wydawanie świadectw energetycznych budynkom, dotyczących wymagań techniczno –budowlanych dla racjonalnego wykorzystania energii w zakresie energii cieplnej, instalacji grzewczej, wentylacji i klimatyzacji,

W transporcie

- Stosować rozwiązania techniczne takie jak:
 - Nowoczesne konstrukcje samochodowe, szynowe i samolotowe, ograniczające zużycie paliw,
 - Budowa autostrad, dróg szybkiego ruchu i obwodnic, budowa infrastruktury rowerowej i upowszechnianie roweru jako ekologicznego środka transportu,
- Stosować rozwiązania organizacyjne takie jak:
 - Programy zachęcające do stosowania biopaliw,
 - Promocja transportu publicznego,

W rolnictwie i leśnictwie

- Stosować szerzej bioetanol do napędu maszyn rolniczych i transportu,
- Wdrażać najlepsze (dobre) praktyki w rolnictwie, m.in. w technologiach upraw i hodowli (wychwytywanie metanu),
- W drodze stopniowego, długotrwałego procesu dostosowawczego przygotować programy adaptacji rolnictwa, głównie w Polsce północno –wschodniej (gdzie obserwowany jest trend rosnący średniej temperatury powietrza i wydłużenie okresu wegetacyjnego), w zakresie zmian uprawy roślin, modyfikacji agrotechniki, zmian w doborze uprawnych gatunków roślin i rejonizacji produkcji,
- Racjonalnie stosować nawozy sztuczne,
- Stosować zachęty i działania wspierające zalesienia oraz odnowienia zasobów leśnych w lasach prywatnych,

W gospodarce komunalnej

- Zmniejszać energochłonność urządzeń do uzdatniania wody i przepompowni, ograniczać koszty energetyczne przesyłu wody do odbiorców,
- Obniżać energochłonność oczyszczalni ścieków, wdrażać produkcję gazu i energii z osadów ściekowych,
- Aktywizować odzysk i recykling odpadów wraz z pozyskiwaniem gazu z wysypisk.

ZAGROŻENIE POŻAROWE

Największe zagrożenie pożarowe na terenie powiatu występuje:

- ✓ w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- ✓ w gospodarstwach rolnych,
- ✓ w obiektach przemysłowych,
- ✓ na stacjach paliw płynnych i gazowych,
- ✓ w obiektach elektroenergetyki,
- ✓ w lasach (II kategoria zagrożenia pożarowego)⁶.

Kategorię zagrożenia pożarowego dla Nadleśnictwa Chmielnik obliczono zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 09.07.2010 r. (Dz. U. Nr 137, poz.923) zmieniające rozporządzenie z dnia 22 marca 2006r. (Dz. U. Nr 58, poz. 405 i Nr 82, poz. 573) w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów.

Przy kategoryzacji uwzględniono:

- średnią, roczną liczbę pożarów lasu w okresie gospodarczym (z ostatnich 10 lat) przypadających na 10 km² powierzchni leśnej,
- udział procentowy powierzchni drzewostanów rosnących na siedliskach boru suchego, boru świeżego, boru mieszanego świeżego, boru wilgotnego i lasu łęgowego,
- średnią wilgotność względną powietrza (pomiar z wysokości 0,5 m) i procentowego udziału dni z wilgotnością ściółki mniejszą od 15% o godzinie 900,
- średniej liczbie mieszkańców przypadających na 0,01 km² powierzchni leśnej.

Łączna suma punktów przydzielonych poszczególnym czynnikom różnicującym zagrożenie pożarowe wynosi 24, co w myśl pkt. 5 załącznika, wymienionego na wstępie Rozporządzenia MŚ, kwalifikuje tutejsze lasy do II kategorii zagrożenia pożarowego.

W ramach ogólnie ustalonej kategorii zagrożenia, lasy Nadleśnictwa Chmielnik podzielone są na 35 stref operacyjnych w ramach trzech stref zagrożenia.

Strefy o dużym zagrożeniu z nr: 38, 39, 40, 50.

Strefy o średnim zagrożeniu z nr: 16, 21, 25, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 41, 42,43, 44, 45, 46, 47, 48, 49.

Strefy o małym zagrożeniu z nr: 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 31, 32.

Zgodnie z podziałem, każda strefa operacyjna posiada jednostki zadysponowane do udziału w akcji gaśniczej.

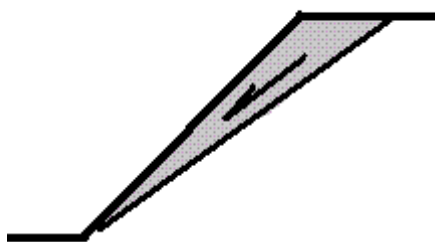
Większość gospodarstw posiada obiekty przeznaczone do hodowli bydła, trzody chlewnej oraz przechowywania płodów rolnych. Są to budynki wykonane zazwyczaj częściowo

⁶ <http://www.chmielnik.radom.lasy.gov.pl/zagrozenie-pozarowe#.Vp9hIPkbepo>

lub w całości z materiałów palnych. Często występuje tu zabudowa zwarta, co w przypadku palnej konstrukcji budynków stwarza możliwość szybkiego rozprzestrzeniania się ognia. Mieszkania znajdujące się na terenach wiejskich ogrzewane są głównie piecami na paliwo stałe (węgiel lub drewno). Ten rodzaj ogrzewania sprzyja powstaniu pożarów. Główną przyczyną są nieszczelności przewodów kominowych. Ponadto w okresie zimowym bardzo często mamy do czynienia z dogrzewaniem mieszkań urządzeniami grzewczymi podłączonymi do stałego źródła prądu, których instalacja elektryczna ma tendencje do zwarc i przeciążeń powodując pożary.

ZAGROŻENIE OSUWISKAMI⁷

Osuwisko to rodzaj ruchów masowych zachodzący zarówno w środowisku lądowym, jak i podwodnym, który charakteryzuje się wyraźnym poślizgiem masy górotworu wzdłuż określonej strefy osłabienia określanej jako powierzchnia poślizgu. Osuwiska powstają, gdy siły nacisku określonej masy przekroczą siły oporu, tzn. tarcia i spójności działające na określonej powierzchni przesuwu. Taka sytuacja może wynikać z nagłego obciążenia górnej krawędzi skarpy lub zmniejszenia wytrzymałości na ścinanie (np. w skutek wzrostu ciśnienia porowego). Osuwisko może nagle powstać po długim okresie stabilności także w wyniku zmian topografii (na przykład podcięcia dolnej części skarpy), zmiany poziomu wód gruntowych, wietrzenia, czy nagłych wydarzeń, jak wstrząsy sejsmiczne. W przypadku sztucznych skarp zachowanie się skarpy może być różne w krótkiej oraz dłuższej skali czasu, czyli w fazie konstrukcji, w chwili zakończenia budowy i w fazie eksploatacji.

RYSUNEK 1 OSUWISKO TRANSLACYJNE

Źródło: <http://www.e-sloownik-geologiczny.pl/osuwisko>

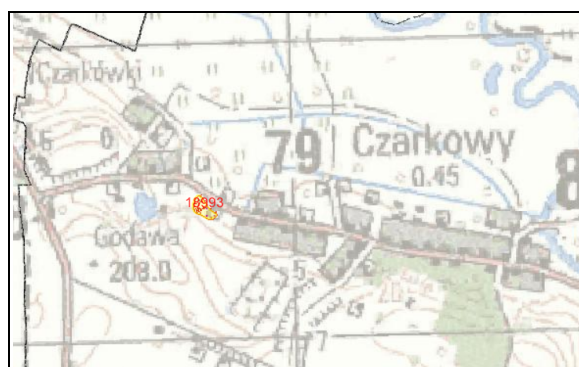
Osuwisko translacyjne lub zsuw translacyjny (przedstawione na rysunku) to takie, w którym masa gruntu porusza się wzdłuż powierzchni przypominającej równię pochyłą i która nie ulega

⁷ <http://www.e-sloownik-geologiczny.pl/osuwisko>

rotacji. Taki typ osuwiska najczęściej powstaje wzdłuż powierzchni warstwowania, spękań i uskoków, które są nachylone w kierunku nachylenia stoku. Osuwiska translacyjne to przeważnie zsuw warstwy zwierzseliny o grubości do kilku metrów po powierzchni niezwiertzałego, nachylonego podłoża. Możliwe są także osuwiska o charakterze mieszanym. Prędkość przemieszczania się osuwisk waha się od paru milimetrów do kilkudziesięciu kilometrów na godzinę. Dlatego osuwiska mogą być wydarzeniami katastrofalnymi i mogą powodować znaczne szkody. Ocena stateczności naturalnych zboczy, jak i sztucznych skarp i nasypów wymaga przeprowadzenia kompleksowych badań warunków gruntowo-wodnych.

Na terenie powiatu buskiego zgodnie z informacjami z Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) znajdują się dwa osuwiska:

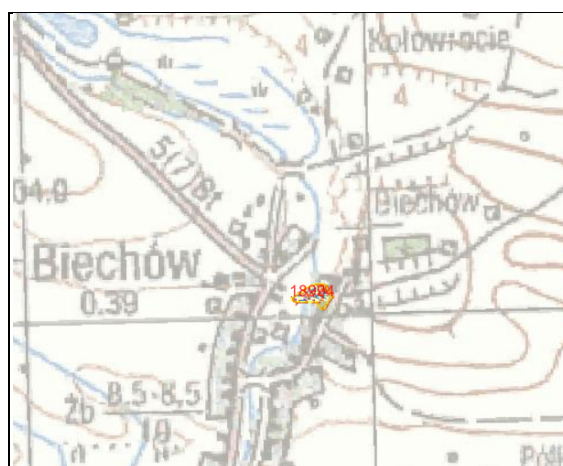
1. 1893 KRO zsuw translacyjny 0,32 ha Czarkowy – gm. Nowy Korczyn

MAPA 5 OSUWISKO TRANSLACYJNE 1893 CZARKOWY – GM. NOWY KORCZYN

Źródło:<http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/Wyszukaj3>

2. 1894 KRO zsuw translacyjny 0,47 ha Biechów – gm. Pacanów

MAPA 6 OSUWISKO TRANSLACYJNE 1894 BIECHÓW – GM. PACANÓW

Źródło:<http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/Wyszukaj3>

TABELA 35 NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH INTERWENCJI NA TERENIE GMIN POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Obszar interwencji	Nadzwyczajne zagrożenia środowiska
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gmina Busko –Zdrój brak zagrożeń 2. Gmina Gnojno brak zagrożeń 3. Gmina Nowy Korczyn emisja zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych 4. Gmina Pacanów 5. Gmina Solec – Zdrój brak zagrożeń 6. Gmina Stopnica brak zagrożeń 7. Gmina Tuczępy Emisja z zakładu Grupa Azoty Kopalnie i Zakłady Chemiczne Siarki „Siarkopol „ Zakład Produkcji Chemicznej 8. Gmina Wiślica brak zagrożeń
2.	Zagrożenie hałasem	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gmina Busko –Zdrój brak zagrożeń 2. Gmina Gnojno brak zagrożeń 3. Gmina Nowy Korczyn duże natężenie ruchu pojazdów 4. Gmina Pacanów - obszar oddziaływania skażeń drogowych w ciągu dróg krajowych nr 73 i nr 79 5. Gmina Solec – Zdrój brak zagrożeń 6. Gmina Stopnica brak zagrożeń 7. Gmina Tuczępy Hałas pochodzący z przedsiębiorstw działających na terenie gm. Tuczępy, Grupa Azoty, Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi, Progress eco, 8. Gmina Wiślica brak zagrożeń
3.	Pola elektromagnetyczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gmina Busko –Zdrój brak zagrożeń 2. Gmina Gnojno brak zagrożeń 3. Gmina Nowy Korczyn brak zagrożeń 4. Gmina Pacanów 5. Gmina Solec – Zdrój brak zagrożeń 6. Gmina Stopnica brak zagrożeń 7. Gmina Tuczępy Przebiegające przez obszar gm. Tuczępy linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 400 kV

		8. Gmina Wiślica brak zagrożeń
4.	Gospodarowanie wodami	1. Gmina Busko –Zdrój brak zagrożeń 2. Gmina Gnojno brak zagrożeń 3. Gmina Nowy Korczyn Zagrożenie powodziowe rzeka Nida i Wisła. Zły stan wałów przeciwpowodziowych oraz ich brak np. W miejscowości Nowy Korczyn rz. Nida 4. Gmina Pacanów zagrożenia powodziowe rzeki Wisła i Kanał Strumień 5. Gmina Solec – Zdrój brak zagrożeń 6. Gmina Stopnica brak zagrożeń 7. Gmina Tuczępy Powódź, podtopienia 8. Gmina Wiślica Powódź, podtopienia
5.	Gospodarka wodno - ściekowa	1. Gmina Busko –Zdrój brak zagrożeń 2. Gmina Gnojno brak zagrożeń 3. Gmina Nowy Korczyn brak zagrożeń 4. Gmina Pacanów brak zagrożeń 5. Gmina Solec – Zdrój brak zagrożeń 6. Gmina Stopnica brak zagrożeń 7. Gmina Tuczępy Awaryjne zrzuty ścieków nieoczyszczonych z oczyszczalni Tuczępy 8. Gmina Wiślica brak zagrożeń
6.	Zasoby geologiczne	1. Gmina Busko –Zdrój brak zagrożeń 2. Gmina Gnojno brak zagrożeń 3. Gmina Nowy Korczyn brak zagrożeń 4. Gmina Pacanów brak zagrożeń 5. Gmina Solec – Zdrój brak zagrożeń 6. Gmina Stopnica brak zagrożeń 7. Gmina Tuczępy Dzika eksploatacja zasobów 8. Gmina Wiślica brak zagrożeń
7.	Gleby	1. Gmina Busko –Zdrój brak zagrożeń 2. Gmina Gnojno brak zagrożeń 3. Gmina Nowy Korczyn brak zagrożeń 4. Gmina Pacanów

		<p>5. Gmina Solec – Zdrój brak zagrożeń</p> <p>6. Gmina Stopnica brak zagrożeń</p> <p>7. Gmina Tuczępy Susza, powódź</p> <p>8. Gmina Wiślica brak zagrożeń</p>
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	<p>1. Gmina Busko –Zdrój brak zagrożeń</p> <p>2. Gmina Gnojno brak zagrożeń</p> <p>3. Gmina Nowy Korczyn brak zagrożeń</p> <p>4. Gmina Pacanów - nielegalne wysypiska śmieci</p> <p>5. Gmina Solec – Zdrój brak zagrożeń</p> <p>6. Gmina Stopnica brak zagrożeń</p> <p>7. Gmina Tuczępy Dzikie wysypiska</p> <p>8. Gmina Wiślica brak zagrożeń</p>
9.	Zasoby przyrodnicze	<p>1. Gmina Busko –Zdrój brak zagrożeń</p> <p>2. Gmina Gnojno brak zagrożeń</p> <p>3. Gmina Nowy Korczyn brak zagrożeń</p> <p>4. Gmina Pacanów</p> <p>5. Gmina Solec – Zdrój brak zagrożeń</p> <p>6. Gmina Stopnica brak zagrożeń</p> <p>7. Gmina Tuczępy Dewastacja lasów, zbiorowisk łąkowych</p> <p>8. Gmina Wiślica brak zagrożeń</p>
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	<p>1. Gmina Busko –Zdrój brak zagrożeń</p> <p>2. Gmina Gnojno brak zagrożeń</p> <p>3. Gmina Nowy Korczyn brak zagrożeń</p> <p>4. Gmina Pacanów</p> <p>5. Gmina Solec – Zdrój brak zagrożeń</p> <p>6. Gmina Stopnica brak zagrożeń</p> <p>7. Gmina Tuczępy Zakład Produkcji Chemicznej</p> <p>8. Gmina Wiślica brak zagrożeń</p>

Źródło: Ankietyzacja gmin powiatu buskiego

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

TABELA 36 DZIAŁANIA EDUKACYJNE W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH INTERWENCJI NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU BUSKIEGO

Lp.	Obszar interwencji	Działania edukacyjne
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	<p>1. Gmina Busko -Zdrój - brak działań</p> <p>2. Gmina Gnojno- brak działań</p> <p>3. Gmina Nowy Korczyn Akcje informacyjne, obchody Dni Ziemi, konkursy, działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie.</p> <p>4. Gmina Pacanów działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>5. Gmina Solec - Zdrój</p> <p>6. Gmina Stopnica brak działań</p> <p>7. Gmina Wiślica działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o. w Rzędowie</p> <p>8. Działania informacyjne w ramach Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy "Instalacja systemów energii odnawialnej w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego" zmierzającym do zwiększenia efektywności energetycznej i redukcji emisji, w szczególności gazów cieplarnianych poprzez instalację systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych. Działania takie mają na celu montaż kolektorów słonecznych do ogrzewania ciepłej wody użytkowej. Funkcjonowanie tego rodzaju instalacji przyczyni się do redukcji zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery i ograniczy uciążliwości związane z tradycyjnym ogrzewaniem ciepłej wody użytkowej.</p> <p>Działania informacyjne w ramach opracowanego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Solec-Zdrój. Działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p>
2.	Zagrożenie hałasem	<p>1. Gmina Busko -Zdrój- brak działań</p> <p>2. Gmina Gnojno brak działań</p>

		<p>3. Gmina Nowy Korczyn Akcje informacyjne, obchody Dni Ziemi, konkursy. działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>4. Gmina Pacanów działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>5. Gmina Solec – Zdrój działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>6. Gmina Stopnica brak działań</p> <p>7. Gmina Tuczępy działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>8. Gmina Wiślica działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p>
3.	Pola elektromagnetyczne	<p>1. Gmina Busko –Zdrój- brak działań</p> <p>2. Gmina Gnojno brak działań</p> <p>3. Gmina Nowy Korczyn Akcje informacyjne, obchody Dni Ziemi, konkursy. działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>4. Gmina Pacanów działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>5. Gmina Solec – Zdrój działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>6. Gmina Stopnica brak działań</p> <p>7. Gmina Tuczępy działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>8. Gmina Wiślica działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p>
4.	Gospodarowanie wodami	<p>1. Gmina Busko –Zdrój - brak działań</p> <p>2. Gmina Gnojno brak działań</p> <p>3. Gmina Nowy Korczyn Akcje informacyjne, obchody Dni Ziemi, konkursy. działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>4. Gmina Pacanów działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>5. Gmina Solec – Zdrój działania w ramach RCEE w ramach</p>

		<p>ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>6. Gmina Stopnica brak działań</p> <p>7. Gmina Tuczępy działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>8. Gmina Wiślica działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p>
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	<p>1. Gmina Busko -Zdrój - Promocja w ramach projektu POIiŚ (prasa, radio, TV, ulotki)</p> <p>2. Gmina Gnojno brak działań</p> <p>3. Gmina Nowy Korczyn Akcje informacyjne, obchody Dni Ziemi, konkursy. działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>4. Gmina Pacanów działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>5. Gmina Solec - Zdrój Działania informacyjno-promocyjne w ramach realizacji zadania "Rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego gminy Solec-Zdrój". działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>6. Gmina Stopnica brak działań</p> <p>7. Gmina Tuczępy działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>8. Gmina Wiślica działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p>
6.	Zasoby geologiczne	<p>1. Gmina Busko -Zdrój - brak działań</p> <p>2. Gmina Gnojno brak działań</p> <p>3. Gmina Nowy Korczyn Akcje informacyjne, obchody Dni Ziemi, konkursy. działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>4. Gmina Pacanów działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>5. Gmina Solec - Zdrój działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>6. Gmina Stopnica brak działań</p>

		<p>7. Gmina Tuczępy działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>8. Gmina Wiślica działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p>
7.	Gleby	<p>1. Gmina Busko -Zdrój - brak działań</p> <p>2. Gmina Gnojno brak działań</p> <p>3. Gmina Nowy Korczyn Akcje informacyjne, obchody Dni Ziemi, konkursy. działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>4. Gmina Pacanów działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>5. Gmina Solec - Zdrój działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>6. Gmina Stopnica brak działań</p> <p>7. Gmina Tuczępy działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>8. Gmina Wiślica działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p>
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	<p>1. Gmina Busko -Zdrój W ramach akcji edukacyjnych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi przeprowadzono cykl spotkań z mieszkańcami, opracowano materiały promujące segregację odpadów w formie ulotek w tym film edukacyjny wyemitowany przez MPGK Sp. z o.o. w Busku-Zdroju. Zorganizowany został przez Spółkę „Festyn Rodzinny”, podczas którego mieszkańcy mogli wypocząć, spędzić miło czas oraz skorzystać z bogatego programu artystycznego, w ramach którego przeprowadzono konkursy z nagrodami, wystąpił kabaret oraz odbyły się koncerty zespołów muzycznych. Organizacja tego typu imprezy o charakterze zarówno szkolnym jaki i pozaszkolnym dotyczyła edukacji ekologicznej adresowanej do dzieci i młodzieży jak i dorosłych miała na celu oprócz nabywania nawyków proekologicznych dostarczanie rozrywki mieszkańcom. Poza</p>

		<p>tym zorganizowano spektakl teatralny na temat odzysku odpadów elektryczno-elektronicznych oraz innych surowców wtórnych. Zlecono druk kalendarzy przypominających mieszkańcom o terminach opłat za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych.</p> <p>2. Gmina Gnojno – Zachęcanie mieszkańców do redukcji ilości wytworzonych odpadów</p> <p>3. Gmina Nowy Korczyn Akcje informacyjne, obchody Dni Ziemi, konkursy. działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>4. Gmina Pacanów działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>5. Gmina Solec – Zdrój W ramach działań edukacyjnych dotyczących zasad gospodarowania odpadami komunalnymi podejmowane są akcje promujące segregowanie odpadów komunalnych np.: ulotki informacyjne, wyjazd dzieci i młodzieży do RCEE. Działania edukacyjne podejmowane są także w zakresie szkodliwości azbestu oraz konieczności usuwania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Działania te podejmowane są w ramach realizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest od 2011 roku. Prowadzone są również działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie.</p> <p>6. Gmina Stopnica brak działań</p> <p>7. Gmina Tuczępy Edukacja w formie informacji przekazywanych za pomocą internetu, zebrań wiejskich, ulotek o prowadzeniu segregacji śmieci oraz zanieczyszczaniu środowiska. działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>8. Gmina Wiślica szkolenia, prezentacje. działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p>
9.	Zasoby przyrodnicze	<p>1. Gmina Busko –Zdrój - brak działań</p> <p>2. Gmina Gnojno brak działań</p> <p>3. Gmina Nowy Korczyn Akcje informacyjne, obchody Dni</p>

		<p>Ziemi, konkursy. działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>4. Gmina Pacanów działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>5. Gmina Solec – Zdrój Działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>6. Gmina Stopnica brak działań</p> <p>7. Gmina Tuczępy działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>8. Gmina Wiślica działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p>
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	<p>1. Gmina Busko –Zdrój- brak działań</p> <p>2. Gmina Gnojno brak działań</p> <p>3. Gmina Nowy Korczyn Akcje informacyjne, obchody Dni Ziemi, konkursy. działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>4. Gmina Pacanów działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>5. Gmina Solec – Zdrój działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>6. Gmina Stopnica brak działań</p> <p>7. Gmina Tuczępy działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p> <p>8. Gmina Wiślica działania w ramach RCEE w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie</p>

Źródło: Ankietyzacja gmin powiatu buskiego

Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w ramach ZGOK Sp. z o.o w Rzędowie⁸

Lokalizacja: Gmina: Tuczępy, Staszów, Powiat: buski, staszowski, Województwo: świętokrzyskie

Zasięg działania przedsięwzięcia obejmuje następujące gminy udziałowców ZGOK Sp. z o.o. w Rzędowie: Staszów, Połaniec, Łubnice, Oleśnica, Rytwiany, Szydłów (powiat staszowski),

⁸ <http://rcee.zgokrzedom.pl/index.php/o-projekcie/cel-ogolny>

Nowy Korczyn, Pacanów, Solec Zdrój, Tuczępy, Wiślica (powiat buski), Kazimierza Wielka, Czarnocin, Opatowiec, Bejsce (powiat kazimierski), Pińczów, Kije (powiat pińczowski) i Raków (powiat kielecki). Jest to obszar o powierzchni łącznej około 2024 km², zamieszkały przez około 153 tys. osób.

Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej będzie ma siedzibę w budynku Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. W chwili obecnej na terenie gmin tworzących Spółkę kluczowymi problemami społeczno-ekologicznymi są: niska edukacja i świadomość ekologiczna mieszkańców; słaba aktywizacja mieszkańców w realizacji planu gospodarki odpadami; brak selekcji odpadów przez mieszkańców – „u źródła”; niska skuteczność odzysku surowców wtórnych.

Głównym celem RCEE jest zatem działalność w zakresie edukacji ekologicznej i integracja środowisk wokół realizacji zadań zmierzających do poprawy stanu środowiska w gminach tworzących Spółkę.

RCEE znajduje się w budynku położonym w Rzędowie 40. RCEE wyposażony jest w sprzęt biurowy i elektroniczny oraz w materiały dydaktyczne, dotyczące ekologii. Posiada dużą salę konferencyjną (40 miejsc), bibliotekę, salę komputerową z czytelnią oraz pomieszczenia stanowiące zaplecze administracyjno-socjalne. Powierzchnia użytkowa pomieszczeń wynosi 284,7 m². Jednym z podstawowych warunków realizacji PGO w gminach tworzących Spółkę jest włączenie się do udziału w jego realizację wszystkich mieszkańców. Wiąże się to z potrzebą zmiany podejścia do środowiska, w którym człowiek przebywa, a co za tym idzie **z wszechstronną edukacją ekologiczną.** Wprowadzanie głównych założeń systemu gospodarowania odpadami, a w szczególności selektywnego zbierania „u źródła” jest trudnym procesem społecznym. Związane jest to głównie z obawą społeczeństwa przed wprowadzaniem wszelkich nowości, których przydatność lub konieczność nie zawsze jest zrozumiała. Dla wdrażania nowoczesnej i racjonalnej gospodarki odpadami na terenie gmin tworzących Spółkę kluczowe znaczenie ma odpowiednio przeprowadzona, ciągła edukacja ekologiczna zachęcająca do segregacji odpadów u źródła ich powstawania, odzysku surowców wtórnych i właściwego unieszkodliwiania odpadów. Edukacja ekologiczna ma największą szansę powodzenia, jeżeli prowadzi się ją w miejscu, gdzie ludzie mieszkają, uczą się, pracują i wypoczywają. Stąd też znaczącym uzupełnieniem systemu formalnego jest system edukacji nieformalnej prowadzony przez ośrodki edukacji ekologicznej np.: Regionalne Centra Edukacji Ekologicznej. RCEE przejęło na terenie gmin tworzących Spółkę koordynację nad działaniami prowadzonymi na rzecz upowszechniania prawidłowej gospodarki odpadami, dzięki której wzrośnie ilość odpadów zbieranych w sposób selektywny a zmniejszy się ilość odpadów deponowanych na składowiskach. **RCEE umożliwi realizację programów edukacyjnych, w ramach których**

prorowadzone będą konkursy z zakresu prawidłowej gospodarki odpadami, szkolenia, akcje promocyjne oraz imprezy plenerowe związane z edukacją ekologiczną. Odpowiednie wyposażenie sali konferencyjnej umożliwi organizowanie spotkań z uczniami oraz mieszkańcami gmin, podczas których oprócz pozyskania wiedzy teoretycznej dotyczącej celowości prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi z uwzględnieniem korzyści wynikających z odzysku surowców wtórnych będzie można zapoznać się z działalnością nowobudowanego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

Działania edukacyjne realizowane na terenie powiatu buskiego:

I. Wsparcie zadania publicznego z zakresu edukacji ekologicznej w 2013r

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania
1	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Brata Alberta Chmielowskiego w Busku-Zdroju	<i>Organizacja dwóch pikników ekologicznych pod wspólna nazwą „nakręć się!!!” Promującego ideę selektywnej zbiórki odpadów</i>
2	Buski Klub Jeździecki WIRAŻ w Busku-Zdroju	<i>“Ekokonik”</i>

II. Wsparcie zadania publicznego z zakresu edukacji ekologicznej w 2014r

L p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania
1	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Brata Alberta Chmielowskiego w Busku-Zdroju	<i>Organizacja pikniku ekologicznego pod nazwą „wyklucz się!!!” Promującego ideę selektywnej zbiórki odpadów</i>
2	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Busko-Zdrój	<i>Organizacja spływu kajakowego "V Sprzątanie Nidy" na terenie Powiatu Buskiego</i>
3	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Busko-Zdrój	<i>Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Busko-Zdrój poprzez prace na rzecz ochrony obszaru cennego przyrodniczo oraz likwidacja dzikich wysypisk śmieci i kompleksowe uprzątniecie uroczyska "Karabosy"</i>
4	Buski Klub Jeździecki WIRAŻ w Busku-Zdroju	<i>“Ekokonik”</i>

III. Program edukacyjno-ekologiczny pn. „Ziemia dla człowieka, człowiek dla Ziemi” realizowany na terenie Powiatu Buskiego w roku szkolnym 2012/2013 współfinansowany przez WFOŚiGW w Kielcach

Konkursy:

1. Powiatowy Konkurs Plastyczny pn. „Myślę, segreguję, odzyskuję” *organizowany bezpośrednio* przez Zarząd Powiatu
2. Międzyszkolny Turniej Ekologiczny pt.: „EKO - ASY”, bezpośrednio organizowany przez Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Broninie,
3. Regionalny Konkurs na najlepszą stronę WWW pn. „Proste rady na ekektroodpady”, bezpośrednio organizowany przez Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych w Busku-Zdroju.

IV. Program edukacyjno-ekologiczny pn.„Chrońmy naszą planetę” realizowany na terenie Powiatu Buskiego 2013/2014 współfinansowany przez WFOŚiGW w Kielcach

Konkursy:

1. Powiatowy Konkurs Plastyczny pn. „Ziemia jest piękna -dbaj o nią ” *organizowany bezpośrednio* przez Zarząd Powiatu
2. Międzyszkolny Turniej Ekologiczny pt.: „Z ekologią za Pan Brat”, bezpośrednio organizowany przez Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Broninie,
3. Regionalny Konkurs na najlepszą stronę WWW pn. „Woda daje życie”, bezpośrednio organizowany przez Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych w Busku-Zdroju.

MONITORING ŚRODOWISKA

Wdrażanie Programu będzie podlegało regularnej ocenie poprzez sporządzenie Raportu z realizacji Programu co 2 lata w ramach którego nastąpi:

- ✓ określenie stopnia wykonania przedsięwzięć/działań,
- ✓ określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ✓ oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ✓ analiza przyczyn tych rozbieżności.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono listę wskaźników do wykorzystania w Raportach.

TABELA 37 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA PROGRAMU

Lp.	Wskaźniki	Jednostka	Źródło danych	Busko - Zdrój	Gnojno	Nowy Korczyn	Pacanów	Solec - Zdrój	Stopnica	Tuczępy	Wiślica	Ogółem powiat buski
1.	Ilość i moc instalacji solarnych	Szt. /MW	Gminy									
2.	Ilość i moc ogniw fotowoltaicznych	Szt. /MW	Gminy									
3.	Ilość i moc elektrowni wiatrowych	Szt. /MW	Gminy									
4.	Ilość, moc i rodzaj innych typów instalacji odnawialnych źródeł energii	Szt. /MW Rodzaj instalacji	Gminy									
5.	Ilość budynków poddanych termomodernizacji	Szt.	Gminy									
6.	Ograniczenie zapotrzebowania	%	Gminy Audyty									

	energii pierwotnej (EP) w rozbiu na budynki poddane termomodernizacji		energetyczne budynków podlegających termomodernizacji									
7.	Długość nowowybudowanych dróg	km	Gmina, Powiat, Województwo									
8.	Długość przebudowanych dróg	km	Gmina, Powiat, Województwo									
9.	Długość wzmocnionych wałów przeciwpowodziowych	m	Gmina									
10.	Długość	m	Gmina									

	nowowwybudowanych wałów przeciwpowodziowych											
11.	Ilość i pojemność nowowwybudowanych zbiorników retencyjnych	Szt.; tys. m ³	Gmina									
12.	Ilość zbiorników bezodpływowych	Szt.	Gmina									
13.	Ilość usuniętych wyrobów azbestowych	Mg	Gmina									
14.	Długość nowowwybudowanych ścieżek rowerowych	km	Gmina									
15.	Wskaźnik zwodociągowania	%	GUS									
16.	Wskaźnik skanalizowania	%	GUS									
17.	Wskaźnik zgazyfikowania	%	GUS									

18.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności	%	GUS									
19.	Wskaźnik lesistości	%	GUS									
20.	Powierzchnia terenów objętych ochroną prawną	ha	GUS									
21.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	GUS									
22.	Ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca	kg	GUS									
23.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu: BZT5	kg/rok	GUS									

	ChzT Zawiesina ogólna Azot ogólny Fosfor ogólny											
24.	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych: Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emisja zanieczyszczeń gazowych	t/r. t/r.	GUS									
25.	Stan JCW	Zły/ dobry	WIOŚ									
26.	Wskaźniki poziomu dźwięku na monitorowanych obszarach:	dB	WIOŚ									

	<p>LAeqD LAeqN</p> <p>Przekroczenie norm hałasu na monitorowanych obszarach</p>	tak/nie										
27.	<p>Poziom pola elektromagnetyczneg o na monitorowanych obszarach</p> <p>Przekroczenie norm pola elektromagnetyczneg o na monitorowanych obszarach</p>	<p>v/m</p> <p>tak/nie</p>	WIOŚ									
28.	Stan wód podziemnych											

ANALIZA ZGODNOŚCI PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM, WOJEWÓDZKIM I POWIATOWYM

TABELA 38 ANALIZA ZGODNOŚCI PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM WOJEWÓDZKIM I POWIATOWYM

Cele wskazane w dokumentach strategicznych	Zadania zaplanowane w Programie powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w dokumentach strategicznych
DOKUMENTY KRAJOWE	
Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020r. BEIŚ	
<p>Cel główny Strategii realizowany będzie przez cele szczegółowe i kierunki interwencji:</p> <p>CEL I. ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWSKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody • zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna, • uporządkowanie zarządzania przestrzenią <p>CEL II. ZAPEWNIENIE GOSPODARCE KRAJOWEJ BEZPIECZNEGO I KONKURENCYJNEGO ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ</p> <ul style="list-style-type: none"> • lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii, • poprawa efektywności energetycznej • zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców 	<ul style="list-style-type: none"> • wzmocnienie wałów przeciwpowodziowych oraz ich budowa w miejscowości Nowy Korczyn rzeka Nida • budowa zbiorników - mała retencja miejscowości Łęka , Pawłów – gmina Nowy Korczyn • budowa zbiornika retencyjnego „Brzozówka” – gmina Tuczępy • budowa zabezpieczeń przeciwpowodziowych na Kanale Strumień – Gmina Pacanów

energetycznych

- rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy
- **wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii**
- **rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,**
- rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne

- Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt a. Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych - Gmina Busko -Zdrój
- Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt b. Montaż ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej - Gmina Busko –Zdrój
- Kontynuacja Programu dofinansowania do kolektorów słonecznych (paneli fotowoltaicznych) – Gmina Gnojno
- Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych – Gmina Solec –Zdrój
- Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych - Gmina Wiślica
- Instalacja odnawialnych źródeł energii przez prywatnych

	<p>właścicieli obiektów – mieszkańcy gminy Wiślica</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instalacja paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej: ✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Oczyszczalni ścieków w Jurkowie ✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Stacji Uzdatniania Wody w Jurkowie ✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Samorządowego Zakładu opieki Zdrowotnej ✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Szkoły Podstawowej w Wiślicy i nowowytbudowanej hali sportowej
<p>Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku (PEP 2030)</p>	
<p>Kierunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa efektywności energetycznej • wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii • wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej –Gmina Busko – Zdrój • Wykonanie termomodernizacji trzech budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Gnojno • Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Nowy Korczyn, ul. Krakowska 1 • Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Nowy Korczyn, ul. Buska

<ul style="list-style-type: none"> • rozwój wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, 	<ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy -Stadion • Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej – Gmina Solec – Zdrój • Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej – mieszkańcy gminy Wiślica • Modernizacja indywidualnych kotłowni mieszkańcy gminy Wiślica • Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Wiślica • Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt a. Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych - Gmina Busko -Zdrój • Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt b. Montaż ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej - Gmina Busko –Zdrój • Kontynuacja Programu dofinansowania do kolektorów słonecznych (paneli fotowoltaicznych) – Gmina Gnojno • Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko 	<p>odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych – Gmina Solec –Zdrój</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych - Gmina Wiślica • Instalacja odnawialnych źródeł energii przez prywatnych właścicieli obiektów – mieszkańcy gminy Wiślica • Instalacja paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej: ✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Oczyszczalni ścieków w Jurkowie ✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Stacji Uzdatniania Wody w Jurkowie ✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Samorządowego Zakładu opieki Zdrowotnej ✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Szkoły Podstawowej w Wiślicy i nowowwybudowanej hali sportowej
Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły (PGW)	
Dla naturalnych części wód celem osiągnięcie co najmniej dobrego	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa sieci: Przygotowanie planu skanalizowania –

<p>stanu ekologicznego i, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego</p> <p>Z kolei dla wód podziemnych określono następujące główne cele środowiskowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych • Zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych • Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych • Wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego na skutek działalności człowieka • Dla spełnienia wymogu nie pogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. 	<p>Gmina Busko – Zdrój,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja sieci: Suszarnia osadów ściekowych II etap Gmina Busko – Zdrój, • Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Gnojno i Glinka – Gmina Gnojno, • Budowa , przebudowa i remont gminnej oczyszczalni ścieków o przepustowości 75 m³ w miejscowości Gnojno • Budowa kanalizacji ściekowej dla miejscowościach Błotnowola, Parchocin, Górnowola, Ostrowce oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Nowy Korczyn, • Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w m. Rataje Słupskie – Gmina Pacanów, • Budowa i rozbudowa kanalizacji sanitarnej: uporządkowanie gospodarki ściekowej oraz rozbudowa systemu wodno - kanalizacyjnego gminy Solec – Zdrój • Opracowanie projektu i budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Kuchary, Strzałków i Szczytniki, Prusy, Skrobaczów, Czyżów, Dzielawice, Jastrzębiec, Żerniki Dolne, Bosowice, Zaborze – gmina Solec – Zdrój, • Budowa oczyszczalni ścieków w Nizinach, budowa kanalizacji sanitarnej o długości 12 km, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w ilości 35 szt. – Gmina Tuczępy,
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa nowej sieci kanalizacyjnej modernizacja oczyszczalni ścieków w Jurkowie oraz istniejącego systemu przesyłu ścieków – wymiana pomp na energooszczędne wraz z wprowadzeniem inteligentnego systemu zarządzania i monitoringu – Gmina Wiślica, • Modernizacja stacji uzdatniania wody , przepompowni wody oraz sieci wodociągowej wraz z wprowadzeniem inteligentnego systemu zarządzania i monitoringu – Gmina Wiślica • Budowa sieci kanalizacyjnej w ramach Aglomeracji Pacanów, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Słupi
Aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (aPGW) - projekt	
<p>Opracowany projekt aPGW będzie obowiązywał w latach 2016-2021 i zastąpi obecnie obowiązujący PGW. Celem Środowiskowym dla JCWP rzecznych w zakresie elementów hydromorfologicznych jest osiągnięcie dobrego stanu wód (II klasa). W przypadku JCW monitorowanych, które zgodnie z wynikami oceny stanu przeprowadzonej przez GIOŚ osiągają bardzo dobry stan ekologiczny, celem środowiskowym jest utrzymanie tego stanu – a więc I klasy jakości wód.</p> <p>Celem środowiskowym dla JCWPd jest dobry stan ilościowy i chemiczny, charakteryzowany wartościami wskaźników zgodnie z</p>	<p>Jak wyżej</p>

rozporządzeniem w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych	
MasterPlan dla obszaru dorzecza Wisły	
<p>Nadrzędne cele strategiczne polityki wodnej Unii Europejskiej, które uwzględniono w dokumencie, skupiają się przede wszystkim na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osiągnięciu i utrzymaniu dobrego stanu oraz potencjału wód, a także związanych z nimi ekosystemów, • Zapewnieniu dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, środowiska naturalnego oraz społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki • Ograniczeniu negatywnych skutków powodzi i suszy oraz minimalizowaniu ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych • Wdrożeniu systemu zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami 	<p style="text-align: center;">Jak wyżej oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa zbiorników - mała retencja miejscowości Łęka , Pawłów • wzmocnienie wałów przeciwpowodziowych oraz ich budowa w miejscowości Nowy Korczyn rzeka Nida • budowa zbiornika retencyjnego „Brzozówka” – gmina Tuczępy • budowa zabezpieczeń przeciwpowodziowych na Kanale Strumień – Gmina Pacanów
Master Plan dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG	
<p>Zgodnie z dokumentem na terenie województwa świętokrzyskiego Master Plan zakłada inwestycje po roku 2015 zgodnie z którymi przyrost liczby rzeczywistych mieszkańców, którzy skorzystają z usług kanalizacyjnych w wyniku rozbudowania sieci powinien wynosić 72 367 osób, a długość sieci kanalizacyjnej planowanej do budowy ogółem to 734,8 km.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa sieci: Przygotowanie planu skanalizowania – Gmina Busko – Zdrój, • Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Gnojno i Glinka – Gmina Gnojno, • Budowa , przebudowa i remont gminnej oczyszczalni ścieków o przepustowości 75 m³ w miejscowości Gnojno

	<ul style="list-style-type: none">• Budowa kanalizacji ściekowej dla miejscowości Błotnowola, Parchocin, Górnówola, Ostrowce oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Nowy Korczyn,• Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w m. Rataje Słupskie – Gmina Pacanów,• Budowa i rozbudowa kanalizacji sanitarnej: uporządkowanie gospodarki ściekowej oraz rozbudowa systemu wodno - kanalizacyjnego gminy Solec – Zdrój• Opracowanie projektu i budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Kuchary, Strzałków i Szczytniki, Prusy, Skrobaczów, Czyżów, Dzieszawice, Jastrzębiec, Żerniki Dolne, Bosowice, Zaborze – gmina Solec – Zdrój,• Budowa oczyszczalni ścieków w Nizinach, budowa kanalizacji sanitarnej o długości 12 km, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w ilości 35 szt. – Gmina Tuczępy,• Budowa nowej sieci kanalizacyjnej modernizacja oczyszczalni ścieków w Jurkowie oraz istniejącego systemu przesyłu ścieków – wymiana pomp na energooszczędne wraz z wprowadzeniem inteligentnego systemu zarządzania i monitoringu – Gmina Wiślica,• Budowa sieci kanalizacyjnej w ramach Aglomeracji Pacanów, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Słupi
--	---

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP)	
<p>Cele główne zarządzania ryzykiem powodziowym, to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, • Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego, • Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym 	<ul style="list-style-type: none"> • budowa zbiorników - mała retencja miejscowości Łęka , Pawłów • wzmocnienie wałów przeciwpowodziowych oraz ich budowa w miejscowości Nowy Korczyn rzeka Nida • budowa zbiornika retencyjnego „Brzozówka” – gmina Tuczępy • budowa zabezpieczeń przeciwpowodziowych na Kanale Strumień – Gmina Pacanów
Program wodno – środowiskowy kraju (PWŚK)	
<p>Cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niepogarszanie stanu części wód • Osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, • Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa sieci: Przygotowanie planu skanalizowania – Gmina Busko – Zdrój, • Modernizacja sieci: Suszarnia osadów ściekowych II etap Gmina Busko – Zdrój, • Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Gnojno i Glinka – Gmina Gnojno, • Budowa , przebudowa i remont gminnej oczyszczalni ścieków o przepustowości 75 m³ w miejscowości Gnojno • Budowa kanalizacji ściekowej dla miejscowości Błotnowola,

<p>pochożącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji 	<p>Parchocin, Górnówola, Ostrowce oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Nowy Korczyn,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w m. Rataje Słupskie – Gmina Pacanów, • Budowa i rozbudowa kanalizacji sanitarnej: uporządkowanie gospodarki ściekowej oraz rozbudowa systemu wodno - kanalizacyjnego gminy Solec – Zdrój • Opracowanie projektu i budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Kuchary, Strzałków i Szczytniki, Prusy, Skrobaczów, Czyżów, Dzieszławice, Jastrzębiec, Żerniki Dolne, Bosowice, Zaborze – gmina Solec – Zdrój, • Budowa oczyszczalni ścieków w Nizinach, budowa kanalizacji sanitarnej o długości 12 km, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w ilości 35 szt. – Gmina Tuczępy, • Budowa nowej sieci kanalizacyjnej modernizacja oczyszczalni ścieków w Jurkowie oraz istniejącego systemu przesyłu ścieków – wymiana pomp na energooszczędne wraz z wprowadzeniem inteligentnego systemu zarządzania i monitoringu – Gmina Wiślica, • Modernizacja stacji uzdatniania wody , przepompowni wody oraz sieci wodociągowej wraz z wprowadzeniem inteligentnego systemu zarządzania i monitoringu – Gmina
--	---

	<p>Wiślica</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci kanalizacyjnej w ramach Aglomeracji Pacanów, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Słupi
Aktualizacja Programu wodno –środowiskowego kraju (aPWŚK) - projekt	
<p>Program będzie obowiązywać w latach 2016-2021 i zastąpi obecny PWŚK. Celem aktualizacji Programu jest weryfikacja działań zaplanowanych w zatwierdzonym w 2010 r. PWŚK, pod kątem stopnia ich realizacji i skuteczności oraz wskazanie zaktualizowanych w wyniku tej analizy działań dla jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych oraz obszarów chronionych, których realizacja zapewni osiągnięcie założonych celów środowiskowych.</p>	<p>Jak wyżej</p>
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (IV AKPOŚK)	
<p>Cel główny dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami 	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa , przebudowa i remont gminnej oczyszczalni ścieków o przepustowości 75 m³ w miejscowości Gnojno • Budowa kanalizacji ściekowej dla miejscowościach Błotnowola, Parchocin, Górnowola, Ostrowce oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Nowy Korczyn, • Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w m. Rataje Słupskie – Gmina Pacanów, • Budowa i rozbudowa kanalizacji sanitarnej: uporządkowanie gospodarki ściekowej oraz rozbudowa systemu wodno -

	<p>kanalizacyjnego gminy Solec – Zdrój</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie projektu i budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Kuchary, Strzałków i Szczytniki, Prusy, Skrobaczów, Czyżów, Dzielawice, Jastrzębiec, Żerniki Dolne, Bosowice, Zaborze – gmina Solec – Zdrój, • Budowa oczyszczalni ścieków w Nizinach, budowa kanalizacji sanitarnej o długości 12 km, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w ilości 35 szt. – Gmina Tuczępy, • Budowa nowej sieci kanalizacyjnej modernizacja oczyszczalni ścieków w Jurkowie oraz istniejącego systemu przesyłu ścieków – wymiana pomp na energooszczędne wraz z wprowadzeniem inteligentnego systemu zarządzania i monitoringu – Gmina Wiślica, • Modernizacja stacji uzdatniania wody , przepompowni wody oraz sieci wodociągowej wraz z wprowadzeniem inteligentnego systemu zarządzania i monitoringu – Gmina Wiślica • Budowa sieci kanalizacyjnej w ramach Aglomeracji Pacanów, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Słupi
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 (KPGO 2014)	
<p>Główne cele strategiczne :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uniezależnienie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu 	<p>Wypełniane przez zadania w ramach obszaru interwencji gospodarka odpadami oraz poprzez działania edukacyjne</p>

<p>gospodarczego kraju,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska, • Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, • Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów, • Utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami 	
<p>Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKA)</p>	
<p>W dokumencie zostały wyznaczone następujące cele dotyczące azbestu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest • Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych, spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju • Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Busko – Zdrój na lata 2011-2032 • Realizacja zadania pn „Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Stopnica” • Realizacja zadania pn „Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Solec – Zdrój” • Usuwanie azbestu z budynków mieszkalnych oraz gospodarczych na terenie Gminy Wiślica • Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gnojno • Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Pacanów

Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN)

Celem głównym jest rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju.

Celami szczegółowymi są:

- **Niskoemisyjne wytwarzanie energii,**
- Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami , w tym odpadami,
- Rozwój zrównoważonej produkcji – obejmujący przemysł, budownictwo i rolnictwo
- Transformacja niskoemisyjna w dystrybucji i mobilności

- Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt a. Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych - Gmina Busko -Zdrój
- Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt b. Montaż ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej - Gmina Busko –Zdrój
- Kontynuacja Programu dofinansowania do kolektorów słonecznych (paneli fotowoltaicznych) – Gmina Gnojno
- Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych – Gmina Solec –Zdrój
- Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych - Gmina Wiślica
- Instalacja odnawialnych źródeł energii przez prywatnych

	<p>właścicieli obiektów – mieszkańcy gminy Wiślica</p> <ul style="list-style-type: none">• Opracowanie i przyjęcie programu gospodarki niskoemisyjnej –Gmina Stopnica • przyjęcie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Solec - Zdrój• Instalacja paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej:<ul style="list-style-type: none">✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Oczyszczalni ścieków w Jurkowie✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Stacji Uzdatniania Wody w Jurkowie✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Samorządowego Zakładu opieki Zdrowotnej✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Szkoły Podstawowej w Wiślicy i nowowyzbudowanej hali sportowej• Opracowanie i przyjęcie programu gospodarki niskoemisyjnej Gmina Stopnica,• Opracowanie i przyjęcie Programu Niskiej Emisji –Gmina Tuczępy,• Program niskiej Emisji: przygotowanie i przyjęcie programu niskiej emisji – Gmina Stopnica
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji 	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i przyjęcie Programu Niskiej Emisji Gmina Tuczępy • Program niskiej emisji: przygotowanie i przyjęcie Programu niskiej emisji – Gmina Wiślica • W ramach działalności RCEE Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej
Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz plan działań na lata 2014-2020	
<p>Cel nadrzędny: Poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno – gospodarczym kraju.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona obszarów NATURA 2000 na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego przyjaznego przyrodzie <i>Wytyczenie i oznakowanie szlaków komunikacyjnych w ramach istniejącej infrastruktury drogowej udostępnionej dla potrzeb realizacji Projektu budowa nowych lub przebudowa, rozbudowa istniejących szlaków – Gmina Solec – Zdrój i gmina Wiślica</i> • Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo poprzez utworzenie edukacyjnej ścieżki rowerowej łączącej gminy uzdrowskie Busko -Zdrój i Solec –Zdrój • Zalesianie gruntów osoby fizyczne z gminy Tuczępy

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Cel główny będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

- Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska,
- Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich,
- Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
- Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Cele Strategii będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.

Krajowy Plan Działania w zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych

Plan określa cele związane z produkcją energii ze źródeł odnawialnych w sektorze transportowym, sektorze energii elektrycznej, sektorze ogrzewania i chłodzenia, do osiągnięcia w 2020 roku uwzględniając wpływ innych środków polityki efektywności energetycznej na końcowe zużycie energii oraz odpowiednie środki, które należy podjąć dla osiągnięcia krajowych celów ogólnych w zakresie udziału OZE w wykorzystaniu energii finalnej.

- Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej –Gmina Busko – Zdrój
- Wykonanie termomodernizacji trzech budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Gnojno
- Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Nowy Korczyn, ul. Krakowska 1
- Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Nowy Korczyn, ul. Buska

	<ul style="list-style-type: none">• Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy -Stadion• Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej – Gmina Solec – Zdrój• Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej – mieszkańcy gminy Wiślica• Modernizacja indywidualnych kotłowni mieszkańcy gminy Wiślica• Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Wiślica • Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt a. Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych - Gmina Busko -Zdrój• Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt b. Montaż ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej - Gmina Busko –Zdrój• Kontynuacja Programu dofinansowania do kolektorów słonecznych (paneli fotowoltaicznych) – Gmina Gnojno• Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii
--	---

	<p>odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych – Gmina Solec –Zdrój</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych - Gmina Wiślica • Instalacja odnawialnych źródeł energii przez prywatnych właścicieli obiektów – mieszkańcy gminy Wiślica • Instalacja paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej: ✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Oczyszczalni ścieków w Jurkowie ✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Stacji Uzdatniania Wody w Jurkowie ✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Samorządowego Zakładu opieki Zdrowotnej • Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Szkoły Podstawowej w Wiślicy i nowowytbudowanej hali sportowej • Opracowanie i przyjęcie Programu Niskiej Emisji –Gmina Tuczępy, • Program niskiej Emisji: przygotowanie i przyjęcie programu
--	---

	<p>niskiej emisji – Gmina Stopnica</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i przyjęcie Programu Niskiej Emisji Gmina Tuczępy • Program niskiej emisji: przygotowanie i przyjęcie Programu niskiej emisji – Gmina Wiślica
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	
<p>Celem głównym jest poprawa jakości życia mieszkańców Polski, szczególnie ochrony ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej –Gmina Busko – Zdrój • Wykonanie termomodernizacji trzech budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Gnojno • Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Nowy Korczyn, ul. Krakowska 1 • Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Nowy Korczyn, ul. Buska • Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy -Stadion • Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej – Gmina Solec – Zdrój • Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej – mieszkańcy gminy Wiślica

	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja indywidualnych kotłowni mieszkańcy gminy Wiślica • Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Wiślica • Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt a. Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych - Gmina Busko -Zdrój • Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt b. Montaż ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej - Gmina Busko –Zdrój • Kontynuacja Programu dofinansowania do kolektorów słonecznych (paneli fotowoltaicznych) – Gmina Gnojno • Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych – Gmina Solec –Zdrój • Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach
--	---

	<p>użyteczności publicznej oraz domach prywatnych - Gmina Wiślica</p> <ul style="list-style-type: none">• Instalacja odnawialnych źródeł energii przez prywatnych właścicieli obiektów – mieszkańcy gminy Wiślica• Instalacja paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej:✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Oczyszczalni ścieków w Jurkowie✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Stacji Uzdatniania Wody w Jurkowie✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Samorządowego Zakładu opieki Zdrowotnej• Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Szkoły Podstawowej w Wiślicy i nowowyzbudowanej hali sportowej• Opracowanie i przyjęcie Programu Niskiej Emisji –Gmina Tuczępy,• Program niskiej Emisji: przygotowanie i przyjęcie programu niskiej emisji – Gmina Stopnica• Opracowanie i przyjęcie Programu Niskiej Emisji Gmina Tuczępy• Program niskiej emisji: przygotowanie i przyjęcie Programu niskiej emisji – Gmina Wiślica
--	---

Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej (NSEE)	
<p>Podstawowe cele zdefiniowane w NSEE to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia, uwzględniając również pracę i wypoczynek człowieka, czyli objęcie permanentną edukacją ekologiczną wszystkich mieszkańców Polski, • Wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej na wszystkich stopniach edukacji formalnej i nieformalnej • Tworzenie wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów edukacji ekologicznej, stanowiących rozwinięcie Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej , a ujmujących propozycje wnoszone przez poszczególne podmioty, realizujące projekty edukacyjne dla lokalnej społeczności, • Promowanie dobrych doświadczeń z zakresu metodyki edukacji ekologicznej 	<p>Cele te będą realizowane przez działania opisane w punkcie 4.13</p> <p>Działania Edukacyjne</p>
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności	
<p>Wśród celów Strategia wymienia, m.in. zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochronę i poprawę stanu środowiska, wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i</p>	<p>Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.</p>

<p>przyjaznego użytkownikom systemu transportowego i wzrost społecznego kapitału rozwoju. Wśród wskaźników Strategia wymienia m.in. energochłonność gospodarki, udział energii ze źródeł odnawialnych w finalnym zużyciu energii, emisję CO₂, wskaźnik czystości wód, wskaźnik odpadów nierycyklingowanych.</p>	
<p>Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (ŚSRK) – Strategia Rozwoju Kraju 2020</p>	
<p>Cele rozwojowe obejmują m.in. bezpieczeństwo energetyczne i środowisko, racjonalne gospodarowanie zasobami, poprawę efektywności energetycznej, zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii, poprawę stanu środowiska, adaptację do zmian klimatu, zwiększenie efektywności transportu, wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integrację przestrzenną dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych. Wybrane wskaźniki szczegółowe odnoszące się do poszczególnych celów, a w tym do: efektywności energetycznej, udziału energii ze źródeł odnawialnych, emisji gazów cieplarnianych, ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, wskaźnika czystości wód (%).</p>	<p>Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.</p>
<p>Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”</p>	
<p>Celem tego dokumentu jest m.in. wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej –Gmina Busko – Zdrój • Wykonanie termomodernizacji trzech budynków użyteczności

	<p>publicznej na terenie Gminy Gnojno</p> <ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Nowy Korczyn, ul. Krakowska 1 • Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Nowy Korczyn, ul. Buska • Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy -Stadion • Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej – Gmina Solec – Zdrój • Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej – mieszkańcy gminy Wiślica • Modernizacja indywidualnych kotłowni mieszkańcy gminy Wiślica • Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Wiślica <ul style="list-style-type: none"> • Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt a. Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych - Gmina Busko -Zdrój • Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i
--	--

	<p>pińczowskiego podpunkt b. Montaż ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej - Gmina Busko –Zdrój</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja Programu dofinansowania do kolektorów słonecznych (paneli fotowoltaicznych) – Gmina Gnojno • Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych – Gmina Solec –Zdrój • Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych - Gmina Wiślica • Instalacja odnawialnych źródeł energii przez prywatnych właścicieli obiektów – mieszkańcy gminy Wiślica • Instalacja paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej: ✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Oczyszczalni ścieków w Jurkowie ✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Stacji Uzdatniania Wody w Jurkowie ✓ Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Samorządowego Zakładu opieki Zdrowotnej
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Szkoły Podstawowej w Wiślicy i nowowbudowanej hali sportowej • Opracowanie i przyjęcie Programu Niskiej Emisji –Gmina Tuczępy, • Program niskiej Emisji: przygotowanie i przyjęcie programu niskiej emisji – Gmina Stopnica • Opracowanie i przyjęcie Programu Niskiej Emisji Gmina Tuczępy • Program niskiej emisji: przygotowanie i przyjęcie Programu niskiej emisji – Gmina Wiślica
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020	
<p>Strategia ta wyznacza m.in. następujące priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich, • Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich • Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich, • Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich, • Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego 	<p>Priorytety te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom • Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich, • Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich 	
DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE	
Strategia rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020	
<p>Wizja: Świętokrzyskie - region zasobny w kapitał i gotowy na wyzwania. Strategia formułuje m.in. następujący cel strategiczny: Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju Regionu, a w ramach niego cele szczególne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Energia versus emisja, czyli próba rozwiązania dylematu, jak nie szkodzić jednocześnie środowisku i gospodarce, • Inżynieria środowiska, czyli dokończenie infrastruktury komunalnej oraz efektywne wykorzystanie zlewni Wisły, • Adaptacja do zmian klimatycznych – przeciwdziałanie zagrożeniom powodziowym i suszy, a także klęskom żywiołowym, • Ochrona cennych zasobów przyrodniczych 	<p>Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.</p>
Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020	
<p>Osie priorytetowe wyznaczone w ramach RPOWŚ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Innowacja i nauka, 	<p>Niektóre zadania przewidziane w Programie będą finansowane z RPOWŚ , co świadczy o zgodności zaplanowanych zadań z celami w</p>

<ol style="list-style-type: none"> 2. Konkurencyjna gospodarka, 3. Efektywna i zielona energia, 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe, 5. Nowoczesna komunikacja, 6. Rozwój miast, 7. Sprawne usługi publiczne, 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo, 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem, 10. Otwarty rynek pracy, 11. Pomoc techniczna 	<p>poszczególnych osiach priorytetowych, np.: modernizacja ścieków w Gminie Wiślica, budowa nowej sieci kanalizacyjnej oraz istniejącego systemu przesyłu ścieków - wymiana pomp na energooszczędne wraz z wprowadzeniem inteligentnego systemu zarządzania i monitoringu - gmina Wiślica, modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Wiślica, poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej - Gmina Solec Zdrój, uporządkowanie gospodarki ściekowej, rozbudowa kanalizacji, ochrona różnorodności biologicznej - Gmina Nowy Korczyn.</p>
<p>Strategia Badań i Innowacyjności</p>	
<p>Główny cel to: do roku 2020 w województwie świętokrzyskim zapanuje kultura sprzyjająca innowacjom, przedsiębiorczości i konkurencyjności, która pomoże stworzyć nowe i trwałe miejsca pracy dla wysokowykwalifikowanych pracowników oraz wesprze wzrost gospodarczy, który będzie szybszy niż średnia krajowa</p>	<p>Założenia Strategii będą realizowane poprzez zaplanowane zadania w następujących obszarach interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza oraz gospodarka wodno –ściekowa.</p>
<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego</p>	
<p>Wiodący imperatyw regionalnej polityki przestrzennej to integrowanie działań gospodarczych, politycznych i społecznych, podejmowanych na różnych poziomach zarządzania , z utrzymaniem równowagi środowiska naturalnego, trwałości podstawowych procesów przyrodniczych oraz zachowaniem najcenniejszych wartości krajobrazu. Wśród nadrzędnych</p>	<p>Cele te będą realizowane przez wszystkie zaplanowane zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji.</p>

<p>priorytetów zagospodarowania przestrzennego w dokumencie tym eksponuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury, • Walory architektoniczne i krajobrazowe, • Wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych, • Wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury, • Walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności, • Potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa 	
<p>Plan gospodarki odpadami dla województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2018</p>	
<p>Dla nadrzędnych celów w zakresie gospodarki odpadami należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska, • Zrównoważony rozwój województwa, • Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa <p>Osiągnięcie celów nadrzędnych wymaga realizacji wyznaczonych poniżej celów pośrednich.</p> <p>Odpady komunalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osiągnięcie 50% wagowo poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło w 2020 r. • Osiągnięcie 70% wagowo poziomu recyklingu, przygotowania do 	<ul style="list-style-type: none"> • Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Busko – Zdrój na lata 2011-2032 • Realizacja zadania pn „Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Stopnica” • Realizacja zadania pn „Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Solec – Zdrój” • Usuwanie azbestu z budynków mieszkalnych oraz gospodarczych na terenie Gminy Wiślica • Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gnojno • Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu

<p>ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2020 roku.</p> <p>Odpady ulegające biodegradacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie do dnia 16 lipca 2020 r. masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do nie więcej niż 35 % wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. <p>Odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wdrożenie w każdej gminie selektywnego zbierania i odbierania odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych (w tym przeterminowanych leków i chemikaliów, zużytych baterii, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego) <p>Odpady zawierające azbest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest 	<p>Gminy Pacanów”</p>
<p align="center">Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych (POP</p>	
<p>Poprawa jakości powietrza w strefach województwa świętokrzyskiego w celu osiągnięcia właściwych standardów,, a także krajowego celu redukcji narażenia poprzez realizację zintegrowanej polityki ochrony powietrza</p>	<p>Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w obszarze interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza.</p>
<p align="center">Wojewódzki Program Ochrony Zasobów Wodnych dla województwa świętokrzyskiego ze szczególnym uwzględnieniem restytucji i</p>	

ochrony ryb dwuśrodowiskowych, jednośrodowiskowych i bezkręgowców wodnych oraz przywrócenia możliwości wędrówek ryb	
Realizacja programu wpłynie na środowisko przyrodnicze województwa Świętokrzyskiego poprzez wzrost bioróżnorodności (odbudowa zagrożonych siedlisk i restytucja różnych gatunków zwierząt), wzrost czystości wód, zwiększenie retencji wodnej i podniesienie walorów turystycznych i krajobrazowych terenu poprzez renaturyzację koryt i dolin rzecznych.	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane w następujących obszarach interwencji: gospodarka wodami i gospodarka wodno-ściekowa.
Strategia rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim na lata 2015-2020	
Strategia została opracowana aby wskazać walory i kierunki rozwoju turystycznego regionu. Jako główny cel wskazuje ona: pełne wykorzystanie zrealizowanych projektów turystycznych i okołoturystycznych dla uzyskania efektów gospodarczych i społecznych wynikających z rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim	Cele będą realizowane przez zadania zaplanowane we wszystkich obszarach interwencji, a zwłaszcza w obszarze interwencji: zasoby przyrodnicze.
Program Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025	
Cel nadrzędny: Zrównoważony rozwój regionu sprzyjający klimatowi z zachowaniem walorów przyrodniczych i racjonalnej gospodarki odpadami. Cele strategiczne (długoterminowe do 2025 roku) wyznaczone w poszczególnych obszarach interwencji: I. Zasoby przyrodnicze: Ochrona różnorodności biologicznej, krajobrazowej i geologicznej województwa II. Zasoby wodne i gospodarka wodna: Prowadzenie zrównoważonego gospodarowania wodami umożliwiające osiągnięcie i utrzymanie	Wszystkie zadania zaplanowane w ramach programu wpisują się w cele strategiczne omawianego dokumentu.

<p>dobrego stanu wód</p> <p>III. Powietrze atmosferyczne: Poprawa jakości powietrza w województwie świętokrzyskim</p> <p>IV. Odnawialne źródła energii: Wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii</p> <p>V. Klimat akustyczny: Poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim</p> <p>VI. Pola elektromagnetyczne: Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym</p> <p>VII. Gospodarka odpadami: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa</p> <p>VIII. Zasoby geologiczne: Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi</p> <p>IX. Poważne awarie przemysłowe: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii</p> <p>X. Lasy: Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych</p> <p>XI. Gleby: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu</p>	
DOKUMENTY POWIATOWE	
Strategia Rozwoju Powiatu Buskiego na lata 2014-2020	

<p>Misja Strategii: Uzdrawiskowy, ekologiczny powiat buski bogaty w dziedzictwo kulturowe, dający zdrowie, sielski odpoczynek, zdrową żywność, otwarty na innowacyjność</p> <p>Cele strategiczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> I. Optymalne wykorzystanie walorów uzdrawiskowych i przyrodniczo –krajobrazowych oraz dóbr kultury poprzez: <ol style="list-style-type: none"> a. Koncentrację na tworzeniu warunków rozwoju turystyki, sportu i rekreacji b. Koncentrację na ochronie i udostępnianiu dziedzictwa kulturowego c. Zwiększenie dostępności kulturalnej II. Rozwój obszarów wiejskich <ol style="list-style-type: none"> a. Wspieranie rozwoju instytucji wspomagających producentów rolnych (giełdy rolne, sortownie, chłodnie itp. b. Wspieranie innowacyjnych technologii przy wykorzystaniu produktów rolnych(biomasa, biogazownia itp.) c. Upowszechnienie działań mających na celu zwiększenie produkcji żywności ekologicznej d. Podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w rolnictwie e. Pomoc w powstawaniu grup producenckich f. Promocja powiatu ukierunkowana na przyciąganie i lokowanie kapitału w strukturach rynku rolnego 	<p>Wszystkie zadania zaplanowane w ramach programu wpisują się w cele strategiczne omawianego dokumentu zwłaszcza jeśli chodzi o optymalne wykorzystanie walorów uzdrawiskowych i przyrodniczo –krajobrazowych oraz dóbr kultury i rozwój obszarów wiejskich.</p>
---	---

- g. Wspieranie marketingu i dystrybucji produktów rolnych na rynku krajowym oraz rynkach międzynarodowych
- h. Wspieranie rozwoju działalności okołorolniczej poprzez stwarzanie alternatywnych źródeł dochodów i zatrudnienia (agroturystyka itp.)

III. Wzrost innowacyjności powiatu

- a. Wspieranie działalności gospodarczej opartej o lokalne zasoby naturalne (wody lecznicze, kopaliny, kruszywa naturalne, surowce ilaste, rzeki, stawy)
- b. Poprawa infrastruktury regionalnej
- c. Zrównoważony rozwój
- d. Gospodarka regionalna
- e. Wiedza – gospodarka oparta na wiedzy

IV. Właściwe wykorzystanie kapitału ludzkiego

- a. Tworzenie warunków do dalszego rozwoju szkolnictwa w oparciu o istniejącą infrastrukturę oraz aktualne i perspektywiczne prognozy demograficzne.
- b. Wspieranie promocji zatrudnienia
- c. Wspieranie działań na rzecz polityki społecznej
- d. Wspieranie działań na rzecz zwiększenia ochrony i promocji zdrowia

V. Wzrost efektywności zarządzania powiatem

a. Tworzenie efektywnej (skutecznej) polityki rozwoju powiatub. Wdrażanie przez samorząd lokalny dodatkowych narzędzi budowania lokalnego partnerstwa oraz zagadnień związanych z ożywieniem gospodarczym, pomocą zwalnianym i bezrobotnym oraz podnoszeniem konkurencyjności przedsiębiorstw	

Propozycje celów, kierunków interwencji oraz zadań wynikają m.in. ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji (analiza SWOT). Planowane zadania przyczyniają się do osiągnięcia celów zapisanych w dokumentach strategicznych i programowych poziomu krajowego, wojewódzkiego i powiatowego, co zostało dowiedzione w powyższym rozdziale.

ANALIZA SWOT

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych *informacji o danej sprawie* na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S** (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W** (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O** (*Opportunities*) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T** (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Mocne strony i *słabe strony*, to czynniki wewnętrzne, *szanse* i *zagrożenia* — to czynniki zewnętrzne;

TABELA 39 ANALIZA SWOT W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH INTERWENCJI

(1) OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Klasyfikacja powietrza powiatu buskiego pod względem ochrony zdrowia: klasa A dla dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu, PM2,5, arsenu, kadmu, niklu, ołowiu, ozonu dla poziomu dopuszczalnego i docelowego ✓ Klasyfikacja powietrza powiatu buskiego pod względem ochrony roślin dla NO_x oraz dwutlenku siarki poniżej poziomu dopuszczalnego, ozon poniżej poziomu docelowego, ✓ Niski stopień uprzemysłowienia powiatu przekłada się na dobrą jakość powietrza 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Klasyfikacja powietrza powiatu buskiego pod względem ochrony zdrowia: klasa C dla PM10 i benzo(a)piren, ✓ Klasyfikacja powietrza powiatu buskiego pod względem ochrony roślin dla ozonu powyżej poziomu celu długoterminowego ✓ Brak Programu Niskiej Emisji dla powiatu buskiego, ✓ Emisja z zakładu Grupa Azoty Kopalnie i Zakłady Chemiczne Siarki „Siarkopol „ Zakład Produkcji Chemicznej w gminie Tuczępy na terenie powiatu buskiego
SZANSE	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Możliwość pozyskania środków unijnych(czynniki zewnętrzne) na inwestycje związane z tym obszarem interwencji 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brak Programu Niskiej Emisji dla województwa świętokrzyskiego ✓ Brak Programów Niskiej Emisji dla gmin z powiatu buskiego
(2)OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIA HAŁASEM	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> ✓ obwodnica Busko –Zdroju sprzyja zmniejszeniu hałasu 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Przez obszar powiatu przebiegają ważne szlaki komunikacyjne:

<p>komunikacyjnego w mieście,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Duża część dróg powiatowych jest zmodernizowana, co również sprzyja zmniejszeniu hałasu 	<p>drogi krajowe nr 73 i 79 oraz drogi wojewódzkie nr 756,757,765,767,771,776 i 973, poruszające się tam pojazdy powodują hałas komunikacyjny,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Przekroczenie norm hałasu na badanych obszarach w Busku - Zdroju i Wiślicy, ✓ Hałas pochodzący z przedsiębiorstw działających na terenie gm.Tuczepy, Grupa Azoty, Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi, Progress eco gmina Tuczepy
<p style="text-align: center;">SZANSE (czynniki zewnętrzne)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Możliwość pozyskania środków unijnych na inwestycje związane z tym obszarem interwencji ✓ Rozwój transportu publicznego ✓ Rozwój ścieżek rowerowych, 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Zwiększająca się liczba pojazdów, im więcej pojazdów tym większy hałas komunikacyjny ✓ Pogorszenie jakości dróg wskutek ich eksploatacji przez zwiększającą się ilość pojazdów ✓ Nieuzyskanie środków finansowych na budowę i przebudowę dróg oraz ich remont
(3)OBSZAR INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
<p style="text-align: center;">MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)</p>	<p style="text-align: center;">SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brak przekroczeń norm pola elektromagnetycznego na obszarze 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Przebiegające przez obszar powiatu linie elektroenergetyczne

powiatu ✓ Zastąpienie tradycyjnego nadawania analogowego systemem przekazu cyfrowego w 2013 roku, co ograniczyło moc nadajników radiowo – telewizyjnych, co przełożyło się na spadek natężeń pól elektromagnetycznych wokół takich obiektów	wysokiego napięcia 400 kV
SZANSE (czynniki zewnętrzne) ✓ Stopniowe zastępowanie systemów GSM/UMTS nowymi rodzajami nadajników LTE (Long Term Evolution), które emitują jeszcze mniej promieniowania elektromagnetycznego	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne) ✓ Zwiększenie ilości stacji bazowych telefonii komórkowych
(4) OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne) ✓ Brak wałów przeciwpowodziowych na obszarach, które tego wymagają, ✓ Słaba wytrzymałość wałów przeciwpowodziowych na niektórych obszarach, ✓ Zły stan JCW na terenie powiatu
SZANSE (czynniki zewnętrzne) ✓ Budowa zbiorników – mała retencja Miejscowości Łęka, Pawłów,	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne) ✓ Zagrożenie powodziowe rzeka Nida i Wisła ✓ Zagrożenie podtopieniami,

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zagrożenie powodziowe od Kanału Strumień – Gmina Pacanów ✓ Susze
(5) OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zwodociągowanie powiatu na poziomie 90,6% 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Skanalizowanie powiatu na poziomie 50,1%, ✓ Awaryjne zrzuty ścieków nieoczyszczonych z oczyszczalni Tuczępy
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój przydomowych oczyszczalni ścieków, gdzie budowa kanalizacji jest technicznie i ekonomicznie nieuzasadniona ✓ Możliwość pozyskania środków unijnych na inwestycje związane z tym obszarem interwencji ✓ Rozwój sieci wodociągowej w powiatach ościennych, ✓ Rozwój sieci kanalizacyjnej w powiatach ościennych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zrzut zanieczyszczonej wody w powiatach ościennych
(6) OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY GEOLOGICZNE	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Występujące na terenie powiatu złoża: kruszyw naturalnych, surowców ilastych ceramiki budowlanej, gipsów i anhydrytów, torfów, kamieni drogowych i budowlanych, wapieni i margli przemysłu wapienniczego, siarki. ✓ Bogate złoża wód mineralnych (solanki siarczkowe, solanki jodkowo – bromkowe) ✓ Wykorzystywana do leczenia woda siarczkowa o stężeniu jonów siarczkowych 103 mg/litr w Solcu -Zdroju jest najsilniejszą w Polsce i jedną z najlepszych w Europie. ✓ Woda siarczkowa zwana inaczej siarczkowo – siarkowodorową zalicza się do bardzo rzadko spotykanych wód leczniczych. Zawiera ona siarczki z uwalniającym się siarkowodorem. Stawia ona Busko-Zdrój w rzędzie unikalnych uzdrowisk w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dzika eksploatacja zasobów
<p>SZANSE (czynniki zewnętrzne)</p>	<p>ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Powrót mody na „wyjazdy do wód” ✓ Wzrost budownictwa drogowego jak i mieszkaniowego ✓ Rozwój rynku tanich kredytów mieszkaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Możliwość skażenia wód uzdrowiskowych
<p>(7) OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY</p>	
<p>MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)</p>	<p>SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Osuwiska w gminie Nowy Korczyn i gminie Pacanów

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Przekształcenia rzeźby terenu, zmiany w krajobrazie kulturowym i środowisku przyrodniczym w wyniku użytkowania zasobów geologicznych ✓ Brak aktualnych badań gleb
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
✓ Kompleksowa wiedza na temat potrzeb glebowych oparta na aktualnych badaniach gleb	✓ Możliwość skażenia gleb
(8) OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> ✓ RZZO Rzędów wraz z RCEE ✓ Wzrost ilości odpadów zebranych selektywnie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niska świadomość ekologiczna mieszkańców powiatu ✓ Dzikie wysypiska odpadów
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
✓ Moda na kupowanie produktów bez zbędnych opakowań jako działanie proekologiczne każdego konsumenta	✓ Wwiezienie odpadów komunalnych lub niebezpiecznych z województw ościennych
(9) OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
✓ Ponad 90% powierzchni powiatu jest objęta różnymi formami ochrony przyrody (4 rezerwaty przyrody, 2 parki krajobrazowe,	✓ Nieukierunkowany ruch turystyczny na obszarach cennych przyrodniczo - zbyt duża antropopresja

<p>4 obszary chronionego krajobrazu, 4 obszary objęte Natura 2000, 26 pomników przyrody, 3 stanowiska dokumentacyjne, 6 użytków ekologicznych, liczne gatunki zwierząt i roślin objęte ochroną gatunkową)</p> <p>✓ Wyśmienite warunki przyrodnicze i ekologiczne dla rozwoju agroturystyki,</p>	<p>✓ Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców powiatu oraz turystów</p>
<p style="text-align: center;">SZANSE (czynniki zewnętrzne)</p> <p>✓ Napływ turystów zagranicznych</p> <p>✓ Zwiększony napływ turystów krajowych</p>	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)</p> <p>✓ uszkodzenia wywołane przez czynniki abiotyczne: okiść śniegową, wiatry, powodujące wywroty i złomy, a także zakłócenia gospodarki wodnej (obniżenie się poziomu wód gruntowych) oraz przymrozki.</p> <p>✓ zwierzyna, powodująca swymi żerami zagrożenie dla drzewostanów i udatności upraw.</p> <p>✓ Pożary</p> <p>✓ Huragany, gradobicia, i inne ekstremalne zjawiska pogodowe</p> <p>✓ Gradacja szkodników leśnych</p> <p>✓ Skażenia wód mające miejsce w powiatach ościennych</p>
(10) OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIE POWAŻNYM AWARIAMI	
<p style="text-align: center;">MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)</p> <p>✓ Na terenie powiatu nie występują zakłady zagrożone poważnymi</p>	<p style="text-align: center;">SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)</p> <p>✓ Możliwość powstania takiego zakładu na terenie powiatu</p>

awariami	
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne) ✓ Możliwość wystąpienia takiej awarii w powiatach ościennych

źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z poszczególnych gmin powiatu buskiego

Cel nadrzędny Programu ustalony w oparciu o dokumenty strategiczne oraz powyższą analizę SWOT to:

Zrównoważony rozwój⁹ powiatu buskiego wykorzystujący walory uzdrowiskowe i ekologiczne powiatu oraz otwarty na innowacje

⁹ Tłumaczony także jako trwały, taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

TABELA 40 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI ORAZ ZADANIA

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
I	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Ilość instalacji solarnych na budynkach prywatnych (Gmina)	150	210	zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza	Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt a. Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych	Gmina Busko-Zdrój	Trudności przy rozstrzygnięciu projektów
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Ilość ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej (Gmina)	1	16		Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt b. Montaż ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej		
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Ilość poddanych termomodernizacji budynków użyteczności publicznej (Gmina)	0	21		Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej		
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Liczba zmodernizowanych termicznie budynków użyteczności publicznej	0	3	Ograniczenie niskiej emisji	Wykonanie termomodernizacji trzech budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Gnojno	Gmina Gnojno	Nie otrzymanie dofinansowania w ramach RPOWŚ
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Ilość zamontowanych kolektorów słonecznych (Gmina)	brak danych	brak danych	zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza	Kontynuacja Programu dofinansowania do kolektorów słonecznych (paneli fotowoltaicznych)	Gmina Nowy Korczyn	Brak uzyskania dofinansowania
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Nowy Korczyn, ul. Krakowska 1 (Gmina)	0	1		Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Nowy Korczyn, ul. Krakowska 1		

Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	<i>Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Nowy Korczyn, ul. Buska (Gmina)</i>	0	1		<i>Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Nowy Korczyn, ul. Buska</i>		
Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	<i>Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Nowym Korczynie (Gmina)</i>	0	1		<i>Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy - Stadion</i>		
Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Ilość zamontowanych paneli fotowoltaicznych na własne potrzeby w miejscowości Nowy Korczyn	brak danych	brak danych	zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza	<i>Instalacja paneli fotowoltaicznych na własne potrzeby w miejscowości Nowy Korczyn</i>		
Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Krótki opis działań nieinwestycyjnych (Gmina)	Krótki opis prowadzonych dotychczas działań nieinwestycyjnych (Gmina)	Krótki opis nowopodjętych działań nieinwestycyjnych (Gmina)		<i>Działania nieinwestycyjne</i>		
Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Długość nowozbudowanych dróg gminnych ; Długość przebudowanych dróg gminnych (Gmina)	km;km	brak danych km; brak danych km		<i>Budowa i przebudowa dróg gminnych</i>		
Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Ilość budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji Ilość zamontowanych ogniw fotowoltaicznych	16 szt. Brak danych szt.	Brak danych szt. Brak danych szt.	Ograniczenie niskiej emisji	<i>Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej</i>	Gmina Solec - Zdrój	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza					<i>Modernizacja oświetlenia ulicznego - ograniczenie zużycia energii elektrycznej</i>		
Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Ilość instalacji solarnych na budynkach prywatnych (Gmina)	150	210	zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza	<i>Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych</i>		
Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Ilość systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej; Ilość systemów energii odnawialnej w domach prywatnych	brak danych szt.; brak danych szt.	brak danych szt.; brak danych szt.	zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza	<i>Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych</i>	Gmina Stopnica	

	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Uchwalony Program Niskiej Emisji	0	1	Zaplanowanie sposobu finansowania działań zmniejszających niską emisję	Opracowanie i przyjęcie programu gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Stopnica	
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Opracowanie i przyjęcie Programu Niskiej Emisji	bd	bd	Zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza do dopuszczalnych/docelowych poziomów oraz osiągnięcie pułapu stężenia ekspozycji na pył PM2,5	Opracowanie i przyjęcie Programu Niskiej Emisji	Gmina Tuczępy	Nieefektywny system wdrażania programów ochrony powietrza
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Uchwalony Program Niskiej Emisji	0	1	Zaplanowanie sposobu finansowania działań zmniejszających niską emisję	Program niskiej emisji: przygotowanie i przyjęcie Programu niskiej emisji		
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Ilość systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej Ilość systemów energii odnawialnej na domach prywatnych	Brak danych szt. Brak danych szt.	Brak danych szt. Brak danych szt.	Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza	Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych	Gmina Wiślica	
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Ilość budynków poddanych termomodernizacji	Szt.	Szt.		Termomodernizacja budynków jednorodzinnych		
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Rodzaj, Ilość oraz moc zamontowanych instalacji	Szt.	Szt.		Instalacja odnawialnych źródeł energii przez prywatnych właścicieli obiektów	Mieszkańcy Gminy Wiślica	
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Ilość zmodernizowanych kotłowni	Szt.	Szt.		Modernizacja indywidualnych kotłowni		
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Ilość paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej	Brak danych szt.	Brak danych szt.	Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza	Instalacja paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy Wiślica		
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Wykonanie termomodernizacji budynku urzędu Gminy Wiślica	nie	tak	Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Wiślica	Gmina Wiślica	
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Wykonanie modernizacji oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Wiślica	nie	tak	Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Wiślica		
	Ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza	Modernizacja dróg gminnych	km	km	Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza	Modernizacja dróg gminnych		

II	Zagrożenie hałasem	Ograniczenie hałasu związanego z transportem	Budowa mostu rz. Wisła i Nida oraz obwodnica miejscowości Nowy Korczyn	0	1	zmniejszenie hałasu w miejscowości Nowy Korczyn poprzez budowę obwodnicy	Budowa mostu rz. Wisła i Nida oraz obwodnica miejscowości Nowy Korczyn	Sejmik Województwa, Urząd Wojewódzki na obszarze Gminy Nowy Korczyn	
III	Gospodarowanie wodami	Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego	Liczba ludzi objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej (osoby) GUS	bd	bd	Ograniczenie zasięgu oraz skutków powodzi, przeciwdziałanie skutkom suszy	Budowa zbiornika retencyjnego „Brzozówka”	Zadanie monitorowane: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	Nie otrzymanie dofinansowania z RPOWŚ
	Gospodarowanie wodami	Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego	Długość nowowzmocnionych wałów przeciwpowodziowych; Długość nowowybudowanych wałów przeciwpowodziowych; Ilość i pojemność nowowybudowanych zbiorników retencyjnych	m; m; szt./tys. m ³	brak danych m; brak danych m; brak danych szt./ brak danych tys. m ³	ograniczenie zasięgu i skutków powodzi	Wzmocnienie wałów przeciwpowodziowych oraz ich budowa w m. Nowy Korczyn rz. Nida. Budowa zbiorników – mała retencja Miejscowości Łęka, Pawłów	Zadanie monitorowane Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej na obszarze gminy Nowy Korczyn	Brak uzyskania dofinansowania
	Gospodarowanie wodami	Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego	Długość zabezpieczeń przeciwpowodziowych (RZGW Kraków	m	m	ograniczenie zasięgu i skutków powodzi	Budowa zabezpieczeń przeciwpowodziowych na Kanale Strumień Gmina Pacanów	RZGW Kraków, WZMiUW Kielce	Brak uzyskania dofinansowania

IV	Gospodarka wodno-ściekowa	poprawa odprowadzania ścieków	stopień skanalizowania	99%	99,90%	Ograniczenie obszarów nieskanalizowanych	Rozbudowa sieci: Przygotowanie planu skanalizowania	MPGK Sp. z o.o. w Busku - Zdroju, Gmina Busko-Zdrój	Nie otrzymanie dofinansowania
	Gospodarka wodno-ściekowa			Modernizacja sieci: Suszarnia osadów ściekowych II etap					
	Gospodarka wodno-ściekowa	ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	liczba mieszkańców podłączonych do wybudowanej sieci kanalizacyjnej	412	951	Redukcja zanieczyszczenia środowiska poprzez ograniczenie wprowadzania substancji szkodliwych dla środowiska	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Gnojno i Glinka	Gmina Gnojno	Nie otrzymanie dofinansowania w ramach PROW 2014-2020
	Gospodarka wodno	poprawa odprowadzania ścieków	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu: BZT5, ChZT, zawiesina ogólna, azot ogólny, fosfor ogólny	kg/rok	kg/rok	Redukcja zanieczyszczenia środowiska poprzez ograniczenie wprowadzania substancji szkodliwych dla środowiska	Budowa, przebudowa i remont gminnej oczyszczalni ścieków o przepustowości 75 m ³ w miejscowości Gnojno		
	Gospodarka wodno	ochrona wód, poprawa stanu środowiska naturalnego oraz warunków zdrowotnych i higienicznych mieszkańców	Ilość zbiorników bezodpływowych	1668 sztuk	1128 sztuk	ograniczenie zagrożenia środowiska	Budowa kanalizacji ściekowej dla miejscowości Błotnowola, Parchocin, Górnówola, Ostrowce oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy	Zadanie własne Gminy Nowy Korczyn, przy udziale powiatu buskiego, Sejmiku Województwa, Urzędu Wojewódzkiego i WFOŚiGW	Brak uzyskania dofinansowania
	Gospodarka wodno-ściekowa		stopień skanalizowania gminy Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu: BZT5, ChZT, zawiesina ogólna, azot ogólny, fosfor ogólny	brak danych% kg/rok	% kg/rok		Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w m. Rataje Słupskie		

Gospodarka wodno-ściekowa		stopień skanalizowania gminy	73 %	85%	Uporządkowanie gospodarki ściekowej	Budowa i rozbudowa kanalizacji sanitarnej; uporządkowanie gospodarki ściekowej oraz rozbudowa systemu wodno - kanalizacyjnego gminy Solec - Zdrój	Gmina Solec - Zdrój	
Gospodarka wodno-ściekowa		stopień skanalizowania gminy	%	%	Redukcja zanieczyszczenia środowiska poprzez ograniczenie wprowadzania substancji szkodliwych dla środowiska	Opracowanie projektu i budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Kuchary, Strzałków i Szczytniki, Prusy, Skrobaczów, Czyżów, Dzieśławice, Jastrzębiec, Żerniki Dolne, Bosowice, Zaborze	Gmina Stopnica	
Gospodarka wodno-ściekowa		Liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji lub indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (Urząd, Gminy)	2600	3800	Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego	Budowa oczyszczalni o przepustowości 150m ³ /dobę (1200-1300 RLM), budowa kanalizacji sanitarnej o długości 12 km, budowa przydomowych oczyszczalni	Gmina Tuczępy	Nie otrzymanie dofinansowania ze środków PROW
Gospodarka wodno-ściekowa		Stopień skanalizowania gminy Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu: BZT5,ChZT, zawiesina ogólna, azot ogólny, fosfor ogólny	% kg/rok	% kg/rok	Ochrona wód, utrzymanie dobrego stanu jakości wód	Budowa nowej sieci kanalizacyjnej, modernizacja oczyszczalni ścieków w Jurkowie oraz istniejącego systemu przesyłu ścieków – wymiana pomp na energooszczędne wraz z wprowadzeniem inteligentnego systemu zarządzania i monitoringu	Gmina Wiślica	brak środków
Gospodarka wodno-ściekowa		Jakość wody			Ochrona wód, utrzymanie dobrego stanu jakości wód	Modernizacja stacji uzdatniania wody , przepompowni wody oraz sieci wodociągowej wraz z wprowadzeniem inteligentnego systemu zarządzania i monitoringu		Nie otrzymanie dofinansowania
Gospodarka wodno-ściekowa		stopień skanalizowania gminy, Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu: BZT5,ChZT, zawiesina ogólna, azot ogólny, fosfor ogólny	% kg/rok	% kg/rok	Ochrona wód, utrzymanie dobrego stanu jakości wód	Budowa sieci kanalizacyjnej w ramach Aglomeracji Pacanów, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Słupi	Gmina Pacanów	Nie otrzymanie dofinansowania z RPOWŚ i PROW

V	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Busko-Zdrój	Ilość deklaracji złożonych w 2016 r.	65 000 sztuk	brak danych	zmniejszenie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Busko-Zdrój	Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Busko – Zdrój na lata 2011-2032	Gmina Busko-Zdrój	nie otrzymanie dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Kielcach
		usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Stopnica	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest	Mg	Mg	zmniejszenie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Stopnica	Realizacja zadania pn „Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Stopnica”	Gmina Stopnica	nie otrzymanie dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Kielcach
		usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest	Mg	Mg	zmniejszenie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Solec-Zdrój	Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Solec - Zdrój	Gmina Solec - Zdrój	nie otrzymanie dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Kielcach
		Unieszkodliwianie osadów ściekowych	Ilość osadu podlegająca unieszkodliwieniu w m ³	480	1500	Zwiększenie stopnia wykorzystania osadów ściekowych	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Tuczępach o instalacje do odwadniania i suszenia osadów	Gmina Tuczępy	nie otrzymanie dofinansowania z PROW, WFOŚiGW
		Usunięcie azbestu z budynków mieszkalnych oraz gospodarczych na terenie Gminy Wiślica	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest	Mg	Mg	Zmniejszenie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Wiślica	Usuwanie azbestu z budynków mieszkalnych oraz gospodarczych na terenie gminy Wiślica	Gmina Wiślica	nie otrzymanie dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Kielcach
		Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gnojno	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest	Mg	Mg	Zmniejszenie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Gnojno	Usuwanie azbestu z budynków mieszkalnych oraz gospodarczych na terenie gminy Gnojno	Gmina Gnojno	nie otrzymanie dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Kielcach

		Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Pacanów	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest	Mg	Mg	Zmniejszenie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Pacanów	Usuwanie azbestu z budynków mieszkalnych oraz gospodarczych na terenie gminy Pacanów	Gmina Pacanów	nie otrzymanie dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Kielcach
VI	Zasoby przyrodnicze	ochrona i zabezpieczenie siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000	Długość szlaków komunikacyjnych	0 km	km	Ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo co wpłynie na obniżenie antropopresji	Ochrona obszarów NATURA 2000 na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego przyjaznego przyrodzie Wytyczenie i oznakowanie szlaków komunikacyjnych w ramach istniejącej infrastruktury drogowej udostępnionej dla potrzeb realizacji Projektu budowa nowych lub przebudowa, rozbudowa istniejących szlaków	Lasy Państwowe , Gmina Solec - Zdrój	
		ochrona obszarów cennych przyrodniczo	Długość edukacyjnych ścieżek rowerowych	0 km	km		Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo poprzez utworzenie edukacyjnej ścieżki rowerowej łączącej gminy uzdrowskie Busko -Zdrój i Solec -Zdrój	Gmina Solec – Zdrój we współpracy z gminą Busko - Zdrój	
		Ochrona i zabezpieczenie siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000	Długość szlaków komunikacyjnych	km	km		Ochrona obszarów NATURA 2000 na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego przyjaznego przyrodzie Wytyczenie i oznakowanie szlaków komunikacyjnych w ramach istniejącej infrastruktury drogowej udostępnionej dla potrzeb realizacji Projektu budowa nowych lub przebudowa, rozbudowa istniejących szlaków na terenie Gminy Wiślica	Lasy Państwowe Gmina Wiślica	
		Zwiększenie atrakcyjności agroturystycznej gminy	% powierzchni jaką zajmują lasy	23	35	Zwiększenie lesistości , poprawa bilansu wodnego	Zalesianie gruntów o najniższej klasie bonitacji	Osoby fizyczne	Nieotrzymanie dofinansowania z PROW

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet z poszczególnych gmin powiatu buskiego

TABELA 41 HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ MONITOROWANYCH WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	2016	2017	2018	2019	2020	Razem 2016-2020	2021	2022	2023	2024	Razem 2021-2024	Źródła finansowania
I	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt a. Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych	Gmina Busko-Zdrój	2 077 891,66					2 077 891,66						SPPW 85% środki własne 15%
		Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt b. Montaż ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej		2 863 876,00					2 863 876,00						SPPW 85% środki własne 15%

Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej			1 800 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00		3 800 000,00						RPOWŚ oraz środki własne
Wykonanie termomodernizacji trzech budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Gnojno	Gmina Gnojno		1 191 300,00				1 191 300,00						RPOWŚ na lata 2014-2020
Kontynuacja Programu dofinansowania do kolektorów słonecznych (paneli fotowoltaicznych)													
Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Nowy Korczyn, ul. Krakowska 1	Gmina Nowy Korczyn	2 500 000,00	3 000 000,00	4 000 000,00	2 000 000,00	2 500 000,00	14 000 000,00						Gmina Nowy Korczyn przy udziale Powiat buski, Sejmik Województwa, Urząd Wojewódzki, WFOŚiGW
Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Nowy Korczyn, ul. Buska													
Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy -Stadion													
Instalacja paneli fotowoltaicznych na własne potrzeby w miejscowości Nowy Korczyn													

<i>Działania nieinwestycyjne</i>													
<i>Budowa i przebudowa dróg gminnych</i>													
<i>Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej</i>		<i>100 000,00</i>	<i>100 000,00</i>	<i>800 000,00</i>	<i>1 000 000,00</i>		<i>2 000 000,00</i>						<i>RPOWŚ 20 85% 2014- 2020 Budżet gminy 15%</i>
<i>Modernizacja oświetlenia ulicznego - ograniczenie zużycia energii elektrycznej</i>		<i>1 300 000,00</i>	<i>300 000,00</i>				<i>1 600 000,00</i>						<i>Fundusz szwajcarski 85% budżet gminy 15%</i>
<i>Realizacja projektu pod nazwą "Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego podpunkt Montaż instalacji solarnych na budynkach prywatnych</i>	<i>Gmina Solec - Zdrój</i>	<i>93 2933, 82</i>					<i>93 2933, 82</i>						<i>SPPW 85% środki własne 15%</i>
<i>Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach</i>	<i>Gmina Stopnica</i>	<i>58 000,00</i>					<i>58 000,00</i>						<i>budżet gminy+ środki UE (Szwajcarsko Polski Program Współpracy)</i>

	<i>prywatnych</i>													
	<i>Opracowanie i przyjęcie programu gospodarki niskoemisyjnej</i>	<i>Gmina Stopnica</i>	<i>13 530,00</i>				13 530,00							<i>budget gminy + dofinansowanie z WFOŚiGW</i>
	<i>Opracowanie i przyjęcie Programu Niskiej Emisji</i>	<i>Gmina Tuczępy</i>	<i>35000</i>				35 000							<i>WFOŚiGW 85%, środki własne 15%</i>
	<i>Program niskiej emisji: przygotowanie i przyjęcie Programu niskiej emisji</i>	<i>Gmina Wiślica</i>	<i>16 000,00</i>				16 000,00							<i>NFOŚiGW 90%, środki własne 10%</i>
	<i>Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych</i>	<i>Gmina Wiślica</i>					1 800 000,00							<i>SPP – Szwajcarsko – Polski Program Współpracy</i>
	<i>Termomodernizacja budynków jednorodzinnych</i>	<i>Mieszkańcy gminy Wiślica</i>					Brak danych							<i>Środki własne mieszkańców, środki unijne</i>
	<i>Instalacja odnawialnych źródeł energii przez prywatnych właścicieli obiektów</i>	<i>Mieszkańcy gminy Wiślica</i>					Brak danych							<i>Środki własne mieszkańców, środki unijne</i>
	<i>Modernizacja indywidualnych kotłowni</i>	<i>Mieszkańcy gminy Wiślica</i>					Brak danych							<i>Środki własne mieszkańców, środki unijne</i>
	<i>Instalacja paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej:</i>	<i>Gmina Wiślica</i>					260 000,00 320 000,00 80 000,0							<i>SPP – Szwajcarsko – Polski Program Współpracy</i>

		<ul style="list-style-type: none"> • Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Oczyszczalni ścieków w Jurkowie • Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Stacji Uzdatniania Wody w Jurkowie • Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Samorządowego Zakładu opieki Zdrowotnej • Instalacja fotowoltaiczna na obiekcie Szkoły Podstawowej w Wiślicy i nowowymbudowa nej hali sportowej 							0 320 000, 00							
		Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Wiślica	Gmina Wiślica						500 000, 00							WFOŚiGW w Kielcach, środki własne
		Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Wiślica	Gmina Wiślica						1 343 25 0,00							RPO, PROW, WFOŚiGW, Środki własne
		Modernizacja dróg gminnych	Gmina Wiślica						2 500 00 0,00							PROW, środki własne
	Zagrożenie hałasem	Budowa mostu rz. Wisła i Nida oraz obwodnica miejscowości Nowy Korczyn	Sejmik Województwa, Urząd Wojewódzki na obszarze	brak danych	brak danych				brak danych							Powiat buski, Sejmik Województwa, Urząd Wojewódzki,

			<i>Gminy Nowy Korczyn</i>												<i>WFOŚiGW</i>	
III	Gospodarowa nie wodami	<i>Budowa zbiornika retencyjnego „Brzozówka</i>	<i>Zadanie monitorowane: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Inwestor: Gmina Tuczępy</i>		<i>300 000</i>	<i>500 000</i>	<i>500 000</i>	<i>500 000</i>	<i>1 800 000</i>		<i>3 000 000</i>	<i>3 000 000</i>	<i>3 000 000</i>	<i>12 000 00</i>	<i>NFOŚiGW, RPO, Środki własne</i>	
		<i>Wzmocnienie wałów przeciwpowodziowych oraz ich budowa w m. Nowy Korczyn rz. Nida. Budowa zbiorników – mała retencja Miejscowości Łęka, Pawłów</i>	<i>Zadanie monitorowane Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej na obszarze gminy Nowy Korczyn</i>	<i>brak danych</i>	<i>brak danych</i>	<i>brak danych</i>	<i>brak danych</i>	<i>brak danych</i>	<i>brak danych</i>	<i>brak danych</i>	<i>brak danych</i>	<i>brak danych</i>	<i>brak danych</i>	<i>brak danych</i>	<i>brak danych</i>	<i>Powiat buski, Sejmik Województwa, Urząd Wojewódzki, WFOŚiGW</i>
		<i>Budowa zabezpieczeń przeciwpowodziowych na Kanale Strumień Gmina Pacanów</i>	<i>RZGW Kraków WZMiUW w Kielcach</i>	<i>Brak danych</i>	<i>Brak danych</i>	<i>Brak danych</i>	<i>Brak danych</i>	<i>Brak danych</i>	<i>Brak danych</i>	<i>Brak danych</i>	<i>Brak danych</i>	<i>Brak danych</i>	<i>Brak danych</i>	<i>Brak danych</i>	<i>Brak danych</i>	<i>Brak danych</i>
IV	Gospodarka wodno-ściekowa	<i>Rozbudowa sieci: Przygotowanie planu skanalizowania</i>	<i>MPGK Sp. z o.o. w Busku - Zdroju, Gmina Busko-Zdrój</i>		<i>4 800,00</i>				<i>4 800,00</i>						<i>Fundusze Unijne 85%,środki własne 15%</i>	
		<i>Modernizacja sieci: Suszarnia osadów ściekowych II etap</i>			<i>6 000,00</i>				<i>6 000,00</i>						<i>Fundusze Unijne 85%,środki własne 15%</i>	

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Gnojno i Glinka		26 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	553 350,00			2 579 350,00					PROW 2014-2020
Budowa , przebudowa i remont gminnej oczyszczalni ścieków o przepustowości 75 m ³ w miejscowości Gnojno	Gmina Gnojno	50 000,00	1 000 000,00	550 000,00				1 600 000,00					PROW 2014-2020
Budowa kanalizacji ściekowej dla miejscowościach Błotnowola, Parchocin, Górnwola, Ostrowce oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy	Zadanie własne Gminy Nowy Korczyn, przy udziale powiatu buskiego, Sejmiku Województwa, Urzędu Wojewódzkiego i WFOŚiGW	1 000 000,00	3 000 000,00	7 000 000,00	2 000 000,00	3 000 000,00		16 000 000,00					Gmina Nowy Korczyn przy udziale Powiat buski, Sejmik Województwa, Urząd Wojewódzki, WFOŚiGW
Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w m. Rataje Słupskie								1 000 000,00					PROW 66,66%, budżet gminy 33,33%
Budowa i rozbudowa kanalizacji sanitarnej: uporządkowanie gospodarki ściekowej oraz rozbudowa systemu wodno - kanalizacyjnego gminy Solec - Zdrój	Gmina Solec - Zdrój	400 000,00	5 150 000,00	750 000,00	2 600 000,00			8 900 000,00					W części RPOWŚ 2014-2020 85%, Budżet gminy 15% oraz PROW 2014-2020 63,63%, budżet gminy 36,37%

	<p>Opracowanie projektu i budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Kuchary, Strzałków i Szczytniki, Prusy, Skrobaczów, Czyżów, Dzieszławice, Jastrzębiec, Żerniki Dolne, Bosowice, Zaborze</p>	<p>Gmina Stopnica</p>	<p>70 954,00</p>	<p>1 949 564,86</p>	<p>595 156,50</p>			<p>2 615 675,36</p>						<p>budżet gminy</p>
	<p>Budowa oczyszczalni ścieków w Nizinach, budowa kanalizacji sanitarnej o długości 12 km, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w ilości 35 szt.</p>	<p>Gmina Tuczępy</p>	<p>300 000</p>	<p>2 700 000</p>	<p>4 000 000 0</p>	<p>4 000 000 0</p>	<p>-</p>	<p>11 000 000 00</p>	<p>-</p>					<p>PROW 67% Środki własne 33%</p>
	<p>Budowa nowej sieci kanalizacyjnej modernizacja oczyszczalni ścieków w Jurkowie oraz istniejącego systemu przesyłu ścieków – wymiana pomp na energooszczędne wraz z wprowadzeniem inteligentnego systemu zarządzania i monitoringu</p>	<p>Gmina Wiślica</p>						<p>6 600 000 0,00</p>						<p>RPO, PROWWFOŚiG W w Kielcach, środki własne</p>

		Modernizacja stacji uzdatniania wody, przepompowni wody oraz sieci wodociągowej wraz z wprowadzeniem inteligentnego systemu zarządzania i monitoringu	Gmina Wiślica						1 400 000,00					RPO, PROW, środki własne
		Budowa sieci kanalizacyjnej w ramach Aglomeracji Pacanów, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Słupi	Gmina Pacanów						17 000 000					RPO, PROW
V	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Busko – Zdrój na lata 2011-2032	Gmina Busko-Zdrój	65 000,00					65 000,00					WFOŚIGW dotacja 85% 15% środki własne
		Realizacja zadania pn „Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Stopnica”	Gmina Stopnica	54 000,00					54 000,00					budżet gminy +dofinansowanie z WFOŚIGW
		Realizacja zadania pn „Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Solec – Zdrój”	Gmina Solec - Zdrój	35 000						35 000				

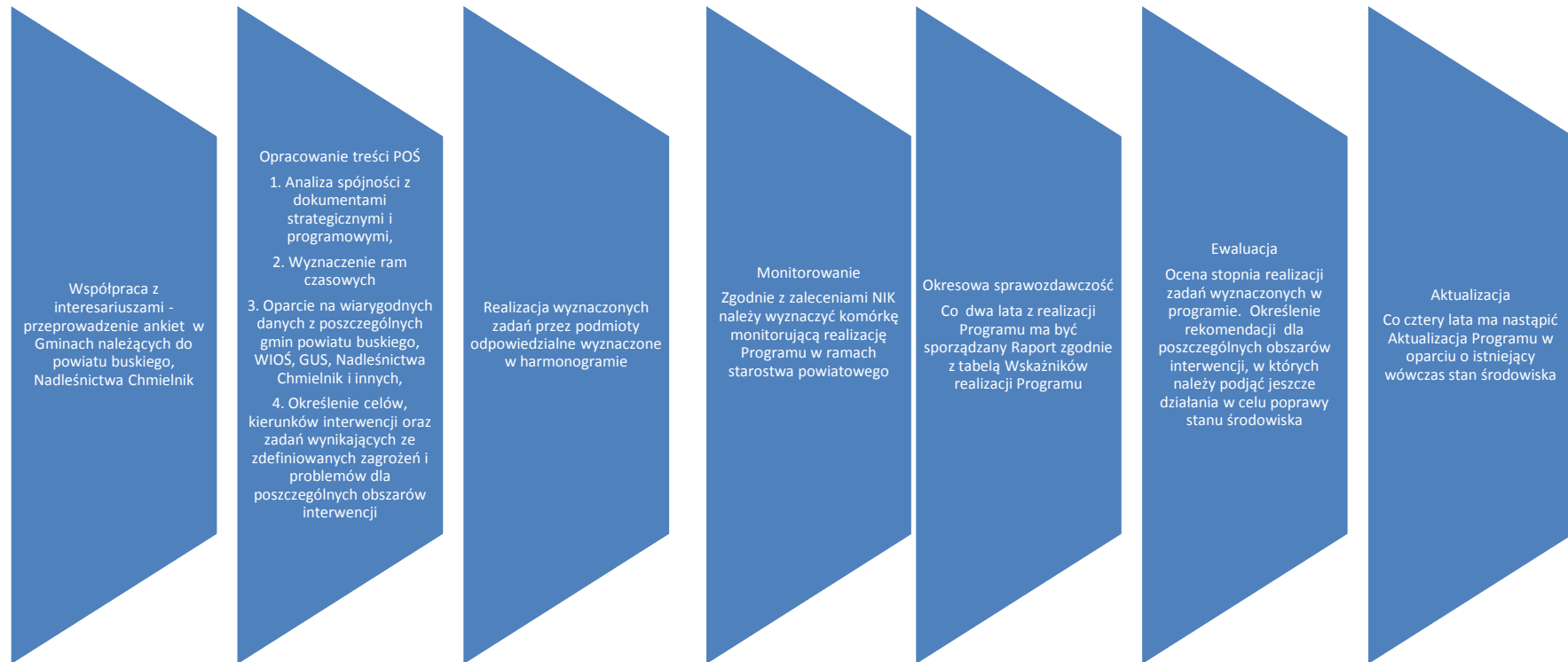
		Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Tuczepach o instalacje do odwadniania i suszenia osadów	<i>Gmina Tuczepy</i>	<i>300 000</i>	<i>200 000</i>				500 000					<i>PROW, środki własne</i>
		Usuwanie azbestu z budynków mieszkalnych oraz gospodarczych na terenie Gminy Wiślica	<i>Gmina Wiślica</i>						23 51,00					<i>WFOŚIGW dotacja 85% 15% środki własne mieszkańców</i>
		Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gnojno	<i>Gmina Gnojno</i>	<i>15 000</i>	<i>15 000</i>	<i>15 000</i>	<i>15 000</i>	<i>15 000</i>	75 000					<i>WFOŚIGW dotacja 85% 15% środki własne mieszkańców</i>
		Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Pacanów	<i>Gmina Pacanów</i>	<i>70 000</i>	<i>70 000</i>	<i>70 000</i>	<i>70 000</i>	<i>70 000</i>	350 000					<i>WFOŚIGW w Kielcach, budżet Gminy Pacanów</i>
VI	Zasoby przyrodnicze	Ochrona obszarów NATURA 2000 na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego przyjaznego przyrodzie <i>Wytyczenie i oznakowanie szlaków komunikacyjnych w ramach istniejącej infrastruktury drogowej</i>	<i>Lasy Państwowe, Gmina Solec - Zdrój</i>	<i>10 000,00</i>	<i>225 000,00</i>	<i>540 000,00</i>			775 000,00					<i>POIŚ 85%, budżet gminy 15%</i>

		udostępnionej dla potrzeb realizacji Projektu budowa nowych lub przebudowa, rozbudowa istniejących szlaków														
		Ochrona bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo poprzez utworzenie edukacyjnej ścieżki rowerowej łączącej gminy uzdrowiskowe Busko -Zdrój i Solec -Zdrój	Gmina Solec – Zdrój we współpracy z gminą Busko - Zdrój	200 000,00	1 400 000,00	1 200 000,00										RPOWŚ 2014-2020 85%, budżet gminy 15%
		Ochrona obszarów NATURA 2000 na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego przyjaznego przyrodzie Wytyczenie i oznakowanie szlaków komunikacyjnych w ramach istniejącej infrastruktury drogowej udostępnionej dla potrzeb realizacji Projektu budowa nowych lub przebudowa, rozbudowa istniejących szlaków na terenie	Lasy Państwowe Gmina Wiślica													530 000, 00

	<i>Gminy Wiślica</i>													
	Zalesianie gruntów	<i>Osoby fizyczne z gminy Tuczępy</i>			<i>50 000</i>	<i>75 000</i>	<i>75 000</i>	<i>200 000</i>						<i>PROW, środki własne</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet z poszczególnych gmin powiatu buskiego

SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Źródło: opracowanie własne

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ

ŚRODKI WŁASNE SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Na realizację części zadań jednostki samorządu terytorialnego będą musiały przeznaczyć własne środki. Do uzyskania niektórych dotacji konieczne jest zainwestowanie w przedsięwzięcie własnych środków na wymaganym poziomie.

NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W WARSZAWIE

Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska. NFOŚiGW w ramach swojej działalności realizuje programy odnoszące się do odpowiednich sektorów wsparcia:

Gospodarka wodno- ściekowa w aglomeracjach

- ✓ Część 1) Gospodarka ściekowa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
- ✓ Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko

Racjonalna gospodarka odpadami

- ✓ Część 1) Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów
- ✓ Część 2) Instalacje gospodarowania odpadami
- ✓ Część 3) Modernizacja stacji demontażu pojazdów
- ✓ Część 4) Dofinansowanie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji
- ✓ Część 5) Międzynarodowe Przemieszczanie odpadów
- ✓ Część 6) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko
- ✓ Część 7) Przygotowanie projektów

Ochrona powierzchni ziemi

- ✓ Część 1) Remediacja terenów zdegradowanych i rekultywacja składowisk odpadów
- ✓ Część 2) Przeciwdziałanie osuwiskom ziemi i likwidowanie ich skutków dla środowiska
- ✓ Część 3) Remediacja powierzchni ziemi objętej szkodą w środowisku albo zanieczyszczeniem historycznym
- ✓ Część 4) Usuwanie odpadów wraz z remediacją powierzchni ziemi

Geologia i górnictwo

- ✓ Część 1) Poznanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami złóż kopalin i wód podziemnych

- ✓ Część 2) Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin

Poprawa jakości powietrza

- ✓ Część 1) Współfinansowanie opracowania programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych
- ✓ Część 2) KAWKA – Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii
 - LEMUR- Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej
 - Dopłaty do domów energooszczędnych
 - Inwestycje energooszczędne w MŚP
 - BOCIAN- rozproszone, odnawialne źródła energii
 - Prosument - dofinansowanie mikroinstalacji OZE
 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej
 - ✓ Część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo

Ekspertyzy i opracowania

Wspieranie działalności monitoringu środowiska

- ✓ Część 1) Monitoring środowiska
- ✓ Część 2) Służba hydrologiczno-meteorologiczna

Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

- ✓ Część 1) Dostosowanie do zmian klimatu
- ✓ Część 2) Zapobieganie i likwidacja skutków nadzwyczajnych zagrożeń

Edukacja ekologiczna

Współfinansowanie programu LIFE

- ✓ Część 1) Współfinansowanie projektów LIFE+
- ✓ Część 2) Współfinansowanie projektów LIFE w perspektywie finansowej 2014 – 2020
- SYSTEM- Wsparcie działań przez WFOŚiGW
 - ✓ Część 1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest
 - ✓ Część 2) REGION
 - ✓ Część 3) Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków, lokalnych oczyszczalni ścieków wraz z sieciami kanalizacyjnymi oraz podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego
- Wsparcie przedsięwzięć niskoemisyjnej gospodarki

Część 1) E-KUMULATOR - Ekologiczny Akumulator dla Przemysłu

Podmioty ubiegające się o dofinansowanie składają do Narodowego Funduszu wnioski o dofinansowanie, które podlegają szczegółowej ocenie. Finansowanie otrzymują

przedsięwzięcia spełniające kryteria określone w poszczególnych programach priorytetowych.

Dofinansowanie przedsięwzięć odbywa się przez udzielanie:

zwrotnych oprocentowanych pożyczek,

bezzwrotnych dotacji, w tym:

- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych,
- dokonywanie częściowych spłat kapitału kredytów bankowych,
- dopłaty do oprocentowania lub ceny wykupu obligacji,
- dopłaty do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Główną formą dofinansowania działań przez NFOŚiGW są oprocentowane pożyczki i dotacje. Planowanie i realizacja dofinansowania przedsięwzięć odbywa się, zgodnie z preferencjami, wg listy programów priorytetowych. Jako priorytetowe traktuje się w szczególności te przedsięwzięcia, których realizacja wynika z konieczności wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej.

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W KIELCACH

Rolą wojewódzkiego funduszu jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym, a podstawowym źródłem ich przychodów są wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych. W każdym województwie WFOŚiGW przygotowują na wzór NFOŚiGW listy zadań priorytetowych, które mogą być finansowane z ich środków oraz zasady i kryteria, które będą obowiązywać przy wyborze zadań do realizacji.

Fundusze oprócz udzielania pożyczek i przyznawania dotacji, zgodnie z art. 411 ust. 1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska, mogą także:

- ✓ udzielać dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek,
- ✓ wnosić udziały spółek działających w kraju,
- ✓ nabywać obligacje, akcje i udziały spółek działających w kraju.

Przedsięwzięcia priorytetowe do dofinansowania przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach w roku 2016:

Priorytet główny: Wspieranie przedsięwzięć zawartych w priorytetach dziedzinowych, które objęte zostały dofinansowaniem ze środków unijnych.

Priorytety dziedzinowe:

I. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

- ✓ Przedsięwzięcia z zakresu gospodarki wodno – ściekowej realizowane w aglomeracjach ujętych w „Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych”

- ✓ Przedsięwzięcia z zakresu zbiorczych systemów oczyszczania ścieków komunalnych na terenach poza aglomeracjami ujętymi w „Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych” z możliwością realizacji zadań dotyczących zaopatrzenia w wodę jako elementu uzupełniającego dla całości projektu,
- ✓ Wykonanie nowych, rozbudowa lub przebudowa istniejących gminnych oczyszczalni wód opadowych wraz z kanalizacją,
- ✓ Kompleksowa realizacja przez gminy systemów indywidualnych oczyszczalni ścieków na wydzielonych, ujętych w „Programie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego „, obszarach, gdzie budowa komunalnych sieci kanalizacyjnych nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty,
- ✓ Wykonanie nowych, rozbudowa lub przebudowa istniejących oczyszczalni ścieków przemysłowych,
- ✓ Wykonanie nowych indywidualnych systemów oczyszczania ścieków bytowych w ramach dedykowanego programu,
- ✓ Wykonanie nowych, rozbudowa lub przebudowa istniejących zbiorników wodnych ujętych w „ Programie małej retencji dla województwa świętokrzyskiego” o pojemności powyżej 10 000 m³,
- ✓ Przedsięwzięcia mające na celu zabezpieczenie przed powodzią oraz suszą, wynikające z przepisów prawnych oraz dokumentów programowych w tym zakresie,
- ✓ Opracowanie planów służących gospodarowaniu zasobami wodnymi,
- ✓ Działania wynikające z aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju,
- ✓ Badanie jakości wody kąpielisk wykonywane w ramach obowiązków nałożonych na organizatorów kąpielisk ustawą Prawo wodne.

II. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi

- ✓ Opracowanie, w tym aktualizacja wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, prognozy oddziaływania na środowisko planu oraz realizacja zadań ujętych w „ Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” i w planie inwestycyjnym dla województwa świętokrzyskiego w zakresie odpadów komunalnych.
- ✓ Usuwanie (demontaż i transport) i unieszkodliwienie odpadów niebezpiecznych w postaci materiałów zawierających azbest.
- ✓ Wspieranie Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego w zakresie ochrony środowiska na potrzeby ratownictwa chemicznego i ekologicznego

- ✓ Dofinansowanie kosztów gospodarowania odpadami pochodzącymi z wypadków w przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy albo bezskuteczności egzekucji wobec sprawcy.
- ✓ Prowadzenie obserwacji terenów, na których występują ruchy masowe ziemi oraz terenów zagrożonych tymi ruchami

III. Ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem

Polepszenie jakości powietrza:

- ✓ Opracowanie Programów ochrony powietrza dla stref, dla których zachodzi taka konieczność, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz realizacja zadań ujętych w tych programach,
- ✓ Opracowanie planów gospodarki niskoemisyjnej/ planów działań na rzecz zrównoważonej energii oraz realizacja zadań ujętych w tych programach,
- ✓ Inne przedsięwzięcia dotyczące ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, w tym w ramach dedykowanych programów.

Ochrona przed hałasem:

- ✓ Opracowanie programów ochrony przed hałasem, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz realizacja zadań ujętych w programach

IV. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów

Ochrona przyrody:

- ✓ Przedsięwzięcia/działania w zakresie ochrony przyrody,
- ✓ Działania na rzecz powstrzymania spadku liczebności populacji i odbudowa populacji zagrożonych i zanikających rodzimych gatunków zwierząt, wynikające z programów odbudowy populacji.
- ✓ Zwiększanie powierzchni publicznych terenów zieleni,

Leśnictwo:

- ✓ Opracowanie wojewódzkich programów leśnych wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- ✓ Realizacja zadań związanych ze zwiększeniem lesistości województwa oraz zapobieganiem i likwidacją szkód w lasach spowodowanych przez czynniki biotyczne i abiotyczne,

V. Inne działania ochrony środowiska

Edukacja ekologiczna:

- ✓ Propagowanie i wymiana wiedzy w obszarze różnorodności biologicznej, ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów oraz zrównoważonego rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony powietrza i klimatu,

- ✓ Aktywizacja społeczeństwa dla zrównoważonego rozwoju, kształtowanie postaw proekologicznych i upowszechnianie idei zrównoważonego rozwoju
- ✓ Rozwój infrastruktury służącej edukacji ekologicznej
- ✓ Praktyczna edukacja ekologiczna w ramach ogłaszanych przez Fundusz konkursów

Przedsięwzięcia międzydziedzinowe i inne:

- ✓ Działania z zakresu rolnictwa ekologicznego, bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi, położonych na obszarach szczególnie chronionych utworzonych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody,
- ✓ Wspieranie systemu kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat za korzystanie ze środowiska, a w szczególności tworzenia baz danych podmiotów korzystających ze środowiska, zobowiązanych do ponoszenia opłat,
- ✓ Realizacja zadań wynikających z Programu państwowego monitoringu środowiska,
- ✓ Działania polegające na zapobieganiu i likwidacji poważnych awarii i ich skutków,
- ✓ Likwidacja skutków klęsk żywiołowych w obiektach infrastruktury ochrony środowiska,
- ✓ Likwidacja skutków intensywnego działania zjawisk naturalnych, stanowiących zagrożenie dla środowiska na terenie województwa świętokrzyskiego, po potwierdzenie ich wystąpienia przez Wojewodę Świętokrzyskiego,
- ✓ Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska, w przypadku gdy nie można ustalić podmiotu za nie odpowiedzialnego,
- ✓ Wspieranie opracowania, budowy i wdrożenia systemu informacji przestrzennej jako zintegrowanej platformy do gromadzenia informacji o środowisku, prowadzeniu rejestru form ochrony przyrody i udostępnienia informacji o środowisku,
- ✓ Wykonanie dokumentacji niezbędnej do realizacji zadań zgodnych z Listą przedsięwzięć priorytetowych pod warunkiem podjęcia realizacji zadania,
- ✓ Specjalistyczne wyposażenie pojazdów służących wykonywaniu działań na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z wyłączeniem wspierania Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego,
- ✓ Opracowanie, w tym aktualizacja wojewódzkiego programu ochrony środowiska, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- ✓ Przedsięwzięcia proekologiczne służące ograniczeniu emisji zanieczyszczeń, zużycia wody, redukcji wytwarzanych odpadów, zmniejszenia zapotrzebowania na energię elektryczną, ciepłą w procesie produkcyjnym.

Z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, o dofinansowanie może ubiegać się każdy, z wyjątkiem osób fizycznych tj. prywatnych-nieprowadzących działalności gospodarczej. Należy jednak spełnić określone warunki.

Natomiast osoby fizyczne nie pozostaną jednak bez wsparcia - mogą korzystać ze wsparcia dotacyjnego lub pożyczki na rozpoczęcie działalności, albo biorąc udział w realizowanych projektach, np. uczestnicząc w szkoleniach, czy też otrzymując grant.

W dokumencie pn. SZCZEGÓŁOWY OPIS OSI PRIORYTETOWYCH określone są typy beneficjentów przypisane do konkretnych działań.

W ramach wyodrębnionych osi priorytetowych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 można uzyskać wsparcie na następujące typy przedsięwzięć:

- publiczna infrastruktury B+R oraz rozwój zaplecza badawczo-rozwojowego; projekty B+R od fazy badań, przez prace rozwojowe, aż po pierwszą produkcję,
- wdrożenie wyników prac B+R w działalności firmy,
- wsparcie IOB jako wspierających innowacje w sektorze przedsiębiorczości,
- tereny inwestycyjne,
- pomoc w przygotowaniu przez MŚP nowych modeli biznesowych opartych na TIK (e handel / promocja gospodarczo-branżowa / obsługa inwestorów),
- wsparcie MŚP na wczesnym etapie rozwoju(m.in. inkubatory przedsiębiorczości),
- wsparcie IOB w zakresie wystandaryzowanych usług dla MŚP,
- rozbudowaprzedsiębiorstwa, w celu wprowadzenia na rynek nowych produktów/usług (innowacje produktowe, procesowe, wdrożenie prototypu do produkcji.),
- wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej z OZE,
- instalacje do produkcji biokomponentów i biopaliw,
- termomodernizacja energetyczna budynków – głęboka i kompleksowa
- modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne,
- budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej,
- wymiana źródeł ciepła,
- ścieżki rowerowe,
- infrastruktura Park & Ride,
- infrastruktura dworcowa i miejska (m.in. przebudowa skrzyżowań, buspasy),
- ekologiczny tabor w transporcie publicznym,

¹⁰ <http://www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl/skorzystaj/jak-zaczac-korzystac-z-programu/kto-moze-otrzymac-wsparcie>

- przeciwdziałanie klęskom żywiołowym oraz usuwanie skutków katastrof (zbiorniki małej retencji, poldery zalewowe, specjalistyczny sprzęt i wyposażenie, OSP);
- infrastruktura do selektywnej: zbiórki, przetwarzania odpadów, sortowanie, kompostowanie,
- kompleksowe wsparcie gospodarki wodno-ściekowej,
- poprawa dostępności zasobów kulturowych regionu – zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa, produkty turystyczne, szlaki kulturowe, prace konserwacyjne,
- utrzymanie obszarów i zasobów cennych przyrodniczo (lokalnych i regionalnych) parki kraj. i miejskie, rezerваты, banki genowe, ścieżki edukacyjne),
- budowa lub przebudowa dróg wojewódzkich stanowiących połączenie z siecią dróg krajowych, ekspresowych oraz autostrad,
- modernizacja, rehabilitacji a także budowa nowych odcinków sieci kolejowej inwestycje z zakresu infrastruktury dworcowej o znaczeniu regionalnym,
- adaptacja zdegradowanych budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych,
- rozwój e-usług (e-gmina, e-zdrowie dla obywateli),
- rozwój zasobów danych przestrzennych oraz ich digitalizacja,
- rozwój infrastruktury informatycznej (elektroniczny obieg dokumentów.),
- wsparcie dla terenów, które tracą swój dotychczasowy charakter społeczno-gospodarczy - rozwój i gospodarcze wykorzystanie potencjału endogenicznego danego terytorium,
- infrastruktura ochrony zdrowia i usług społecznych (podstawowa opieka, dzieci do lat 3, medycyna pracy, mieszkania socjalne),
- infrastruktura dydaktyczna szkół, szkolnictwa zawodowego i wyższego,
- infrastruktura przedszkolna,
- opieka nad dziećmi do lat 3 – żłobki, kluby dziecięce, nianie,
- profilaktyczne programy zdrowotne – krajowe i regionalne, programy zdrowotne przeciwdziałające przerwaniu aktywności zawodowej,
- edukacja przedszkolna (nowe miejsca, zajęcia, poprawa dostęp., godzin otwarcia),
- edukacja podstawowa i ponadpodstawowa (zajęcia pozalekcyjne, pozaszkolne, praca indywidualna, kompetencje nauczycieli),
- program stypendialny dla szkół ponadpodstawowych i zawodowych,
- podnoszenie umiejętności, kwalifikacji osób dorosłych w obszarze ICT i języków obcych,
- nowoczesne nauczanie (TIK) – Cyfrowa szkoła, E-nauczyciel,
- kształcenie zawodowe (doradztwo, programy edukacyjne, staże u pracodawców),

- wsparcie i tworzenie centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego (sprzęt, programy doradztwa zawodowego, dualne systemy kształcenia).

Wsparcie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:

- aktywizacja społeczno-zawodowo-socjalna: (poradnictwo, integracja wykluczonych, streetworking, profilaktyka społeczna i wsparcie dla rodzin i dzieci (świetlice środowiskowe, interwencja kryzysowa, placówki opieki dziennej i całodobowej, rehabilitacja i profilaktyka),
- wsparcie pieczy zastępczej (w tym deinstytucjonalizacja),
- usługi opiekuńcze i specjalistyczne dla osób niesamodzielnych,
- wczesne wykrywanie wad rozwojowych i rehabilitacja dzieci,

Ekonomia społeczna (nowe i istniejące, animacja, inkubacja, warsztaty, doradztwo, lokalne plany rozwoju ekonomii społecznej).

Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej – usługi wsparcia dla sektora ES oraz LGD

Wsparcie osób nieposiadających zatrudnienia:

- instrumenty i usługi rynku pracy (pośrednictwo, staże, kursy, subsydia, doposażenie miejsca pracy),
- EURES – pośrednictwo pracy międzynarodowej,
- dotacje i pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej (plus wsparcie szkoleniowo-doradcze),

Rejestr Usług Rozwojowych (RUR):

- wsparcie rozwojowe dla przedsiębiorstw (doradztwo biznesowe, mentoring, asysta w prowadzeniu działalności),
- usługi rozwojowe dla pracowników zgodne ze zdiagnozowanymi potrzebami przedsiębiorstwa (np. ogólne i specjalistyczne szkolenia).

W ramach RPOWŚ 2014-2020 preferowane będą projekty wspierające Inteligentną Specjalizację Województwa Świętokrzyskiego.

Formy wsparcia z RPOWŚ:

- Dotacje bezzwrotne;
- Pożyczki na preferencyjnych warunkach dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczej;
- Pożyczki lub poręczenia udzielane na preferencyjnych warunkach dla MŚP;
- Szkolenia, stypendia, staże, subsydiowanie zatrudnienia, oraz inne formy wsparcia.

Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, czyli tzw. Fundusz Szwajcarski, jest formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Szwajcarię Polsce w ramach szwajcarskiej pomocy dla 10 państw członkowskich Unii Europejskiej, które przystąpiły do niej 1 maja 2004 r. Na mocy umów międzynarodowych, rozdysponowano ponad 1 mld franków szwajcarskich. Dla Polski Fundusz Szwajcarski przewiduje niemal połowę środków (ok. 489 mln CHF). W 2010 r. do Programu przystąpiły także Rumunia i Bułgaria.

Fundusze szwajcarskie mają na celu zmniejszanie różnic społeczno-gospodarczych istniejących pomiędzy Polską a wyżej rozwiniętymi państwami UE oraz różnic na terytorium Polski – pomiędzy ośrodkami miejskimi a regionami słabo rozwiniętymi pod względem strukturalnym.

Fundusze Szwajcarskie przewidują wsparcie dla instytucji sektora publicznego i prywatnego oraz organizacji pozarządowych.

Fundusz Szwajcarski zakłada, iż co najmniej 40 proc. środków zostanie rozdysponowanych w czterech województwach Polski południowo-wschodniej: lubelskim, małopolskim, podkarpackim i świętokrzyskim.

Program Szwajcarski zakłada 5-letni okres zaciągania zobowiązań i 10-letni okres wydatkowania, który rozpoczął się 14 czerwca 2007 r., tj. w dniu przyznania pomocy finansowej Polsce przez Parlament Szwajcarski.

Na jakie projekty można uzyskać wsparcie?

- bezpieczeństwo, stabilność, wsparcie reform:
 - inicjatywy na rzecz rozwoju regionalnego regionów peryferyjnych i słabo rozwiniętych
 - zwiększenie ochrony wschodnich granic Unii Europejskiej
- środowisko i infrastruktura:
 - odbudowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury środowiskowej oraz poprawa stanu środowiska (m.in. zarządzanie
 - odpadami stałymi, systemy energii odnawialnej, poprawa wydajności energetycznej
 - poprawa publicznych systemów transportowych;
 - bioróżnorodność i ochrona ekosystemów oraz wsparcie transgranicznych inicjatyw środowiskowych
- sektor prywatny:

¹¹ <https://www.programszwajcarski.gov.pl/strony/o-programie/poznaj-zasady-dzialania-programu/informacje-podstawowe/#Na%20jakie%20projekty%20mo%20uzyska%20C5%BCna%20uzyska%20C4%87%20wsparcie?>

- poprawa środowiska biznesowego i dostępu do kapitału dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)
- rozwój sektora prywatnego i promocja eksportu MŚP
- rozwój społeczny i zasobów ludzkich:
 - ochrona zdrowia (m.in. profilaktyka i kampanie promocji zdrowia oraz poprawa opieki społecznej)
 - badania i rozwój (m.in. Fundusz Stypendialny, projekty badawcze)

Łącznie dla Polski Szwajcaria przeznaczyła **489 mln CHF**.

Poziomy dofinansowania:

- do 60 proc. całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu/programu,
- do 85 proc. całkowitych kosztów kwalifikowalnych w przypadku projektów/programów otrzymujących dodatkowe środki finansowe z budżetu jednostek administracji publicznej szczebla centralnego, regionalnego lub lokalnego,
- do 90 proc. całkowitych kosztów kwalifikowalnych w przypadku projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe,
- do 100 proc. całkowitych kosztów w przypadku projektów dotyczących budowy zdolności instytucjonalnych oraz pomocy technicznej.

PROGRAM INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO¹²

Program Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne.

Wsparcie z POIiŚ 2014- 2020 przewidziane jest dla:

- Mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw,
- osób fizycznych,
- samorządów, organizacji i innych podmiotów (administracja publiczna, przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne, instytucje wspierające biznes, partnerstwa, służby publiczne inne niż administracja, instytucje ochrony zdrowia, duże przedsiębiorstwa, rolnicy, rybacy, organizacje społeczne i związki wyznaniowe, instytucje nauki i edukacji).

Wsparcie można otrzymać w ramach siedmiu osi priorytetowych, do których przyporządkowano priorytety inwestycyjne. Poniżej scharakteryzowano poszczególne osie priorytetowe.

I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki.

¹² <https://www.pois.gov.pl/>

Oś priorytetowa I przeznaczona jest do finansowania wyłącznie z jednego funduszu (tj. Funduszu Spójności). W ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych przewiduje się wsparcie na budowę i przebudowę instalacji OZE, przebudowę linii produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie, kompleksową modernizację energetyczną, zastosowanie energooszczędnych technologii, wprowadzanie systemów zarządzania energią, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej i systemów zarządzania budynkiem; budowę lub przebudowę w kierunku inteligentnych sieci dystrybucyjnych, działania w zakresie popularyzacji wiedzy na temat inteligentnych systemów przesyłu i dystrybucji energii, rozwiązań, standardów, najlepszych praktyk w zakresie związanym z inteligentnymi sieciami elektroenergetycznymi, budowę nowych odcinków sieci ciepłej wraz z przyłączami i węzłami ciepłowniczymi, przebudowę istniejących systemów ciepłowniczych; budowę, przebudowę instalacji wysokosprawnej kogeneracji.

II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.

Priorytety inwestycyjne wyznaczone w ramach tej osi pochodzą z dwóch celów tematycznych 5. i 6., tj. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem oraz Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami.

Oś II przewiduje wsparcie dla opracowania lub aktualizacji dokumentów strategicznych wymaganych prawem unijnym lub krajowym lub przewidzianych w SPA 2020, poprawy bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałania suszy, zabezpieczenia przed skutkami zmian klimatu obszarów szczególnie wrażliwych, infrastruktury w zakresie systemów selektywnego zbierania odpadów, instalacji do recyklingu i odzysku poszczególnych frakcji materiałowych odpadów, instalacji do mechanicznego i biologicznego przetwarzania odpadów, instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych wraz z odzyskiem energii, infrastruktury zagospodarowania ścieków i osadów komunalnych, ochrony in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych, rozwoju zielonej infrastruktury, opracowania m.in. planów zadań ochronnych i planów ochrony, wdrażania instrumentów zarządczych w ochronie przyrody, rekultywacji na cele środowiskowe zanieczyszczonych/zdegradowanych terenów, rozwoju miejskich terenów zieleni.

III. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego.

W ramach osi III będą realizowane projekty, których efektem będzie stworzenie spójnej sieci dróg o dużej przepustowości, dążące do rozwoju drogowej infrastruktury w sieci TEN-T oraz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Priorytetowo realizowane będą odcinki dróg w TEN-T, w sieci bazowej, a także dróg w sieci kompleksowej o dużym znaczeniu gospodarczym.

Dodatkowo dofinansowywane będą projekty służące rozwojowi i usprawnianiu przyjaznych środowisku i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych.

IV. Infrastruktura drogowa dla miast

Wsparcie finansowe w ramach osi IV otrzymają inwestycje na krajowej sieci drogowej w TEN-T dotyczące powiązania infrastruktury miejskiej z pozamiejską siecią TEN-T, obwodnice pozamiejskie

na drogach krajowych i ekspresowych, drogi krajowe w miastach na prawach powiatu oraz trasy wylotowe na drogach krajowych, odcinki dróg ekspresowych przy miastach. Będą one uzupełniane o inwestycje z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego (BRD), obejmujące inwestycje infrastrukturalne. Projekty będą realizowane na drogach zarządzanych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, a także przez miasta na prawach powiatu.

V. Rozwój transportu kolejowego w Polsce

Inwestycje wspierane w ramach tej osi będą dotyczyły modernizacji i rehabilitacji istniejących szlaków kolejowych w sieci TEN-T służących do przewozów pasażerskich i towarowych przede wszystkim głównych korytarzy kolejowych: E 20 / C-E 20, E 30 / C-E 30, C-E 59, C-E 65, E-59 i E-75. Wsparcie otrzymają także projekty kolei poza TEN-T oraz system kolejowy w miastach (koleje miejskie). W ograniczonym zakresie przewiduje się również budowę wybranych krótkich odcinków linii.

VI. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach

Oś VI wspierać będzie projekty mające na celu zmniejszenie zatłoczenia motoryzacyjnego w miastach, poprawę płynności ruchu i ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne w miastach i na ich obszarach funkcjonalnych.

VII. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego

W ramach osi VII realizowane będą projekty dotyczące budowy i/lub przebudowy sieci przesyłowych i dystrybucyjnych gazu ziemnego lub energii elektrycznej wraz z infrastrukturą wsparcia dla systemu z wykorzystaniem technologii smart, budowy i/lub przebudowy magazynów gazu ziemnego oraz przebudowy możliwości regazyfikacji terminala LNG.

SPIS TABEL

Tabela 1 Powierzchnia poszczególnych gmin w powiecie buskim - stan na rok 2014.....	9
Tabela 2 Liczba ludności w poszczególnych gminach powiatu buskiego - stan na rok 2014.....	10
Tabela 3 Ilość gospodarstw rolnych na terenie poszczególnych gmin powiatu buskiego oraz ich struktura obszarowa, PSR 2010.....	11

Tabela 4 Ilość gospodarstw rolnych w poszczególnych gminach powiatu buskiego, PSR 2010	11
Tabela 5 Struktura obszarowa gospodarstw rolnych na terenie poszczególnych gmin powiatu buskiego	12
Tabela 6 Struktura własnościowa lasów na terenie powiatu buskiego, stan na rok 2014.....	14
Tabela 8 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych na terenie powiatu buskiego.....	23
Tabela 9 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg sekcji PKD 2007 na terenie powiatu buskiego.....	24
Tabela 10 Odnawialne źródła energii – typy instalacji i ich moc na terenie poszczególnych gmin powiatu buskiego	26
Tabela 11 Klasyfikacja strefy świętokrzyskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla poszczególnych zanieczyszczeń powietrza za rok 2014. Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
Tabela 12 Wyniki pomiarów decydujące o klasie jakości powietrza w 2014 roku (ochrona roślin , poziomy dopuszczalne)	32
Tabela 13 Wyniki pomiarów decydujące o klasie jakości powietrza w 2014 roku (ochrona roślin , poziom docelowy i cel długoterminowy)	32
Tabela 14 Porównanie emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu buskiego na lata 2013-2014	33
Tabela 15 Wyniki pomiarów i ocena hałasu drogowego w roku 2014.....	36
Tabela 16 Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie powiatu buskiego.....	37
Tabela 17 Wyniki pomiarów monitoringowych poziomów PEM w środowisku w 2013 i roku 2014. ..	40
Tabela 18 Jednolite części wód oceniane na terenie powiatu buskiego.....	41
Tabela 19 Informacje na temat sieci wodociągowej w poszczególnych gminach powiatu buskiego, stan na 2014 r.....	45
Tabela 20 Informacje na temat oczyszczalni ścieków na terenie poszczególnych gmin powiatu buskiego	45
Tabela 21 Informacje na temat sieci kanalizacyjnej na terenie poszczególnych gmin powiatu buskiego, stan na 2014 r.....	47
Tabela 22 Obszary i tereny górnicze na terenie powiatu buskiego	48
Tabela 23 Klasa bonitacji gruntów ornych w poszczególnych gminach powiatu buskiego	51
Tabela 24 Klasa bonitacji łąk i pastwisk na terenie poszczególnych gmin powiatu buskiego.....	52
Tabela 25 Instalacje regionalne zastępcze w Regionie 5.....	53
Tabela 26 Składowiska na terenie powiatu buskiego.....	56

Tabela 27 Występowanie poszczególnych formy ochrony przyrody na terenie powiatu buskiego	60
Tabela 28 Rezerваты przyrody na terenie powiatu buskiego	61
Tabela 29 Parki krajobrazowy na terenie powiatu buskiego	64
Tabela 30 Obszary chronionego krajobrazu na terenie powiatu buskiego	66
Tabela 31 Pomniki przyrody na terenie powiatu buskiego	71
Tabela 32 Stanowiska dokumentacyjne na terenie powiatu buskiego	78
Tabela 33 Użytki ekologiczne na terenie powiatu buskiego	82
Tabela 34 Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 na terenie powiatu buskiego	92
Tabela 35 Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000 w powiecie buskim	94
Tabela 36 Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w poszczególnych obszarach interwencji na terenie gmin powiatu buskiego	104
Tabela 37 Działania edukacyjne w poszczególnych obszarach interwencji na terenie poszczególnych gmin powiatu buskiego	107
Tabela 38 Wskaźniki monitorowania Programu	116
Tabela 39 Analiza zgodności Programu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym wojewódzkim i powiatowym	122
Tabela 40 Analiza SWOT w poszczególnych obszarach interwencji	160
Tabela 41 Cele, kierunki interwencji oraz zadania	168
Tabela 42 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	176

SPIS MAP

Mapa 1 Położenie powiatu buskiego na tle województwa świętokrzyskiego	8
Mapa 2 Gminy wchodzące w skład powiatu buskiego	9
Mapa 3 Sieć dróg publicznych powiatu buskiego	34
Mapa 4 Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi na terenie powiatu buskiego	100
Mapa 5 Osuwisko translacyjne 1893 Czarkowy – gm. Nowy Korczyn	103
Mapa 6 Osuwisko translacyjne 1894 Biechów – gm. Pacanów	103

